

Vergaderjaar 2001–2002

28 013

Wijziging van belastingwetten c.a. (Belastingplan 2002 I – Arbeidsmarkt en inkomensbeleid)

Nr. 6

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 2 november 2001

1. ALGEMEEN

1.1 Inleiding

Het verheugt ons dat de leden van verschillende fracties met belangstelling kennis hebben genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Wij zijn de leden van de verschillende fracties erkentelijk voor hun schriftelijke vragen op het Belastingplan 2002 I – Arbeidsmarkt en inkomensbeleid. Uiteraard zullen wij de bij de verschillende fracties gerezen vragen hierna zo goed mogelijk beantwoorden. Daarbij zal de volgorde van het verslag zo veel mogelijk worden gevolgd.

Het doet ons deugd dat de leden van de fracties van de PvdA en D66 positief zijn over het tijdstip van indiening van het Belastingplan 2002. Uw Kamer alsmede de Eerste Kamer hebben bij diverse gelegenheden het kabinet gevraagd te bezien of er mogelijkheden zijn om zo spoedig mogelijk over de fiscale voorstellen te kunnen beschikken. Wij zijn, met medewerking van de Raad van State, aan deze wens tegemoet gekomen door vier van de vijf wetsvoorstellen, tezamen het Belastingplan 2002, op het vroegst mogelijke tijdstip bij de Tweede Kamer in te dienen, te weten op Prinsjesdag. Vanwege de budgettaire en politieke samenhang met de begroting is eerdere indiening niet mogelijk. Het wetsvoorstel dat het laatste is ingediend, Belastingplan 2002 II – Economische infrastructuur, heeft uw Kamer nog voor de Algemene Financiële Beschouwingen (9 en 10 oktober 2001) bereikt. Op deze wijze kon het gehele Belastingplan 2002 al op hoofdlijnen bij deze beschouwingen worden betrokken. Dit is ook gebleken uit de bijdragen van de verschillende financiële woordvoerders tijdens deze beschouwingen. Met deze relatief vroege indiening van het Belastingplan 2002 (eerder dan in voorgaande jaren het geval was) is, zoals de leden van de fractie van de PvdA ook aangeven, beoogd om een gedegen wetsbehandeling zonder grote tijdsdruk mogelijk te maken, zowel bij uw Kamer als bij de Eerste Kamer.

De leden van de fractie van de PvdA merken op dat zij de prioriteitskeuze die gemaakt is in het Belastingplan 2002 delen, maar dat zij nadrukkelijk

de mate waarin alle inkomensgroepen in redelijke mate delen in de koopkrachtverbetering in ogenschouw zullen nemen.

Naar onze mening is er sprake van een evenwichtig koopkrachtbeeld voor 2002. Wij verwijzen daarbij naar onder meer de koopkrachtberekeningen in de Macro Economische Verkenning 2002 van het CPB. In de MEV 2002 wordt aangegeven dat in 2002 de koopkracht van de diverse standaardhuishoudens naar verwachting tussen 1,25% en 1,75% zal toenemen. De standaardkoopkracht van werknemers met een inkomen net boven het wettelijk minimumloon en van minimumuitkeringsgerechtigden met kinderen neemt wat meer toe dan die van modaal.

De leden van de fractie van de PvdA noemen het Belastingplan 2002 een ambitieus pakket met opnieuw een aanzienlijke en gerichte lastenverlichting. Hiervan hebben wij met instemming kennis genomen. De leden van de fractie van de PvdA achten het echter wenselijk dat, alvorens nieuwe instrumenten op het terrein van de arbeidsparticipatie in een Belastingplan vorm krijgen, een beleidsinhoudelijk debat heeft plaatsgevonden tussen de betrokken bewindslieden van SZW en de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid, waarbij van de zijde van de Kamer de voorgenomen inzet van een oordeel kan worden voorzien. Zij wijzen daarbij op de toetrederskorting en de premiekorting voor arbeidsgehandicapten. Omdat het hier om ingrijpende beleidsveranderingen gaat, had de beleidsvoorbereiding in wisselwerking met de Kamer moeten plaatsvinden, zo menen deze leden.

In reactie hierop merken wij het volgende op. De regering en de Staten-Generaal zijn twee onafhankelijke organen met eigen bevoegdheden en eigen verantwoordelijkheden. De regering regeert en de Staten-Generaal controleert. De regering heeft een eigen verantwoordelijkheid in de keuze op welke wijze zij beleidsvoornemens aan de Staten-Generaal presenteert. Voor fiscale beleidsvoornemens die direct samenhangen met het totale pakket aan beleidsvoorstellen voor een begrotingsjaar kiest de regering sinds jaar en dag om deze direct in de vorm van een wetsvoorstel aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan te bieden; dit mede vanwege de tijdsdruk om maatregelen per 1 januari van het eerstvolgende jaar te kunnen laten ingaan. Nadat dit wetsvoorstel is ingediend, is het aan de Kamer om te bepalen op welke wijze zij dit wil behandelen. Indien de Tweede Kamer van mening is dat dit wetsvoorstel door meerdere commissies uit de Tweede Kamer, zoals de vaste commissie voor Sociale Zaken, dient te worden voorbereid, kan zij daaraan uitvoering geven. Dit is ook gebeurd bij het Belastingplan 2002 deel V dat thans mede door de vaste commissie voor Sociale Zaken wordt voorbereid. Er is naar onze mening dan ook voldoende ruimte voor de wisselwerking die tussen regering en parlement behoort plaats te vinden na de indiening van het Belastingplan, waarmee inhoud wordt gegeven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van regering en parlement op het terrein van wetgeving.

De leden van de fractie van het CDA stellen vragen over de omvang van het pakket. Deze leden proefden in de praktijk behoefte aan rust, gelet op de recente invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001 (hierna: Wet IB 2001).

Wij realiseren ons dat de invoering van de Wet IB 2001 een aanzienlijke inspanning heeft gevergd van alle betrokkenen. Zowel van uw Kamer en de Eerste Kamer als medewetgevers en de Belastingdienst als uitvoeringsinstantie, als van belastingplichtigen. De economische en maatschappelijke ontwikkelingen staan echter niet stil en vragen van het kabinet een voortdurende aandacht voor de werking van het beleid. Indien wenselijk vindt daarom bijstelling van het beleid plaats. Wij zijn ons ervan bewust dat het fiscaal pakket 2002 niet gering is. Grotendeels is het echter een logisch vervolg op stappen die in het Belastingplan 2001 zijn gezet. Voor

een belangrijk deel is het een technische uitwerking van beleidsvoornemens en maatregelen die reeds eerder waren aangekondigd. Overigens sterken de vragen in het verslag ons in de opvatting dat de huidige omvang van de fiscale wetsvoorstellen niet ten koste gaat van het inhoudelijke debat.

Deze leden vragen daarnaast of zoveel wettekst wel nodig is, wijzend op zevenenzeventig pagina's aan wettekst. Hierover merken wij op dat wetgeving enerzijds leesbaar, beknopt en eenvoudig moet zijn, maar anderzijds ook zo eenduidig en doeltreffend mogelijk. Een gerichte en daarmee efficiënte inzet van het fiscale instrument, vergt een duidelijke wettelijke afbakening. Daarnaast hebben wijzigingsvoorstellen doorgaans ook doorwerkingen naar andere onderdelen binnen de belastingwetgeving. Om het systeem sluitend te houden is het noodzakelijk dat naast de eigenlijke wijziging ook deze doorwerkingen worden meegenomen.

De leden van de fractie van het CDA constateren verder dat het grootste deel van de lastenverlichting wordt ingezet voor werkgelegenheid. Zij merken op dat zij niet zo zeer streven naar een zo hoog mogelijke arbeidsparticipatie, maar naar een optimale arbeidsparticipatie. Niet iedereen kan werken en niet iedereen hoeft te werken, aldus deze leden.

Wij merken hierover het volgende op. Bevordering van de werkgelegenheid en de arbeidsparticipatie zijn speerpunten van het kabinetsbeleid. Dit is niet alleen van belang voor het continueren van de economische groei en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën, maar ook voor de verbetering van andere belangrijke aandachtsgebieden van het kabinet zoals de zorg, het onderwijs en de veiligheid. Ondanks de werkgelegenheidsgroei van de afgelopen jaren is er nog steeds sprake van een omvangrijke onbenutte arbeidscapaciteit. Het beleid is er dan ook op gericht om de arbeidsparticipatie van bijstandgerechtigden, gedeeltelijk arbeidsongeschikten, niet-werkende partners en ouderen te bevorderen.

Het fiscale pakket 2002 is opgezet rond een vijftal thema's, waarbij elk thema is neergelegd in een apart wetsvoorstel. Het doet ons deugd dat de leden van D66 deze opzet zeer overzichtelijk vinden.

Ook de leden van de fractie van de ChristenUnie hebben met instemming kennisgenomen van deze thematische opdeling.

Wij benadrukken dat de keuze om voor het jaar 2002 de maatregelen van het Belastingplan thematisch onder te brengen in een aantal afzonderlijke wetsvoorstellen, een andere keuze in latere jaren niet uitsluit. Ieder jaar wordt opnieuw de afweging gemaakt over de opzet van het jaarlijkse belastingplan. Omdat ieder jaar andere maatregelen worden getroffen, kan de gekozen opzet elk jaar variëren, zoals ook de afgelopen jaren het geval is geweest.

De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat de totale lastenverlichting die het kabinet voor 2002 realiseert met het geheel van de belastingvoorstellen ter waarde van € 1,3 mld. (f 3 mld.) niet op steun van deze leden kan rekenen. Waarom heeft de regering niet nadrukkelijker de route van lastenverschuiving onderzocht, zo vragen deze leden. De leden van de fractie van GroenLinks vragen beide bewindslieden de lastenverlichting voor 2002 te onderbouwen. Zij vragen ook een reactie op het lastenbeeld zoals gepresenteerd in de tegenbegroting van GroenLinks. De totale lastenverlichting in 2002 bedraagt € 1,3 mld. (f 3 mld.). Deze lastenverlichting is met name gericht op de bevordering van arbeidsparticipatie en ondernemerschap. Daarnaast wordt in 2002 een nieuwe stap gezet in het verminderen van de armoedeval. Tevens worden maatregelen genomen in het kader van een meerjarige aanpak van lastenverlichting met betrekking tot auto's. Ook wordt een eerste stap gezet in de herziening van het successie- en schenkingsrecht. Tot slot worden

lastenverlichtende maatregelen getroffen voor mensen die langere tijd met hoge ziektekosten worden geconfronteerd, zoals gehandicapten en chronisch zieken.

Daarnaast stellen deze leden voor om de lasten van mensen met een hoog inkomen en mensen met een eigen huis te verhogen om daarmee lastenverlichting voor mensen met een laag inkomen te financieren. Zo wordt in de voorstellen van GroenLinks onder andere voorgesteld een EITC in te voeren, het eigenwoningforfait en de tarieven van de derde en vierde schijf te verhogen. Mensen met een inkomen rond het minimumloon ondervinden hiervan forse positieve inkomenseffecten en mensen met een hoog inkomen forse negatieve inkomenseffecten. Door de stijging van het tarief in de derde en vierde schijf neemt bovendien de marginale druk voor mensen met een hoog inkomen toe. Doordat het hogere eigenwoningforfait niet doorwerkt in de koopkrachtplaatjes komt het negatieve effect van deze maatregel voor mensen met een eigen huis niet in beeld.

Het kabinet vindt dergelijke inkomenseffecten van een lastenverschuiving in 2002 niet in lijn met een gewenste evenwichtige inkomensontwikkeling. Het beleid van het kabinet is om de marginale druk over het hele inkomensgebouw te verminderen om zo de arbeidsparticipatie te bevorderen. Niet alleen de marginale druk aan de onderkant van het inkomensgebouw maar ook de marginale druk hoger in het inkomensgebouw is daarbij van belang. De invoering van de arbeidskorting in 2001 en de verlaging van de marginale tarieven spelen hierbij een belangrijke rol. Ook in 2002 wordt de arbeidsparticipatie in het algemeen bevorderd door het verhogen van de arbeidskorting. Om de arbeidsparticipatie van ouderen en toetreders te bevorderen worden gerichte maatregelen genomen, zoals invoering van de aanvullende arbeidskorting voor oudere werkenden en introductie van de toetrederskorting.

Daarnaast vindt het kabinet het van belang om het ondernemerschap te bevorderen via lastenverlichting voor het bedrijfsleven. Met het verlagen van het tarief van de vennootschapsbelasting wordt het vestigingsklimaat voor bedrijven verbeterd. Deze lastenverlichtende maatregelen voor bedrijven verbeteren de concurrentiepositie. Het voorstel van GroenLinks leidt daarentegen tot een forse lastenverzwaring voor bedrijven van € 1,8 mld. (f 4 mld.). Mede gezien de huidige ontwikkeling van de economie vindt het kabinet een dergelijke lastenverzwaring voor bedrijven niet verantwoord.

Verder merken deze leden op dat de lastenverlichting in 2002 plaats vindt tegen de achtergrond van een periode waarin opeenvolgende lastenverlichtingsoperaties hebben plaatsgevonden. Onder twee paarse kabinetten is de totale lastenverlichting reeds opgelopen richting € 13,5 mld. (f 30 mld.). Wordt het geen tijd voor een pas op de plaats, zo vragen deze leden.

Onder de laatste twee paarse kabinetten zijn de collectieve uitgaven exclusief rentelasten en sociale zekerheidsuitgaven met 2¼% reëel per jaar gegroeid tijdens Paars 1 en met 3½% tijdens Paars 2. Verder zijn de lasten in deze twee kabinetten met € 13,5 mld. (f 30 mld.) verlaagd en is de staatsschuld gereduceerd van 78% in 1994 naar 48% van het BBP in 2002. Ondanks de lastenverlichting die deze kabinetsperiode reeds gegeven is en de lastenverlichting in Paars 1, zijn er nog voldoende redenen om lastenverlichting te geven. De huidige krapte op de arbeidsmarkt maakt het stimuleren van het arbeidsaanbod onder andere via het verhogen van de arbeidskorting wenselijk. Tevens wordt via een verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting het vestigingsklimaat voor bedrijven verbeterd. Ook met het oog op de vergrijzing is het van belang de arbeidsparticipatie van ouderen en toetreders te stimuleren om zo het draagvlak voor collectieve regelingen te vergroten.

Deze leden merken ten slotte op dat voor 2002 een verslechtering van het budgettaire beeld, zoals neergelegd in de Miljoenennota 2002, mag worden verwacht. Afgezien van de dreiging van overschrijding van het uitgavenkader, is op deze plaats speciaal de inkomstenontwikkeling van belang. Deze leden vragen om nader inzicht in de ontwikkeling van het EMU-saldo, dat in de boeken op 1% BBP staat. Dit overschot kan fors dalen als gevolg van eventuele groeivertraging. Acht het kabinet het nog steeds verantwoord om in het licht van deze verwachting het omvangrijke lastenverlichtingspakket te continueren, zo vragen deze leden. Zij wijzen in dit verband ook op de motie Crone c.s. (Kamerstukken II, vergaderjaar 2001–2002, 28 000 IXB, nr. 7).

De leden van de fractie van GroenLinks zien in de kritische opmerkingen van de Raad van State aanleiding opnieuw hun aanbeveling voor een apart uitgavenkader voor belastinguitgaven aan het kabinet te doen. Zij vragen wat het kabinet belet deze stap te zetten.

De budgettaire beheersbaarheid van belastinguitgaven is de afgelopen jaren meermaals in discussie geweest. Daarbij is ook de vraag naar een ijklijn voor belastinguitgaven aan de orde gekomen. In paragraaf 4.5 («Een ijklijn voor belastinguitgaven») van de belastinguitgavenbijlage van de Miljoenennota 2000 is de conclusie getrokken dat de introductie van een ijklijn niet wezenlijk zal bijdragen aan een grotere budgettaire beheersbaarheid van belastinguitgaven en dat de huidige aanpak het parlement voldoende mogelijkheden biedt om ter zake van de budgettaire gevolgen van belastinguitgaven goede afwegingen te maken. Deze aanpak houdt in dat de budgettaire beheersbaarheid van belastinguitgaven primair op het niveau van de individuele regeling wordt afgewogen. Verhoging van de budgettaire beheersbaarheid kan worden bereikt door toepassing van budgetteringsmechanismen en vergroting van de budgettaire transparantie van belastinguitgaven. In de belastinguitgavenbijlage van de Miljoenennota 2001 is ingegaan op de verschillende systematieken waarmee belastinguitgaven kunnen worden gebudgetteerd. Wat betreft de vergroting van de budgettaire transparantie van belastinguitgaven is met name van betekenis dat met ingang van de belastinguitgavenbijlage van de Miljoenennota 2002 zoveel mogelijk inzicht wordt gegeven in de realisatiegegevens van belastinguitgaven over het afgelopen begrotingsjaar.

Voorts vragen deze leden of uit de voorliggende voorstellen voor fiscalisering van een aantal subsidies – afgezien van vernieuwde toepassing en vormgeving van deze subsidies – moet worden geconcludeerd dat de fiscaliteit als het ware weer een stap verder uitgroeit tot het centrale instrument voor het voeren van arbeidsmarkt- (en inkomens)beleid. Zo ja, dan vragen deze leden of geschetst kan worden welke andere opties voor omzetting in beeld zouden kunnen komen. Tevens geven de leden van de fractie van GroenLinks aan de kritische opmerkingen van de Raad van State over doelmatigheid en doeltreffendheid van de voorgenomen (verhoging van) fiscale kortingen te ondersteunen. Meer in algemene zin zijn ook de leden van de fractie van het CDA van mening dat het onderhavige wetsvoorstel opvalt door het instrumentele karakter. Niet al het overheidsbeleid is met behulp van fiscaliteit te realiseren, zo menen zij.

In aanvulling hierop vragen de leden van de fractie van de SP nog of het kabinet zich zorgen maakt over de door deze leden veronderstelde wildgroei aan (ingewikkelde) belastingkortingen. Wij merken hierover het volgende op. Het fiscale stelsel vormt een belangrijk instrument voor arbeidsmarkt- en inkomensbeleid. Dat neemt niet weg dat de keuze tussen een fiscaal en een niet-fiscaal instrument, waaronder begrepen de keuze om al dan niet een bestaand niet-fiscaal instrument om te zetten in een fiscaal instrument en vice versa, uiteindelijk steeds zal worden genomen

op basis van afwegingen van doeltreffendheid en doelmatigheid. De conclusie dat het fiscale instrument als het ware weer een stap verder uitgroeit tot het centrale instrument voor het voeren van arbeidsmarkt- en inkomensbeleid – dit mede in antwoord op de vragen van de leden van de fracties van het CDA en de SP is dan ook niet juist. Voor de reactie op de opmerkingen van de Raad van State over de doelmatigheid en doeltreffendheid van de fiscale kortingen verwijzen wij naar de desbetreffende passages van het nader rapport.

De leden van de fractie van de ChristenUnie menen dat terecht door de Raad van State wordt opgemerkt dat ook de voorliggende fiscale maatregelen dienstbaar moeten zijn aan de uitvoering van de afspraken over controle over overheidsuitgaven, intoming van de inflatie en versnelling van de staatsschuldverlichting (ECOFIN, 15 juni 2001), en dat, gezien het belang van die afspraken, daar in het belastingplan 2002 meer op in kan worden gegaan.

In het advies van de Raad van State wordt verwezen naar de globale richtsnoeren voor het economisch beleid die vastgesteld zijn in de Ecofin van 15 juni 2001. Daarin wordt aangegeven dat in 2002 strikte controle van de overheidsuitgaven gewenst is, de inflatie beperkt moet worden en de staatsschuld verder afgebouwd moet worden met het oog op de vergrijzing.

Het kabinet meent dat zij gehoor heeft gegeven aan de aanbevelingen uit de globale richtsnoeren. Zij wijst er in dit verband om te beginnen op dat, zoals ook blijkt uit de Miljoenennota 2002, voor volgend jaar geen overschrijding van het uitgavenkader wordt verwacht. Van belang is tevens dat de inflatie volgend jaar waarschijnlijk op 2½% uitkomt, terwijl de prijsstijging dit jaar – onder invloed van tijdelijke factoren – naar verwachting 4½% bedraagt. Het kabinet draagt via het beleid bij aan de afzwakking van de inflatie. Zo heeft zij – met het oog op het beperken van de opwaartse druk op de prijzen – ervoor gekozen om in 2002 minder lastenverlichting door te voeren dan op grond van de meevaller-tegenvaller-formule mogelijk zou zijn. De aangekondigde lastenverlichting wordt bovendien op een zodanige manier vormgegeven dat deze het arbeidsaanbod stimuleert, zodat de lastenverlichting met een neerwaartse druk op de lonen gepaard gaat. Vermeld zij ten slotte dat ook in 2002 voortgang wordt gemaakt met het verlagen van de overheidsschuld. De schuldquote daalt dan naar verwachting tot 48% van het BBP.

1.2 Doorschuiffaciliteit

De leden van de fracties van de PvdA, de VVD, het CDA en D66 vragen wanneer de toegezegde notitie in verband met de doorschuifregeling tegemoet kan worden gezien. De leden van de fracties van de PvdA en D66 verwijzen daarbij expliciet naar de mogelijkheid om de faciliteit toegankelijk te maken voor werknemers die drie jaar of langer in de onderneming werkzaam zijn. Voorts vragen de leden van de fractie van de PvdA wat het budgettaire effect zou zijn van een dergelijke verruiming van de doorschuiffaciliteit.

Bij de behandeling van de Wet ondernemerspakket 2001 heeft de eerste ondergetekende gezegd dat het verstandig is nog eens naar deze faciliteit te kijken. Daarmee kan tevens uitvoering worden gegeven aan de tijdens de behandeling van dat wetsvoorstel aangenomen motie van de leden Hindriks en De Vries (Kamerstukken II, vergaderjaar 2000–2001, 27 209, nr. 20), waarin wordt verzocht om een inventarisatie van mogelijke alternatieven. Achtergrond van deze motie is de wens van deze leden om de mogelijkheid van een flexibelere variant van de doorschuiffaciliteit te onderzoeken. Een notitie waarin deze verschillende mogelijkheden nog eens tegen het licht worden gehouden, is thans in voorbereiding en zal voor het einde van het jaar bij uw Kamer worden ingediend. Overigens is

hetgeen tijdens de behandeling van de Wet ondernemerspakket 2001 over dit onderwerp is gezegd nog steeds actueel. Dit geldt eveneens voor de bezwaren die de eerste ondergetekende destijds heeft ingebracht tegen de uitbreiding van de faciliteit naar werknemers, zoals het niet direct betrokken zijn bij het financiële reilen en zeilen van de onderneming en het feit dat er veel gradaties in het type werkzaamheden en de gewerkte uren zijn. In het licht van de vele haken en ogen die aan deze problematiek zijn verbonden, is het niet opportuun om, vooruitlopend op de binnenkort te verschijnen aan uw Kamer toegezegde notitie, in dit stadium over te gaan tot wetswijziging. Het budgettaire effect is destijds berekend op een bedrag van ongeveer € 2,27 mln. (f 5 mln.).

1.3 Steekpenningen

De leden van de fracties van de PvdA en de VVD geven aan dat zij regelgeving ter beperking van de aftrekbaarheid van steekpenningen met belangstelling tegemoet zien. De leden van de fractie van D66 vragen daarnaast waarom een dergelijke maatregel niet reeds in het huidige wetsvoorstel is meegenomen.

Het streven is er op gericht een aanpassing mee te nemen in een wetsvoorstel dat naar verwachting nog dit jaar in het kabinet zal worden behandeld. De voorbereidingen voor een aanpassing zijn momenteel nog gaande, hierdoor kwam een eerdere indiening niet aan de orde.

1.4 Cultureel en sociaal-ethisch beleggen

De leden van de fracties van de VVD en D66 vragen of, en zo ja wanneer, de ministeriële regeling inzake cultureel beleggen aan de Tweede Kamer wordt voorgelegd.

De uitwerking van de Regeling cultuurprojecten is nagenoeg afgerond en wordt voor publicatie aan de Tweede Kamer voorgelegd.

In het verlengde hiervan vragen de leden van de fractie van de PvdA of de Regeling cultuurprojecten ook dit jaar nog betekenis kan krijgen voor betrokken fondsen, instellingen en culturele beleggers.

Op het moment dat de Regeling cultuurprojecten in werking is getreden, kunnen instellingen een verzoek indienen om een project te laten kwalificeren als cultuurproject en na kwalificatie deze vervolgens laten financieren door aangewezen cultuurfondsen. Voor de belegger die gebruik wil maken van de vrijstelling cultureel beleggen, is van belang dat hij op 31 december 2001 een belegging bezit in een aangewezen cultuurfonds.

De leden van de fracties van de VVD, D66 en GroenLinks vragen naar de ministeriële regeling inzake sociaal-ethische projecten. Ook deze is nagenoeg afgerond en wordt voor publicatie aan de Tweede Kamer voorgelegd.

De leden van de fractie van de PvdA hebben in de Kamer bij de uitwerking van de ministeriële regeling sociaal-ethische projecten aandacht gevraagd voor de relatie met de wetgeving inzake financiële instellingen en beleggingsinstellingen. De leden vragen nu of al kan worden aangegeven of sociaal-ethische beleggingsfondsen, met projecten over de gehele wereld, aan dezelfde criteria kunnen worden gehouden als de «reguliere» beleggingsfondsen.

Een fonds dat wil kwalificeren als sociaal-ethisch fonds moet aan een kwalitatieve en een kwantitatieve voorwaarde voldoen. Dit is overeenkomstig de groenfondsen, zowel de groenfondsen die projecten in Nederland financieren als de groenfondsen die projecten op de Nederlandse Antillen en Aruba of het buitenland financieren, die ook aan een kwalitatieve en kwantitatieve voorwaarde moeten voldoen. Naast het feit dat deze rege-

lingen hierdoor vergelijkbare voorwaarden kennen, geven ook de ervaringen met groenfondsen geen aanleiding om afwijkende voorwaarden voor de sociaal-ethische fondsen op te stellen.

In het verlengde hiervan vragen de leden van de fractie van GroenLinks of inmiddels een oplossing is gevonden voor de belemmeringen die Oikocredit lijkt te ondervinden bij de toepassing van de eerdere voorlopige regels.

De voorwaarden voor kwalificatie als sociaal-ethisch fonds zijn neergelegd in artikel 5.15, tweede lid, van de Wet IB 2001 juncto artikel 29 Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001. Welbewust is gekozen voor de voorwaarde dat een fonds alleen als sociaal-ethisch fonds kan kwalificeren als het fonds is ingeschreven in het register, bedoeld in artikel 52 van de Wet toezicht kredietwezen 1992, dan wel in het register, bedoeld in artikel 18 van de Wet toezicht beleggingsinstellingen. Hiermee is de belegger in een sociaal-ethisch fonds verzekerd van onafhankelijk en deskundig toezicht vanwege De Nederlandse Bank. Oikocredit voldoet niet aan de hiervoor genoemde voorwaarde.

1.5 Verlofsparen

De leden van de fractie van de PvdA vragen nader in te gaan op de opmerking in de memorie van toelichting dat het kabinet een extra financiële prikkel voor verlofsparen niet wenselijk acht mede in relatie tot de in het onderhavige wetsvoorstel opgenomen maatregelen ter bevordering van de arbeidsparticipatie. Ook de leden van de fracties van het CDA en D66 vragen hiernaar en de laatste vragen of het bestaan van goede verlofspaar middelen de drempel voor toetreding tot de arbeidsmarkt niet helpt te verlagen.

Hierover merken wij het volgende op. De opmerking in de memorie van toelichting is gemaakt naar aanleiding van de bespreking van de constatering in de motie Giskes dat op het punt van geldsparen de regeling qua financiële mogelijkheden voor velen nauwelijks een verbetering zou betekenen. Met de regeling voor verlofsparen zoals deze per 1 januari 2001 is ingevoerd, is het voor werkgevers en werknemers mogelijk geworden geldsparen in te voeren zonder dat dit op fiscale belemmeringen stuit. In die zin gaat er van de huidige regeling wel degelijk een financiële prikkel uit bij de keuze om al dan niet tot verlofsparen over te gaan. Wij merken hierbij op dat geldsparen daardoor voor eenieder bereikbaar wordt, niet alleen voor personen die de financiële middelen hebben om een deel van hun reguliere salaris te sparen voor toekomstig verlof. De term geldsparen ziet op de wijze waarop de aanspraak op toekomstig verlof er juridisch uitziet. Bij geldsparen luidt de aanspraak in geld. Die aanspraak kan echter ook worden «gevoed» uit het inleveren van tijd (bijv. verlofdagen nu of overwerk). Bij geldsparen kan ingeleverde tijd worden omgezet in een aanspraak die in geld luidt. Door de huidige faciliteit voor verlofsparen blijft die aanspraak en het over die aanspraak gekweekte rendement buiten de belastingheffing tot het moment dat daadwerkelijk verlof wordt opgenomen en tot doorbetaling van salaris uit de verlofspaarrekening wordt overgegaan.

Een extra financiële prikkel die verder gaat dan de huidige fiscale stimulering in de vorm van uitstel van belastingheffing over een deel van het loon en over het rendement over de gespaarde verlofspaar gelden, achten wij ongewenst. Wij zijn van oordeel dat de fiscaliteit geen belemmeringen mag opwerpen voor systemen van verlofsparen. Het daarnaast toekennen van een extra fiscale premie aan personen die deelnemen aan een verlofspaarregeling, zou naar onze mening geen positieve invloed hebben op het aanbod van arbeid. Daarmee zou inderdaad minder werken worden gepremieerd in plaats van gefaciliteerd en in zoverre helpt een dergelijke maatregel niet mee aan het bevorderen van de arbeidsparticipatie. Het

bestaan van goede verloopspaaringsmiddelen kan zeker een factor zijn bij de overweging om al dan niet toe te treden tot de arbeidsmarkt. Met de huidige faciliteit wordt naar ons oordeel een zodanig adequaat verloopspaaringsmiddel geboden dat dit een positieve factor is bij de afweging al dan niet toe te treden tot de arbeidsmarkt. Degene die wil toetreden tot de arbeidsmarkt heeft alle mogelijkheden om fiscaal gefacilieerd te sparen voor toekomstige onderbrekingen van het arbeidzame leven. In de Verkenning Levensloop worden in een breder kader de mogelijkheden voor verlof en de financiering daarvan bekeken.

Over de ervaringen in de sinds januari 2001 afgesloten CAO's op het punt van verloopsparen, deze leden van de fractie van de PvdA vragen daarnaar, vallen thans, gelet op de beperkte periode dat de regeling in werking is, nog niet meer dan voorlopige opmerkingen te maken. Aan de Belastingdienst zijn tot nu toe enkele regelingen voorgelegd, waarbij wij opmerken dat er uiteraard geen verplichting bestaat om regelingen vooraf aan de Belastingdienst voor te leggen. In de voorgelegde regelingen werden diverse mogelijkheden van de nieuwe verloopspaarregeling gebruikt, op enkele onderdelen in combinatie met het cafetariasysteem. De indruk bestaat dat de partners in die concrete gevallen goed met de geboden mogelijkheden uit de voeten konden. De reacties uit de kring van financiële planners en verzekeraars ten aanzien van de mogelijkheden van de nieuwe regeling zijn overwegend positief. Er komen uit diverse branches signalen dat men beziet of en in hoeverre vormen van verloopsparen in de CAO kunnen worden opgenomen.

De leden van de fractie van D66 menen dat in de voorgestelde regeling voor verloopsparen voor de betrokkene nauwelijks een verbetering optreedt. Reden zou zijn dat nog maar valt te bezien of over het gespaarde geld daadwerkelijk minder belasting zal worden afgedragen en de renteaangroei van het gespaarde geld in box 1 wordt belast. De leden van de fractie vragen naar het budgettair effect van het invoeren van een tax credit van 20% voor verloopsparen en van het vrijstellen van de vermogensaanroei van belastingheffing in box 1. Naar wij hebben begrepen is met de tax credit van 20% een uniform tarief van 20% bedoeld bij uitkering van de verloopspaarpot.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de fractie van D66 merken wij op dat de huidige regeling voor verloopsparen voor de meeste deelnemers wel degelijk een financiële verbetering inhoudt. Iemand die onder het 42%-tarief valt en gedurende 10 jaar 10% van het inkomen opzij legt, krijgt over deze inleg jaarlijks een belastingvermindering van 42%. Bij opname van een jaar verlof na 10 jaar ontvangt de deelnemer het gespaarde bedrag. Dit bedrag wordt echter niet volledig tegen 42% belast, maar deels ook tegen lagere tarieven. Daarnaast levert het uitstel van heffing als gevolg van de omkeerregel, zelfs als aftrektarief en uitkerings-tarief aan elkaar gelijk zijn, voor de belastingbetaler een voordeel op. De leden van de fractie van D66 vragen wat het zou kosten als de uitkering van de verloopspaarpot tegen een uniform tarief van 20% wordt belast. Indien wordt verondersteld dat 10% van de werknemers eenmaal tijdens de werkzame periode gebruik maakt van langdurig verloopsparen, dan kost invoering van een uniform tarief van 20% structureel € 91 mln. (f 200 mln.) per jaar. Voor deze vorm van verloopsparen is uitgegaan van de situatie waarin de deelnemers 10 jaar lang 10% van het bruto inkomen opzij leggen, en het gespaarde bedrag in het elfde jaar opnemen. Hierbij is afgezien van extra deelname doordat verloopsparen financieel aantrekkelijker wordt. Zou worden verondersteld dat naast het sparen voor langdurig verlof 50% van de werknemers jaarlijks 5 verloopdagen spaart om ze een jaar later op te nemen, dan worden de kosten aanmerkelijk hoger. Het geldbedrag dat met deze dagen overeenkomt wordt op een aparte rekening gezet, en in het volgende jaar – tegen inhouding van 20% belasting –

opgenomen. Deze vorm van verlofsparen kost structureel nog eens € 480 mln. (f 1 058 mln.) per jaar. In totaal kost een uniform tarief bij uitkering van 20% op verlofsparen, onder de gegeven veronderstellingen, dus structureel € 571 mln. (f 1 258 mln.) per jaar.

Deze leden vragen verder wat het zou kosten als de vermogensaan groei in de verlofspaarpot zou worden vrijgesteld van heffing in box 1. Bij verlofsparen wordt, evenals bij pensioensparen, belastingheffing over een deel van het loon en het over dat deel gegenereerde rendement uitgesteld. Zodra dit uitstel wordt beëindigd en deze gelden de loonsfeer verlaten – doordat gedurende de verlofperiode salaris wordt uitgekeerd of na pensionering pensioen – wordt alsnog belasting geheven binnen box 1. Belastinguitstel komt daarmee, onder bepaalde veronderstellingen, neer op een effectieve druk van 0% op de renteaan groei. De kosten van een vrijstelling bij uitkering van de renteaan groei van belastingheffing in box 1 hangen af van de hoogte van de rentevoet. Bij een rente van 4% bedragen de kosten structureel € 40 mln. (f 88 mln.) per jaar. Iedere procent extra rente kost € 14 mln. (f 31 mln.) extra.

2. ARBEIDSMARKT EN ARMOEDEVAL

2.1 Algemeen

De leden van de fractie van D66 vragen wat de ideale hoogte is van de arbeidskorting.

In het algemeen geldt hoe groter de verhoging van de arbeidskorting des te groter de financiële prikkel om te gaan werken. Er kan geen uitspraak worden gedaan over de optimale hoogte van de arbeidskorting.

2.2 Arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie

De leden van de fractie van de PvdA menen dat de voorstellen van het kabinet die betrekking hebben op de toetreders onvoldoende onderscheid maken tussen toetreders die uitstromen uit een uitkeringssituatie en de overige toetreders. Volgens deze leden is zowel in het gekozen instrumentarium als in de hoogte van de financiële incentives onderscheid gewenst. In tegenstelling tot de leden van de fractie van de PvdA zijn wij niet de mening toegedaan dat voor wat betreft de te geven incentive een groter onderscheid zou moeten worden gemaakt tussen de toetreders die uitstromen uit een uitkeringssituatie en de overige toetreders. Voor beide groepen toetreders geldt dat de afstand tot de arbeidsmarkt relatief groot is. Uitgangspunt van de voorstellen is om voor beide groepen een duurzame participatie op de arbeidsmarkt te bevorderen. Overigens volgt hier niet uit dat wij ontkennen dat de toetrederskorting zich op verschillende groepen richt. Voor wat betreft de opmerking van de leden van de fractie van de PvdA over het gekozen instrumentarium, merken wij op dat de toetrederskorting onderdeel is van een veel groter pakket aan – ook fiscale – stimulansen om arbeidsmarktparticipatie te bevorderen. Niet onbelangrijk in deze sfeer zijn bijvoorbeeld de tegemoetkomingen in de sfeer van de kinderopvang.

Verder tonen deze leden zich verheugd over de ambitie die het kabinet toont inzake de beoogde toename van participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt, onder meer te bereiken door middel van een extra instroom van herintreders. Deze leden vinden dat het kabinet naast de toetrederskorting weinig nieuwe maatregelen neemt om toetreding voor herintreders te bevorderen. Zij geven aan mede om deze reden de toetrederskorting te willen betrekken bij het Algemeen Overleg over het Plan van aanpak herintredende vrouwen¹, dat op 7 november gepland is. Deze

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2000–2001, 27 853, nr. 1.

leden vragen of het kabinet bereid is de gestelde vragen voor deze datum te beantwoorden.

Het stemt ons tevreden dat deze leden onze inspanningen om meer vrouwen te laten participeren op de arbeidsmarkt waarderen. Deze inspanningen zijn al enige jaren gaande en de weerslag hiervan is – ook in de fiscale sfeer – inmiddels op meer terreinen in het kabinetsbeleid te vinden. In dit kader wijzen wij ook op de verruiming van fiscale faciliteiten als de combinatiekorting en de aanvullende alleenstaande-ouderkorting, zoals voorgesteld in dit wetsvoorstel. Toch zijn ook wij ons ervan bewust dat aandacht voor arbeidsparticipatie van herintreders nog steeds nodig is. Het Plan van aanpak herintredende vrouwen getuigt daarvan, maar ook de noties die in de Sociale Nota 2002 zijn opgenomen. Wij zijn vanzelfsprekend bereid om de hier gestelde vragen voor 7 november te beantwoorden.

De in het Plan van aanpak aangekondigde onderzoeken waar deze leden naar vragen, zijn op 19 oktober 2001 aan de Kamer aangeboden. Het betreft de onderzoeken *Arbeidsparticipatie van vrouwen* van het Centraal Plan Bureau (CPB), *(Potentiële) herintreedsters onder de loep genomen*, uitgevoerd door de B&A Groep en *«Ik ga niet betalen om te werken»*, uitgevoerd door het Nyfer.

De leden van de fractie van de PvdA merken op dat in het wetsvoorstel afwisselend wordt gesproken over de toetrederskorting en de heffingskorting herintreders. Zij vragen of hiervoor een logische verklaring bestaat.

De term toetrederskorting bestrijkt de gehele doelgroep van de toetrederskorting. Deze doelgroep bestaat uit een groep uitkeringsgerechtigden die weer toetreedt tot de arbeidsmarkt en uit herintreders (in de zin van het spraakgebruik). De afdrachtvermindering voor werkgevers kan worden toegepast bij het participeren op de arbeidsmarkt van een toetredster. Deze toetredster kan zowel uitkeringsgerechtigde als herintredster zijn. Daar waar herintrederskorting of afdrachtvermindering voor herintreders wordt gebruikt dient derhalve toetrederskorting of afdrachtvermindering voor toetreders te worden gelezen.

Daarnaast vragen de leden van de fractie van de PvdA welke maatregelen eerder zijn getroffen in de fiscale en sociale zekerheids sfeer om herintreden te bevorderen.

De toetrederskorting maakt deel uit van een groter pakket aan maatregelen om arbeidsparticipatie van herintreders te bevorderen. In de fiscale sfeer kan hierbij onder meer gedacht worden aan de tegemoetkomingen in de sfeer van de kinderopvang. Verder leveren ook de combinatiekorting en verhoogde arbeidskorting hier een bijdrage aan.

Ook op het terrein van de uitgaven sociale zekerheid worden heel wat middelen beschikbaar gesteld om herintreders te stimuleren om reguliere arbeid te accepteren. Voor kinderopvang is in 2002 ruim € 340 mln. (f 750 mln.) aan budgettaire middelen beschikbaar (gefinancierd uit de Rijksbegroting en het GF). Overigens worden onder de Wet Basisvoorziening Kinderopvang de huidige regelingen voor kinderopvang geïntegreerd tot één regeling. Daarnaast worden zijn er tal van verlofmogelijkheden die het makkelijker maken voor herintreders om arbeid en zorg te combineren (o.a. kortdurend zorgverlof, ouderschapsverlof, kraamverlof, e.d.). De overheid ondersteunt een groot deel van deze verlofvormen financieel.

Voorts vragen deze leden hoe aan de overige onderdelen van de motie Bussemaker/Schimmel (Kamerstukken II, vergaderjaar 1999–2000, 26 447, nr. 17) uitvoering wordt gegeven.

Na de indiening van de motie in oktober 1999 heeft het kabinet na de begrotingsbehandeling aangekondigd dat de Kamer voor 1-1-2002 geïn-

formeerd zal worden over de stand van zaken met betrekking tot de activering van alleenstaande ouders in de bijstand en de motie Bussemaker/Schimmel over dit onderwerp.

Volgens de leden van de fractie van de PvdA lijkt de toetrederskorting gestoeld op de aanname dat financiële overwegingen voor veel vrouwen de reden zijn dat zij niet werken. Deze leden vragen of het kabinet kan aangeven waarom zij denkt dat de extra inkomsten doorslaggevend zullen zijn voor de toetreding van herintreders. Voor hoeveel potentiële herintreders geldt dit en wat is het karakter en de omvang van de financiële belemmeringen, zo vragen zij. Daarnaast vragen zij voor welke percentages overwegend andere belemmeringen voor herintreders gelden. Ook verzoeken zij het bedrag van maximaal € 2723 (f 6 000) nader te onderbouwen. Tot slot vragen zij in welke gevallen het maximale bedrag wordt toegepast en in welke gevallen minder dan het maximale bedrag wordt toegepast.

De leden van de fractie van D66 hebben de indruk dat het instrument van de toetrederskorting te ongericht wordt ingezet en vragen het kabinet waarom het verwacht dat de toetrederskorting ook effectief is ten aanzien van toetreders die voor het eerst (gaan) toetreden tot de arbeidsmarkt, In dergelijke situaties is toch vaak geen sprake van armoedeval, maar van redenen van andere aard als (gebrek aan) kinderopvang e.d., zo vragen deze leden.

De vakcentrale FNV is zeer kritisch over de mogelijke effecten van de toetrederskorting, zo is de leden van de fractie van GroenLinks gebleken. Zij verwacht dat deze weinig effectief is en meent dat het kabinet teveel uitgaat van financiële prikkels terwijl andere niet financiële belemmering vaak veel belangrijker zijn (onvoldoende kinderopvang, onvoldoende scholing, werktijden enz.). Deze leden vragen een reactie van het kabinet hierop.

Wij merken hierover het volgende op. De toetrederskorting is niet alleen voor herintreders bedoeld maar ook voor personen die uitstromen uit de bijstand, gesubsidieerde arbeid en uit de WAO, WAZ, WAJONG en de WIK. De herintreders maken circa 33% deel uit van de totale doelgroep waar de toetrederskorting voor bedoeld is. De toetrederskorting maakt onderdeel uit van een breed pakket aan maatregelen ter stimulering van het arbeidsaanbod, hetgeen zich naast verschillende financiële tegemoetkomingen ook uit in bijvoorbeeld de beschikbaarheid en de betaalbaarheid van kinderopvang.

De financiële tegemoetkomingen zijn erop gericht om financiële belemmeringen te mitigeren en om een extra financiële stimulans te geven om de stap te zetten (weer) te gaan werken. In het Nyfer-onderzoek is doorerekend wat de financiële consequenties zijn voor vrouwen zonder of een lage opleiding en een verdienende partner, indien zij 3 dagen gaan werken. De conclusie is dat het extra gezinsinkomen voor een belangrijk deel weer wegvloeit door extra kosten die moeten worden gemaakt voor kinderopvang, door verminderingen van huursubsidie of door tegemoetkomingen in het kader van het gemeentelijke armoedebeleid. Het CPB geeft aan dat kortingen die het arbeidsaanbod aan de onderkant (direct) stimuleren positief werken. Als voorbeeld van zo'n korting wordt de toetrederskorting genoemd. Naar verwachting zullen er jaarlijks 20 000 herintreders gebruik maken van de toetrederskorting. Welk deel van deze groep ook zonder de toetrederskorting aan de slag zou gaan, is niet aan te geven. Juist voor de groep niet-werkende partners is inkomensverbetering een belangrijke factor bij de beslissing om (meer) arbeid te gaan verrichten.

De toetrederskorting bedraagt maximaal € 2723 (f 6000) verspreid over drie jaren (vanaf 2003 naar keuze ook vier jaren). Met maximaal wordt bedoeld dat, indien na een periode van één jaar werken er geen betaalde arbeid meer wordt verricht, de belastingplichtige dan uitsluitend in

aanmerking kan komen voor dat deel van de toetrederskorting dat betrekking heeft op het eerste jaar (afhankelijk van de gemaakte keuze betreft dit € 1360 (f 3 000) of € 680 (f 1 500)). Het bedrag van € 2723 (f 6 000) betekent een intensivering (en stroomlijning) ten opzichte van de huidige uitstroompremies (bij de in- en doorstroombanen € 1815 (f 4000) ineens en bij de WIW € 1815 (f 4000) in vier halfjaarlijkse termijnen). Daarnaast is de doelgroep voor de toetrederskorting groter dan die voor de uitstroompremies waar herintreders niet voor in aanmerking komen. Bovendien is dit een substantieel bedrag hetgeen de beslissing om te gaan werken daadwerkelijk kan beïnvloeden.

De leden van de fractie van de PvdA vragen waarom ervoor is gekozen om de toetrederskorting in aflopende tranches uit te betalen. Vanaf 2003 bestaat tevens de mogelijkheid om de toetrederskorting in 4 jaar in gelijke tranches te ontvangen. Deze leden vragen wie bepaalt in hoeveel tranches de toetrederskorting wordt toegepast.

Naar aanleiding hiervan merken wij op dat het de bedoeling is dat de toetreders vanaf 2003 zelf kan kiezen welke van beide varianten op hem of haar zal worden toegepast. De toetreders kan op deze wijze de optie kiezen die het meest is toegesneden op zijn individuele situatie. Voor aflopende tranches is gekozen om de prikkel bij het eerste moment van toetreden op de arbeidsmarkt zo groot mogelijk te maken. Tegelijkertijd draagt het aflopen van de tranches bij aan het verminderen van de armoedeval. Na toetreding tot de arbeidsmarkt neemt in het algemeen door periodieke loonsverhogingen het inkomen van de werknemer toe.

De leden van de fracties van de PvdA, het CDA en D66 vragen waarom de keuze om de toetrederskorting in vier gelijke tranches uitbetaald te krijgen nog niet mogelijk is per 2002.

Deze mogelijkheid is in een vrij laat stadium aan het wetsvoorstel toegevoegd en bleek uitvoeringstechnisch complex in de uitwerking. Hierdoor bleek het automatiseringstechnisch niet meer mogelijk deze optie al per 2002 in de systemen van de Belastingdienst te bouwen.

De leden van de fractie van de PvdA vragen op welke wijze de overgang van de uitstroompremie naar de toetrederskorting gaat verlopen.

Voor de huidige uitstroompremies voor bijstandsgerechtigden en personen die gesubsidieerde arbeid verrichten, bedoeld in de Wet inschakeling werkzoekenden (WIW), is een overgangsregeling gecreëerd. Deze regeling houdt in dat voor genoemde personen, die vóór de beoogde inwerkingtreding van de toetrederskorting op 1 januari 2002 zijn uitgestroomd uit de bijstand of vanuit een gesubsidieerd dienstverband zijn ingestroomd in reguliere, niet gesubsidieerde arbeid, de huidige premieregeling blijft bestaan. Deze regeling wordt uitgevoerd door de gemeenten en geeft – indien voldaan wordt aan de daartoe gestelde voorwaarden – aanspraak op een belastingvrij bedrag van € 1815 (f 4 000) uit te betalen in vier halfjaarlijkse termijnen.

Een overeenkomstige overgangsregeling zal plaatsvinden met betrekking tot de uitstroompremie, bedoeld in het Besluit inen doorstroombanen, die eveneens door gemeenten wordt uitgevoerd en € 1815 (f 4 000) bedraagt. Zo is een heldere scheiding van de groepen rechthebbenden bewerkstelligd en worden uitvoeringstechnische (overgangs)problemen voorkomen.

Deze leden vragen voorts of mensen met een inkomen van 50% van het wettelijk minimum loon (WML) voldoende belasting betalen om na aftrek van de algemene heffingskorting, de arbeidskorting, de combinatiekorting en de kinderkortingen ook nog in aanmerking te komen voor de toetrederskorting. Daarnaast vragen de leden van de fractie van de PvdA waarom niet is gekozen voor ongetoetste uitbetaling van de toetrederskorting.

Meer ten algemene vragen de leden van de fractie van de VVD het kabinet aan te geven hoe groot de kans is op een cumulatie aan fiscale stimuleringsmaatregelen zoals in dit wetsvoorstel voorgesteld en tot hoe hoog de (extra) arbeidskortingen in zo'n geval kunnen oplopen.

Alleenstaanden of alleenverdieners met een inkomen van 50% WML hebben recht op bijstand en komen, als ze ook bijstand ontvangen, niet in aanmerking voor de toetrederskorting. De categorie die 50% WML verdient en in aanmerking komt voor de toetrederskorting zal daarom in hoofdzaak bestaan uit personen zonder bijstandsuitkering die een partner hebben die over een hoger inkomen beschikt.

De minstverdienende partner die recht heeft op de toetrederskorting maar die te weinig belasting verschuldigd is om de toetrederskorting (volledig) te kunnen verrekenen, kan het verschil ook verrekenen via de door de partner verschuldigde belasting (artikel 8.9 Wet IB 2001, verhoging maximum gecombineerde heffingskorting van de belastingplichtige met een minstverdienende partner). Vanaf 2003 bestaat daarnaast voor recht-hebbenden op de toetrederskorting een keuzeregime: naar keuze vier tranches van € 681 (f 1 500) of drie tranches van resp. € 1360 (f 3 000), € 908 (f 2000) en € 454 (f 1 000). Ter illustratie worden in onderstaande tabel twee voorbeelden uitgewerkt. Het betreft een herintredende vrouw met kinderen en een herintredende oudere van 58 jaar. Daarin wordt een indruk gegeven van de diverse kortingen die in 2002 van kracht zijn. In de tabel is uitgegaan van een herintredende vrouw die een inkomen uit arbeid verwerft van 75% WML, en een herintredende oudere van 58 jaar die ook tegen 75% WML gaat werken. In beide gevallen wordt verondersteld dat in het gezin een partner met een hoger (modaal) inkomen aanwezig is.

Tabel: Belastingheffing en kortingen in 2002

	Situatie: herintredende vrouw met kinderen: partner modaal inkomen	Situatie: herintredende 58+-er; partner modaal inkomen
	Bedragen in euro's	
bruto loon; 75% WML	11 844	11 844
belasting en premieheffing	4 045	4 045
algemene heffingskorting	1 648	1 648
arbeidskorting 2002	631	631
extra arbeidskorting voor ouderen	0	170
combinatiekorting 2002	193	0
kinderkorting		
toetrederskorting	1 361	1 361
totaal kortingen	3 833	3 810
saldo te betalen belasting en premies	212	235

In bovenstaand overzicht is rekening gehouden met de verhoging van het maximum van de arbeidskorting met € 23 (f 50) en met een verhoging van de combinatiekorting met € 50 (f 110). Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, zullen de herintreders uit dit voorbeeld die een substantiële baan van 75% WML accepteren, voldoende belasting en premies betalen om de toetrederskorting resp. de extra arbeidskorting voor ouderen zelf te kunnen benutten.

Voor de categorie alleenstaande ouders met kinderen die werk buitenshuis aanvaarden, zal in het algemeen gelden dat de toetrederskorting kan worden vergolden vanaf een inkomensniveau van circa 110% WML, indien zij gebruik maken van de mogelijkheid de toetrederskorting in 4 gelijke tranches te incasseren.

De leden van de fractie van de PvdA vragen of de toetrederskorting wordt verrekend in het jaar dat weliswaar niet het hele jaar wordt gewerkt maar wel ten minste 50% WML wordt verdiend. Als in de loop van het jaar het werk wordt aangevangen en een inkomen van 50% WML wordt verworven kan de belastingplichtige in aanmerking komen voor de toetrederskorting, mits hij aan alle overige voorwaarden voldoet. Als de belastingplichtige daarentegen minder dan 50% WML verdient, heeft de belastingplichtige recht op de toetrederskorting met ingang van het daarop volgende jaar. In die situatie blijft het inkomen dat in het voorafgaande kalenderjaar als gevolg van de arbeidsparticipatie is verdiend buiten beschouwing bij de beoordeling of de belastingplichtige in het voorafgaande kalenderjaar inkomen heeft genoten.

Deze leden zijn van mening dat als in een jaar wel wordt gewerkt maar geen 50% WML wordt verdiend en geen toetrederskorting wordt gegeven, de armoedeval niet wordt verminderd omdat juist in het begin de verwervingskosten een grote rol spelen.

Los van de vraag hoe in de tijd de verwervingskosten bij het accepteren van een baan en de inkomensverbetering zich tot elkaar verhouden, maakt de toetrederskorting het aantrekkelijker om vanuit een uitkeringssituatie of vanuit een situatie zonder inkomen een baan te accepteren. Daarmee verkleint het de armoedeval. Bovendien worden bij aanvang van het werk niet direct kosten gemaakt in termen van verlies aan inkomensafhankelijke regelingen omdat voor verschillende inkomensafhankelijke regelingen een toetsjaar wordt gehanteerd van een of meer jaren terug. De aanspraken op inkomensafhankelijke regelingen nemen daardoor pas later af.

Deze leden stellen tevens vast dat de toetrederskorting maar éénmaal per persoon wordt uitgekeerd. Zij vragen of het mogelijk is dat degenen die niet het volledige bedrag benutten, later weer recht krijgen op de korting, bijvoorbeeld als zij van deeltijd naar voltijd gaan. Ook vragen deze leden of iemand ervoor kan kiezen de korting uit te stellen totdat hij een hoger inkomen heeft. Ook de leden van de fractie van GroenLinks vragen waarom de toetrederskorting maar eens per leven wordt toegekend. Zij vragen wat er gebeurt als iemand bij het krijgen van een tweede kind weer stopt met werken en vervolgens weer wil toetreden.

Het is inderdaad een correcte constatering van de leden van de fractie van de PvdA dat de toetrederskorting maar één maal per leven kan worden toegekend. Dit geldt ook voor iemand die, zoals in het voorbeeld dat door de leden van de fractie van GroenLinks is aangehaald, meer kinderen krijgt en bij ieder kind gedurende langere tijd stopt met werken om vervolgens weer toe treden op de arbeidsmarkt. Voor het eens per leven toekennen van de toetrederskorting is bewust gekozen. De toetrederskorting is bedoeld om toetreders te stimuleren duurzaam op de arbeidsmarkt toe te treden. Daarin ligt bijvoorbeeld ook de reden voor het vervallen van de toetrederskorting op het moment dat de toetreders niet langer aan de voorwaarden voldoet. De toetrederskorting bestaat uit een substantieel bedrag; daar mag naar onze mening de inspanning van de toetreders tegenover staan om gedurende langere tijd aan het werk te blijven. In deze optiek past het niet om de toetreders de mogelijkheid te geven meermalen per leven van de toetrederskorting gebruik te maken. Ook het laten herleven van de toetrederskorting zou afbreuk doen aan deze doelstelling van duurzame participatie op de arbeidsmarkt. Overigens voorkomt het feit dat de toetrederskorting slechts eenmaal per leven kan worden toegekend tevens dat via de zogenoemde «draaideurconstructie» oneigenlijk gebruik van de regeling wordt gemaakt. Met betrekking tot de vraag of iemand het aanvragen van de toetrederskorting kan uitstellen totdat hij een hoger inkomen heeft, merken wij op dat relevant voor toepassing van de toetrederskorting is dat iemand op het

moment van aanvragen van de toetrederskorting en in de periode dat hij de toetrederskorting ontvangt, aan alle voorwaarden voldoet. Overigens is de hoogte van de toetrederskorting niet afhankelijk van de hoogte van het inkomen van de toetreders.

De leden van de fractie van de PvdA wijzen op het voorstel dat werkgevers een afdrachtvermindering voor toetreders krijgen als deze toetreders ten minste 20% WML gaan verdienen omdat de inspanning die een werkgever moet plegen voor deze werknemers niet lager is dan voor werknemers met een hoger inkomen. Deze leden vragen of een dergelijke argumentatie niet ook van toepassing is op de toetreders zelf.

Naar aanleiding van deze vraag merken wij op dat de toetrederskorting bedoeld is om potentiële toetreders te stimuleren een baan te accepteren waarmee – met het oog op het bevorderen van de economische zelfstandigheid – een substantieel inkomen wordt verdiend. Daarvan is naar onze mening sprake als een toetreders ten minste 50% van het wettelijk minimumloon verdient. De positie van een werkgever is een iets andere. De voorgestelde vormgeving van de afdrachtvermindering voor werkgevers beoogt eraan bij te dragen dat werkgevers bereid zijn toetreders in dienst te nemen, ook al is dat maar voor een echt kleine baan. Het begin van de participatie van de toetreders op de arbeidsmarkt is daarmee gemaakt.

Ook vragen deze leden waarom er wel een toetrederskorting wordt geboden voor diegene die uitstroomt uit gesubsidieerde arbeid en niet aan diegene die uitstroomt naar gesubsidieerde arbeid. Daarnaast vragen deze leden waarom de groep met een werkloosheidsuitkering (WW) is uitgesloten en hoe wordt omgegaan met de specifieke doelgroep die even voor de WW WAO ontvingen, of een WW met WAO uitkering combineren. De leden van de fractie van GroenLinks vragen waarom deeltijduitstroom uit een uitkering niet mogelijk is om in aanmerking te komen voor de toetrederskorting. Verder zou volgens deze leden niet alleen uitstroom naar reguliere arbeid, maar ook uitstroom naar gesubsidieerde arbeid mogelijk moeten zijn. Tot slot vragen zij waarom een uitkeringsgerechtigde volledig moet uitstromen uit de uitkering, terwijl een herintreder met een kleine baan al in aanmerking kan komen voor de toetrederskorting als hij een grotere baan neemt. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of het kabinet naast de doorstroom van een kleine naar een grotere baan, ook nog de stap stimuleert naar een voltijdbaan.

Naar aanleiding van deze vragen van de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks merken wij het volgende op. De toetrederskorting past in een groter geheel om mensen te stimuleren om duurzaam te participeren in het arbeidsproces om zo uiteindelijk weer (gedeeltelijk) in de eigen middelen van het bestaan te kunnen voorzien. Gesubsidieerde arbeid wordt gezien als opstap naar regulier niet-gesubsidieerd werk. Het is niet de bedoeling dat de gesubsidieerde arbeid als «eindstation» wordt gezien. Om die reden is een financiële stimulans pas op zijn plaats bij aanvaarding van niet-gesubsidieerd werk. Vanuit deze optiek is tevens te verklaren waarom een uitkeringsgerechtigde volledig moet uitstromen uit de uitkering, wil hij in aanmerking komen voor de toetrederskorting. Pas op het moment dat volledige uitstroom uit de uitkering plaatsvindt, voorziet de uitkeringsgerechtigde weer geheel in de eigen middelen van het bestaan. De positie van een herintreder met een kleine baan is een andere, omdat de herintreder niet vanuit een uitkerings situatie gaat werken. Naar aanleiding van de vraag van de leden van de fractie van de ChristenUnie merken wij op dat in de toetrederskorting niet een stimulans is ingebouwd om van een grote deeltijd baan door te stromen naar een voltijd baan. De toetrederskorting ziet op de doorstroom van geen of een kleine baan naar een grotere baan. Met betrekking tot de vraag van de leden van de fractie van de PvdA waarom WW-ers worden uitgesloten merken wij het volgende op.

WW-gerechtigden zijn uitgesloten van de toetrederskorting, omdat deze doelgroep over het algemeen een minder grote afstand heeft tot de arbeidsmarkt. De duur van deze uitkering is per definitie beperkt tot enkele jaren na intreding van de werkloosheid. Daarnaast bevat de Werkloosheidswet een aantal specifieke reïntegratie-instrumenten, die de uitstroom uit de WW moeten bevorderen. Genoemd kan worden de mogelijkheid om met behoud van de WW-uitkering scholing te volgen. Werknemers met een WW-uitkering worden daarom, in sterkere mate, geprikkeld om zich in te spannen de terugkeer op de arbeidsmarkt te bewerkstelligen. Daarnaast kent de Werkloosheidswet de plicht om passende arbeid te accepteren. Arbeidsgehandicapten die na afloop van de WAO-uitkering een WW-uitkering ontvangen, of beide uitkeringen combineren, kunnen gebruik maken van dezelfde voorzieningen als andere WW-gerechtigden. Meer specifiek voor deze groep arbeidsgehandicapten gelden bovendien de reïntegratie-instrumenten uit de Wet Rea, zoals proefplaatsing, en scholing, met recht op een reïntegratie-uitkering. De WW-uitkering wordt tijdens de proefplaatsing (werken met behoud van uitkering), of scholing onder gunstige voorwaarden omgezet in een reïntegratie-uitkering.

De leden van de fractie van de PvdA zijn van mening dat uitstromers uit de WIK voor de toetrederskorting in aanmerking dienen te komen. Deze leden vragen voorts welke bepalingen gelden bij een toetrederskorting indien de WIK opnieuw na enige tijd geactiveerd wordt. Na het advies van de Raad van State heeft het kabinet besloten de doelgroep van de toetrederskorting uit te breiden naar WIK-ers. WIK-gerechtigden krijgen gedurende een beperkte periode de mogelijkheid om ervaring op te bouwen en vervolgens zelfstandig in hun bestaan als kunstenaar te voorzien. Het opnemen van de WIK in de doelgroep van de toetrederskorting past binnen het streven van vergroting van de arbeidsdeelname. De toetrederskorting wordt in alle gevallen per persoon maar eenmaal verstrekt. Dit geldt overigens ook voor uitstromers uit de WIK. Mensen die meermalen een beroep op de WIK doen, kunnen derhalve toch maar éénmaal een toetrederskorting krijgen.

Deze leden vragen voorts in welke mate de toetrederskorting dezelfde doelgroep als de huidige uitstroompremies bereikt. Zij vragen hoe dit zeker wordt gesteld. Het uitgangspunt van de uitstroompremie is dat duurzame uitstroom gestimuleerd moet worden. Met de toetrederskorting wordt een bredere doelstelling nagestreefd, namelijk het financieel lonend maken van (het aanvaarden van) een reguliere baan. Belemmeringen voor toetreding vanwege de armoedeval worden hiermee verkleind. Bij het ontwerpen van de toetrederskorting was de bestaande regelgeving het uitgangspunt, vervolgens is de wens tot uitbreiding van de doelgroep verwerkt. Er is geen enkele aanleiding te veronderstellen dat de huidige doelgroep niet zou worden bereikt.

Deze leden constateren daarnaast dat als voorwaarde voor toekenning van de toetrederskorting geldt dat uitstroom naar niet-gesubsidieerde arbeid gedurende een periode van ten minste zes maanden heeft plaatsgevonden. Deze voorwaarde geldt ook thans voor de toekenning van de huidige uitstroompremies op grond van de Wet inschakeling werkzoekenden (WIW) en het Besluit in- en doorstroombanen. Het beleid wordt op dit punt ongewijzigd voortgezet. Achterliggende gedachte hierbij is een duurzame uitstroom van uitkeringsgerechtigden en werknemers die werkzaam zijn in een gesubsidieerd dienstverband naar niet-gesubsidieerde arbeid te bevorderen. Een dergelijke duurzaamheidseis wordt niet gesteld aan de herintreders, omdat dat zou betekenen dat herintreders moeten aantonen dat daadwerkelijk gedurende een periode van zes maanden betaalde arbeid is verricht. Ingeval sprake is van een dienstbetrekking kan

dit op eenvoudige wijze geschieden, maar voor winst- en resultaatgenie- ters zou dit betekenen dat via een omweg een urencriterium zou worden binnengehaald, hetgeen – vanuit de gedachte de regeling zo eenvoudig en toegankelijk mogelijk te houden – niet wenselijk wordt geacht. Het stellen van de duurzaamheids bij uitstroom uit een uitkeringssituatie of een gesubsidieerde dienstbetrekking vormt voor de uitvoeringspraktijk geen complicerende factor. Op de door de gemeente te verstrekken verklaring zal immers worden aangegeven dat betrokkene gedurende een periode van zes maanden geen uitkering heeft genoten of niet in een gesubsidi- eerde dienstbetrekking werkzaam is geweest.

Deze leden vragen tevens wat wordt verwacht van de toetrederskorting in relatie tot de toename van de arbeidsparticipatie van vrouwen en in relatie tot het Plan van aanpak herintreders en welke concrete resultaten het kabinet kan aangeven vanaf heden tot 2010.

De doelstelling van het kabinet is een toename van de arbeidsdeelname van vrouwen tot 65% in 2010. In absolute termen impliceert de kabinets- doelstelling dat tot en met 2010 950 000 vrouwen extra aan het werk moeten komen ten opzichte van de stand van 1999. In het Plan van aanpak herintredende vrouwen is een aantal streefwaarden genoemd waarlangs de doelstelling moeten worden gerealiseerd en het beleid dat daartoe moet bijdragen. Hierbij zij aangetekend dat de streefwaarden indicatief zijn. De streefwaarden zijn uitgewerkt in jaarreeksen en bij het vaststellen hiervan is ervan uitgegaan dat het maximale effect van het beleid medio dit decennium zal worden bereikt.

Tevens merken deze leden op dat als voorwaarde voor het verkrijgen van de toetrederskorting geldt dat men volledig moet uitstromen en dat onder meer de voorwaarde geldt dat op jaarbasis minimaal 50% WML wordt verdiend. Zij stellen voorts dat in een FNV-onderzoek is aangegeven dat van de groep geslaagde herintreders 56% minder dan 50% van een voltijd baan werkte en dat van de groep potentiële herintreders meer dan de helft tussen de 12 en 20 uur willen werken. Deze leden vragen of in het licht van de hier weergegeven cijfers nog eens kan worden ingegaan op het effect dat de eisen van volledig uitstromen en minimaal 50% WML zal hebben op de effectiviteit van het herintredersbeleid. Wat zal de betekenis van de toetrederskorting zijn voor de grote groep herintreders die slechts in deeltijd willen werken, in het bijzonder voor de herintreders die instromen in laag betaalde functies. Voorts vragen de leden van de PvdA- fractie waarom voor de toetrederskorting niet ook – net als uiteindelijk bij de arbeidskorting – is gekozen voor een percentuele toepassing vanaf 0% WML. En waarom is niet gekozen voor de grootte van de baan in uren als basis zo vragen deze leden. In het verlengde hiervan vragen deze leden vervolgens wat precies wordt bedoeld met een substantiële baan. Naast de doelstelling van het kabinet van een toename van de arbeids- deelname van vrouwen tot 65 % in 2010 heeft het kabinet ook als doelstel- ling dat het percentage economisch zelfstandige vrouwen in 2010 hoger is dan 60%. Mede in het licht van economische zelfstandigheid als vanuit arbeidsmarktoverwegingen denken wij dat genoemde 50% WML hierbij een goede benadering is van gestelde doel. Overigens zijn de uitkomsten van het FNV- onderzoek, vanwege een eenzijdige samenstelling van de onderzoekspopulatie, niet representatief maar geven een indicatie. Uit het B&A-onderzoek komt naar voren dat circa 60% van de herintredende vrouwen meer dan 20 uur in de week werkt of wil gaan werken. Bij de vraag wat voor herintredende vrouwen een doorslaggevende reden is om niet te gaan werken worden het salaris, de afstand huis-werk en de werk- tijden vaker genoemd dan het aantal uren dat er werk is. De eis van 50% WML betekent dat iemand die het wettelijk minimumloon verdient minimaal 18 uur per week moet gaan werken en in het verlengde hiervan vragen zij waarom niet is uitgegaan van 12 uur of minder. Achter-

liggende gedachte van de toetrederskorting is de arbeidsparticipatie te vergroten en de economische zelfstandigheid te bevorderen. Hieraan is invulling gegeven door diegenen die zich op de arbeidsmarkt begeven en met het verrichten van arbeid ten minste 50% WML gaan verdienen een substantiële tegemoetkoming te geven. Met het oog op de eenvoud en de uitvoerbaarheid van de tegemoetkoming is niet gekozen voor een uren-criterium, maar voor een inkomenscriterium. Gemeend is dat met het stellen van een inkomenscriterium ter hoogte van 50% WML wordt tegemoetgekomen aan de gedachte de economische zelfstandigheid te bevorderen. Naar aanleiding van de vraag van deze leden of de toetrederskorting bij doorstroom naar een meer substantiële baan ook geldt wanneer een beroep is gedaan op de Wet aanpassing arbeidsduur merken wij het volgende op. Op grond van de op 1 juli 2000 in werking getreden Wet aanpassing arbeidsduur kan de werknemer de werkgever verzoeken om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst voortvloeiende arbeidsduur. Voorwaarden zijn onder meer dat de werknemer ten minste een jaar in dienst is geweest bij de werkgever en dat de dienstbetrekking in Nederland wordt vervuld. Verder is bepaald dat arbeidsverhoudingen die elkaar met tussenpozen van niet meer dan drie maanden opvolgen, worden samengeteld voor de berekening van de termijn van een jaar. Hetzelfde geldt voor arbeidsverhoudingen die elkaar opvolgen tussen een werknemer en verschillende werkgevers die ten aanzien van de verrichte arbeid als elkaars opvolgers zijn aan te merken. Achtergrond van deze bepaling is te voorkomen dat de werkgever door het inlassen van tussenpozen of door ten aanzien van dezelfde arbeid af te wisselen met een andere werkgever (bijv. een uitzendbureau) probeert de termijn van een jaar te frustreren. Een werknemer die meer uren is gaan werken op grond van de Wet aanpassing arbeidsduur, kan in aanmerking komen voor de toetrederskorting, mits hij in elk van de 2 jaren voorafgaande aan de uren-uitbreiding, met zijn arbeid niet meer dan € 3938 (f 8 678) verdiende, en met de uitbreiding van uren ten minste € 7360 (f 16 219) verdient. Uiteraard mag hij verder ook niet eerder een toetrederskorting hebben gehad en mag het ook niet gaan om gesubsidieerde arbeid als bedoeld in de Wsw, WIW of het Besluit I/D-banen.

Deze leden vragen voorts waarom is gekozen voor de eis dat drie jaar onafgebroken moet worden gewerkt, wil men recht behouden op de toetrederskorting. Zij vragen of de kans niet groot is dat herintreders vanwege tijdelijke contracten slechts één of twee jaartranches van de toetrederskorting zullen krijgen.

De toetrederskorting wordt jaarlijks toegekend en dat voor een periode van maximaal drie jaar. Het is niet zo dat er tranches worden teruggevorderd als de toetreders niet de volledige drie jaar werkt. Wel vervalt de toetrederskorting in het jaar waarin de toetreders niet langer aan de voorwaarden voldoet. Voor deze vormgeving is gekozen omdat bedoeld is om duurzame arbeidsparticipatie te bevorderen. Hoe groot de kans is dat toetreders niet de volledige termijn van drie jaar volmaken is moeilijk in te schatten. Uitgangspunt van de regeling is dat toetreders, wanneer zij weer toetreden op de arbeidsmarkt zich in zullen spannen om duurzaam te participeren. Voor toetreders met een jaarcontract betekent dit dat zij na afloop van dit jaarcontract bijvoorbeeld een ander contract kunnen aangaan of als uitzendkracht kunnen gaan werken.

Daarnaast vragen deze leden welk percentage van de totale doelgroep aan potentiële herintreders (520 000) naar verwachting uiteindelijk in aanmerking zal komen voor de toetrederskorting. Verwacht het kabinet dat de groep van 172 000 herintreders die zegt direct aan de slag te willen, dat als gevolg van de korting ook zal doen, zo vragen deze leden. Wij antwoorden deze leden dat de totale potentiële groep van 520 000 herintreders alle werkzoekende vrouwen omvat, inclusief schoolverlaters

en vrouwen die kortdurend werkloos zijn. Van deze groep vrouwen zouden 172 000 vrouwen binnen twee weken werk willen aanvaarden. In het plan van aanpak herintredende vrouwen is aan uw Kamer toegezegd dat op basis van onderzoeken een nadere raming van de omvang van de groep potentiële herintredende vrouwen zal worden gegeven. Uit het B&A-onderzoek komt naar voren dat de groep vrouwen die daadwerkelijk betaald werk zou willen aanvaarden circa 100 000 bedraagt. Van deze groep herintredende vrouwen zal uiteindelijk naar schatting circa 15% in aanmerking zal komen voor de toetrederskorting. Hierbij zij aangetekend, dat in deze groep van 100 000 mogelijke herintreders ook vrouwen zijn meegeteld die slechts bereid zijn een baan te aanvaarden van minder dan 50% WML.

Deze leden stellen tevens de volgende vragen met betrekking tot de vervanging van de WIW-uitstroompremies door een toetrederskorting: Aan hoeveel personen is de WIW-uitstroompremie afgelopen jaren per jaar toegekend?

Wat was het gemiddelde bedrag dat per werknemer per jaar werd uitgekeerd?

Hoeveel is aan de WIW toegevoegd ten behoeve van de verstrekking van de uitstroompremie?

Kan de precieze samenloop in voorwaarden, in aantal en soort van verstrekking bij samenloop van de voorgenomen toetrederskorting en de WIW-uitstroompremie aangegeven worden?

Welk bedrag wordt vanwege een gedeeltelijke overlap met de WIW-uitstroompremie uit de WIW uitgenomen? Hoeveel voor welk gemiddeld bedrag wordt daarvoor geraamd?

Voor hoeveel en welke soort uitstroompremies waarvoor geen overlap bestaat zal in de WIW budget gereserveerd blijven?

De mogelijkheid om een onbelaste uitstroompremie toe te kennen bestaat sedert 2000 voor de I/D-ers en sinds 1 januari 2001 voor de WIW-ers en Abw-ers. Bekend is dat een belangrijk deel van de gemeenten deze premie opgenomen heeft in een verordening. Op dit moment zijn nog geen gegevens beschikbaar over de mate waarin gemeenten de uitstroompremie ook hebben toegepast. Het bedrag dat per uitstromende werknemer op een I/D-baan, WIW-dienstbetrekking of een uitstromende Abw-gerechtigde wordt uitgekeerd, bedraagt € 1815 (f 4 000), uit te betalen in vier tranches van elk € 454 (f 1 000). Aan het scholings- en activeringsbudget voor 2001 was daartoe een bedrag toegevoegd van € 6, 8 mln. (f 15 mln.). Dit bedrag zou oplopen tot € 59 mln. (f 129,5 mln.) in 2005.

De doelgroep van de voorgestelde toetrederskorting omvat naast de doelgroep van de uitstroompremie ook de herintreders. De uitstroompremie die in de regeling uitvoeringskosten en financiering WIW en het Besluit I/D-banen was opgenomen, kan daardoor worden afgeschaft. De budgetten die ten behoeve van de uitstroompremie aan het scholings- en activeringsbudget en het I/D-banenbudget waren toegevoegd worden nu weer uitgenomen (met uitzondering van een bedrag ten behoeve van de groep die onder het overgangsrecht valt). Gemeenten kunnen uit het scholings- en activeringsbudget ook andersoortige premies verstrekken. Binnen het scholings- en activeringsbudget bestaan geen geormerkte bedragen voor andersoortige premies. In 1999 besteedden gemeenten circa 35 procent van het budget aan incentives, waaronder ook premies.

De leden van de fracties van de PvdA en D66 vragen hoe groot de doelgroep per jaar is waarvoor de toetrederskorting geraamd is. Kan het kabinet een verdeling maken in de raming van de nieuwe regeling tussen mensen die uit een uitkering afkomstig zijn, mensen die doorstromen uit een gesubsidieerde baan en mensen die geen recent arbeidsverleden of inkomen hebben, zo vragen deze leden. De leden van de fractie van de

VVD zouden graag een totaal overzicht ontvangen van de verschillende doelgroepen voor de toetrederskorting met daarbij, per groep, het geschatte budgettaire beslag en de beoogde reïntegratiedoelstelling. Ook de leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of bekend is hoeveel personen naar schatting in aanmerking zullen komen voor de stimuleringsmaatregelen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de doelgroepen die in aanmerking komen voor de toetrederskorting en het budgettaire belang per doelgroep. Zoals uit deze tabel blijkt bestaat de potentiële groep vrouwen uit twee categorieën: vrouwen die (her)intreden op de arbeidsmarkt, en vrouwen die thans een kleine baan van een paar uur per week hebben, en als gevolg van de toetrederskorting een beter betaalde baan accepteren.

Overzicht aantallen toetreders en budgettaire belang per groep.

	potentiële groep herintreders	Aantal herintreders per jaar waarvoor toetreders- korting geldt	structureel budgettaire Effect in mln. euro's	Structureel budgettaire Effect in mln. gld.
categorieën toetreders				
<i>herintredende vrouwen</i>	100 000	15 000	41	90
<i>doorstromende vrouwen met kleine baan</i>	70 000	3 500	9	20
totaal (herintredende) vrouwen	170 000	18 500	50	110
uitstroom uit uitkering <i>wv uitstroom uit algemene bijstandswet</i>	280 000	42 000	114	251
<i>wv uitstroom uit gesubsidi- eerd werk</i>		23 634	64	142
<i>wv uitstroom uit wao/waz</i>		10 094	28	61
		8 272	23	50
overige groepen	75 000	1 500	4	9
Totaal	525 000	62 000	168	370

De fractieleden van de ChristenUnie merken op dat niet-werkende partners redenen hebben om niet aan het arbeidsproces deel te nemen. Heeft het kabinet een beeld van deze motieven, en op grond waarvan neemt het kabinet aan dat een financiële tegemoetkoming deze motieven minder zwaar zullen laten wegen, zo vragen deze leden.

Naar aanleiding hiervan merken wij op dat de motieven van vrouwen om geen betaald werk te aanvaarden niet eensluidend zullen zijn. Wel zal de omstandigheid dat geen adequate opvang van de kinderen in het gezin mogelijk is, veelal een rol spelen. De korting kan dan een bijdrage zijn in de kosten van de noodzakelijke kinderopvang.

De leden van de fractie van de PvdA vragen of het kabinet zich herinnert dat in de WIW een bedrag van circa € 70 mln. (f 150 mln.) is ondergebracht vanuit de ABW die bedoeld was als premie voor het volgen en of afronden van een opleiding, uitstroompremie naar gesubsidieerd werk, beloningspremie bij sociale activering of werkervaring en onkostenvergoeding. Het kabinet herinnert zich dat en bevestigt dat deze doelstellingen ook van kracht blijven.

Vervolgens vragen zij of het mogelijk blijft om een instroompremie vanuit de WIW te verstrekken indien men vanuit een uitkering in een gesubsidieerde baan aan de slag gaat.

Het behoort op dit moment tot de gemeentelijke beleidsvrijheid om een premie te verstrekken bij uitstroom uit een Abw-uitkering naar gesubsidieerde arbeid, bij aanvaarding van deeltijdarbeid of voor deelname aan sociale activering. Dergelijke premies behoren tot het belastbaar inkomen en volgen dus een andere systematiek dan de onbelaste uitstroompremie die nu plaats maakt voor de toetrederskorting. Voorts kan de gemeente een (eenmalige) onbelaste premie verstrekken op het afronden van een voor de arbeidsinschakeling noodzakelijke scholing.

Deze leden vragen tevens hoe groot het totale resterende budget in de WIW/FWI is dat in beginsel beschikbaar is. Binnen het scholings- en activeringsbudget bestaan geen afzonderlijke onderdelen (schotten) voor premies of andere onderdelen. Uw vraag om aan te geven welk deel in beginsel voor premies beschikbaar is, is dus niet te beantwoorden. Uit de jaarverantwoording van gemeenten over 1999 blijkt dat circa 35% van de uitgaven uit het scholings- en activeringsbudget betrekking heeft op incentives, waaronder premies.

Voorts constateren deze leden terecht dat in het bestrijden of verzachten van de armoedeval de oorspronkelijke aanleiding lag tot een werk-aanvaardingspremie WIW. Vervolgens vragen zij welke argumenten het kabinet hanteert om de middelen die oorspronkelijk bedoeld zijn om de armoedeval bij werkaanvaarding bij een laag inkomen te bestrijden nu in te zetten voor werknemers waarvan het huishoudinkomen niet bekend, maar mogelijk aanzienlijk is.

Door de introductie van de toetrederskorting worden de huidige inspanningen op armoedevalterrein uitgebreid naar een groep waarvoor de armoedevalproblematiek wel degelijk een belangrijke rol speelt. Het gaat hierbij dus niet om een verschuiving van middelen, als wel om een intensivering van middelen.

De leden vragen daarnaast welke categorie personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering worden uitgezonderd van de voorwaarde van volledige uitstroom. Gaat het alleen om genietters van een Wajong-uitkering, of ook om WAO-ers en personen met een WAZ-uitkering, aldus deze leden. Hierop kunnen wij antwoorden dat alle door deze leden genoemde uitkeringsgerechtigden zijn uitgezonderd van de voorwaarde van volledige uitstroom.

Ook constateren deze leden dat jongeren die recht hadden op studiefinanciering of kinderbijslag zijn uitgesloten van de toetrederskorting. Zij vragen vervolgens wat dit betekent voor jongeren die wel een opleiding kregen maar geen studiefinanciering ontvingen bijvoorbeeld omdat de opleiding werd gevolgd aan een niet-erkende instelling of de opleiding werd gevolgd in het buitenland. Naar aanleiding van deze vraag merken wij op dat met het uitsluiten van diegenen die in de twee voorafgaande kalenderjaren enige vorm van studiefinanciering hebben genoten (waaronder tevens wordt begrepen een lening of een reisvoorziening of een tegemoetkoming in de studiekosten of buitenlandse studiefinanciering) en diegenen voor wie een recht bestond op kinderbijslag of daarmee overeenkomende buitenlandse regelingen in beginsel is bedoeld de schoolverlaters buiten de toepassing van de toetrederskorting te houden. Erkend zij dat een enkele student die in de afgelopen twee kalenderjaren geen recht had op (buitenlandse) studiefinanciering of waarvoor geen recht bestond op (buitenlandse) kinderbijslag indien hij voldoet aan alle daaraan gestelde voorwaarden aanspraak zou kunnen maken op de toetrederskorting. Een alternatieve benadering zou kunnen zijn een leeftijdsgrens te introduceren. Vanuit het oogpunt van gelijke behandeling en gelet op het feit dat elke leeftijdsgrens arbitrair is, is de voorkeur gegeven aan de voorliggende uitwerking.

Deze leden vragen verder naar de stand van zaken met de in voorbereiding zijnde Wet Basisvoorziening Kinderopvang (WBK) en vragen tevens of nader kan worden ingegaan op de gekozen inzet voor een toetrederskorting in relatie tot de inzet gericht op beschikbaarheid en betaalbaarheid van kinderopvang. De leden van de fractie van het CDA pleiten voor een vervanging van de voorgestelde toetrederskorting door een inkomensafhankelijke heffingskorting voor kinderopvang en tussen- en naschoolse opvang. Zij zijn van mening dat met een dergelijke maatregel de arbeidsparticipatie meer gediend is.

Het wetsvoorstel Wet Basisvoorziening Kinderopvang zal in het najaar naar de Raad van State worden verstuurd. De toetrederskorting stimuleert bepaalde groepen die gedurende lange tijd niet actief zijn geweest op de arbeidsmarkt om weer betaald werk te gaan verrichten. Analoog hieraan staat bij de vormgeving van de Wet Basisvoorziening Kinderopvang beschikbaarheid en betaalbaarheid van kinderopvang centraal, waardoor het voor ouders mogelijk wordt gemaakt betaalde arbeid buitenshuis te gaan verrichten. Zowel de toetrederskorting als de mogelijkheden onder de WBK zullen de gang naar de arbeidsmarkt stimuleren. Tot aan de invoering van de WBK is het beleid gericht op uitbreiding van de capaciteit van de kinderopvang via stimuleringsubsidies aan gemeenten en op het stimuleren van sociale partners tot het maken van afspraken over werkgeversbijdragen aan kinderopvang.

De toetrederskorting stimuleert bepaalde groepen die gedurende lange tijd niet actief zijn geweest op de arbeidsmarkt om weer betaald werk te gaan verrichten. De huidige aftrek in de Wet IB 2001 voor de kosten van kinderopvang stimuleert de arbeidsparticipatie van onder andere de toen herintreders doordat zij de kosten van kinderopvang kunnen aftrekken. Deze regeling is al inkomensafhankelijk. Het is derhalve niet nodig om een inkomensafhankelijke heffingskorting voor kinderopvang e.d. te introduceren. Overigens worden onder de WBK de regelingen voor kinderopvang (waaronder bijvoorbeeld de aftrekpost uitgaven voor kinderopvang in de Wet IB 2001) geïntegreerd tot één regeling. De toetrederskorting kan naast de WBK blijven bestaan.

Deze leden denken dat de fiscale kinderopvangregeling mogelijk nog knelpunten kent voor herintreders. Zij vragen of de inkomensdrempel van € 3 937 (f 8 676) voor de partner kan worden verlaagd naar rato van het aantal maanden dat men werkt. Tevens willen zij weten wat de budgettaire effecten hiervan zijn.

Een aanpassing van de inkomensdrempel naar rato van het aantal maanden dat men werkt zou – vanwege het gelijkheidsbeginsel – niet alleen van toepassing zijn op de partner maar ook op de hoofdverdiener. Een dergelijke wijziging van de systematiek zou kunnen leiden tot uitvoeringstechnische problemen, doordat de Belastingdienst voor elke belastingplichtige moet bekijken hoeveel maanden er zijn gewerkt voordat de drempel wordt toegepast. Dientengevolge heeft dit ook negatieve gevolgen voor de handhaving en controle van de voorgestelde systeemwijziging.

Overigens zullen op termijn alle fiscale faciliteiten die betrekking hebben op de kinderopvang worden vervangen door een subsidie die rechtstreeks aan de ouders/verzorgers wordt uitgekeerd. Dit wordt geregeld in de Wet Basisvoorziening Kinderopvang.

Voorts vragen deze leden waarom niet een scholingseis in de plaats van de tweede inkomenseis in de bestaande fiscale aftrekmogelijkheid voor de kosten van kinderopvang wordt geïntroduceerd.

Het doel van de voorwaarde van het hebben van een minimaal arbeidsinkomen voor beide partners is mede dat beide partners worden gestimuleerd om betaalde arbeid te gaan verrichten. Het voorstel van deze leden

om ook bij scholingsactiviteiten een fiscale faciliteit voor kinderopvang te verlenen zou een fundamentele wijziging van het huidige systeem betekenen. Hierbij moet worden bedacht dat binnenkort het wetsvoorstel WBK zal worden ingediend. Met de invoering van de WBK worden de fiscale faciliteiten op dit terrein vervangen. Bij de concipiëring van dit wetsvoorstel is aandacht geschonken aan subsidiemogelijkheden voor andere groepen dan werkenden. Daarnaast worden in het budget van de Arbeidsvoorziening reeds middelen vrijgemaakt voor niet-werkenden ten behoeve van scholing. Per 1 januari komen deze middelen ter beschikking van gemeenten. Ten slotte zij erop gewezen dat ook in de fiscaliteit faciliteiten zijn gecreëerd ter bevordering van scholing, zoals de persoonsgebonden aftrek voor scholingsuitgaven. De budgettaire effecten van een dergelijke aanpassing van de systematiek zijn zeer moeilijk te bepalen doordat deze effecten sterk afhankelijk zijn van de invulling van de regeling.

Het doet ons genoeg dat deze leden het voorstel steunen om de toetrederskorting ook beschikbaar te stellen aan diegenen die in de afgelopen twee kalenderjaren een laag inkomen hebben verworven. Achterliggende gedachte is daarbij inderdaad, zoals deze leden terecht veronderstellen, de doorstroom van een kleine naar een substantiële baan te bevorderen.

Deze leden vragen daarnaast of het juist is dat alleenstaande ouders met een bijstandsuitkering die voor 20 uur per week deeltijdwerk doen noch voor de toetrederskorting, noch voor de arbeidskorting en indien de gemeente daartoe geen verordening heeft vastgesteld ook niet voor vrijlating van eigen inkomsten in aanmerking komen. Ook vragen deze leden of de geschetste situatie in overeenstemming is met de uitgangspunten van het kabinet dat «werk moet lonen» en de armoedeval moet worden beperkt.

Alleenstaande ouders met een jongste kind jonger dan vijf jaar die in deeltijd werken en daarnaast een gedeeltelijke Abw-uitkering hebben, komen op grond van de Abw in aanmerking voor vrijlating van inkomsten. Zij komen niet in aanmerking voor de toetrederskorting omdat daarbij de voorwaarde wordt gesteld dat volledig wordt uitgestroomd uit de uitkeringssituatie. Voor alleenstaande ouders met een jongste kind van vijf jaar of ouder kan de situatie optreden zoals in de vraag beschreven wordt, dit is onder meer afhankelijk van het verdiende uurloon. Dit past in het kabinetsbeleid dat erop gericht is zoveel mogelijk de economische zelfstandigheid en dus uitstroom uit de bijstand te bevorderen.

Deze leden vragen verder of het kabinet heeft overwogen om de toetrederskorting te beperken tot die sectoren in de arbeidsmarkt waar uit maatschappelijke overweging (zorg gezondheidszorg en onderwijs) veel behoefte aan herintreders is.

De toetrederskorting is in hoofdzaak bedoeld ter stimulering van arbeidsparticipatie van mensen die al langer uit het arbeidsproces zijn. Minder relevant daarbij is de sector waarin deze mensen vervolgens aan de slag gaan. Overigens zou een beperking van de toetrederskorting tot bepaalde sectoren mogelijk ook op gespannen voet kunnen staan met het gelijkheidsbeginsel.

Deze leden zouden graag zien dat nader wordt gemotiveerd wat de samenhang is tussen de toetrederskorting en de reeds bestaande fiscale kortingen, zoals de combinatiekorting en de (aanvullende) kinderkorting. Zij vragen waarom niet is gekozen voor verruiming van de bestaande kortingen. Tevens vragen deze leden of de verhoging van de combinatiekorting met € 50 (f 110) kan worden toegelicht, en of inzicht kan worden verschaft in de budgettaire verhouding tussen toetrederskorting en verhoging van de combinatiekorting.

De reden voor de invoering van de toetrederskorting, in plaats van een verruiming van de bestaande kortingen, is dat de doelgroepen waarop de diverse kortingen zich richten niet identiek zijn. De toetrederskorting richt zich op de belastingplichtige die al geruime tijd niet deel heeft genomen aan het arbeidsproces, of daar nog nooit aan heeft deelgenomen. De combinatiekorting heeft tot doel om huishoudens met kinderen te stimuleren betaald werk te accepteren. Mede in het licht van de introductie van de toetrederskorting die ondermeer beoogt herintredende vrouwen met kinderen te stimuleren betaald werk te accepteren, wordt binnen het pakket belastingmaatregelen gericht op de arbeidsmarkt de combinatiekorting verder uitgebouwd. Een verhoging met € 50 (f 110) van de combinatiekorting staat in een redelijke verhouding tot andere belastingmaatregelen. Wat betreft de vraag over de budgettaire verhouding tussen de toetrederskorting en de combinatiekorting zij opgemerkt dat de combinatiekorting een korting is die bij veel meer belastingplichtigen neerslaat dan de toetrederskorting. De kosten van de verhoging van de combinatiekorting gaan daardoor het budgettaire beslag uit hoofde van de toetrederskorting te boven, ondanks het feit dat het bedrag van de verhoging van de combinatiekorting aanmerkelijk kleiner is.

Deze leden vragen daarnaast of het kabinet bereid is te overwegen een eventuele toetrederskorting met terugwerkende kracht in te voeren per 1 augustus 2001. Dit in verband met signalen uit de praktijk dat herintreders liever pas in januari aan de slag zouden gaan omdat zij dan ook in aanmerking komen voor de toetrederskorting.

In antwoord op deze vraag merken wij op dat het niet in onze bedoeling ligt om de toetrederskorting met terugwerkende kracht in te voeren. Belangrijke reden is dat dit uitvoeringstechnisch ook niet mogelijk is. Bovendien is het in het algemeen niet gebruikelijk om nieuwe regelingen met terugwerkende kracht in werking te laten treden, uitsluitend omdat er voor de inwerkingtredingsdatum van de regeling al ruchtbaarheid aan de regeling is gegeven. Bovendien moet worden bedacht dat herintreders in de afgelopen twee kalenderjaren een inkomen van ten hoogste € 3 938 (f 8 678) mogen hebben genoten. Deze verruiming is ingebracht om ook de doorstroom van een kleine naar een meer substantiële baan te bevorderen. Dit inkomen komt ongeveer overeen met 25% WML. Dit betekent dat ook dit jaar tot dit bedrag betaalde werkzaamheden kunnen worden verricht. Nu het voorstel tot invoering van de toetrederskorting pas op Prinsjesdag bij de Tweede Kamer is ingediend en een inkomen van 25% WML kan worden verdiend zonder het recht op de toetrederskorting te verliezen, schatten wij het risico van uitstel om toe te treden tot de arbeidsmarkt niet hoog in.

Tevens vragen deze leden in welke mate er aan de nieuwe toetrederskortingen kosten voor de gemeente zijn verbonden. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of het kabinet de opvatting deelt dat gemeenten die de uitstroompremie in 2001 verstrekken voor de gemaakte uitvoeringskosten gecompenseerd moeten worden.

De gemeenten spelen een rol bij het aannemelijk maken door de belastingplichtige dat voldaan is aan de voorwaarden voor toekenning van de toetrederskorting. Dit geldt met name voor uitkeringsgerechtigden die aannemelijk moeten maken dat zij in een periode van 18 maanden gedurende ten minste 12 maanden een uitkering hebben genoten of werkzaam zijn geweest in een gesubsidieerde dienstbetrekking. De gemeenten zal worden gevraagd hierover een verklaring aan de belastingplichtige af te geven. De werkzaamheden die gemeenten voor de toetrederskorting moeten uitvoeren zijn minder dan die voor de werkaanvaardingspremie. Bij de invoering van de werkaanvaardingspremie is bestuurlijk de afspraak met de VNG gemaakt dat geen compensatie voor uitvoeringskosten zou worden verleend. Bovendien wordt met de toetrederskorting tegemoet-

gekomen aan de wens van gemeenten om de uitstroom met een fiscale premie te bevorderen.

De leden van de fractie van de PvdA, de VVD en D66 vragen waarom het door middel van de afdrachtvermindering voor werkgevers van toetreders nodig is aan vraagstimulering te doen. Voorts vragen deze leden op welke sectoren dit instrument zich richt en waarom de inkomensgrens 20% WML is, terwijl de betrokken herintreder zelf pas de toetrederskorting krijgt bij 50% WML.

In het belastingplan maakt de toetrederskorting deel uit van een breed pakket om het arbeidsaanbod te stimuleren. Er kunnen zich echter ook aan de vraagkant knelpunten voordoen, waarbij financiële prikkels kunnen helpen om de kansen van toetreders op een arbeidsplaats te verhogen. Juist het feit dat het om mensen gaat die verder van de arbeidsmarkt afstaan, kan een drempel voor werkgevers zijn om deze mensen aan te nemen, bijvoorbeeld omdat er geïnvesteerd moet worden in de vaardigheden van betrokkenen. De afdrachtvermindering biedt de werkgevers voor een periode van 12 maanden een tegemoetkoming in de extra inspanningen die geleverd moeten worden. De afdrachtvermindering is daarbij niet gericht op bepaalde sectoren, maar een generieke maatregel. Dat de toetrederskorting een hogere inkomensgrens kent dan de afdrachtvermindering is gelegen in het feit dat het kabinet de economische zelfstandigheid van toetreders wil bevorderen. Een prikkel voor werknemers moet dan gericht zijn op het aanvaarden van een baan met een voldoende omvang of gericht zijn op het streven naar een groter inkomen. Voor werkgevers moet de prikkel erop gericht zijn om überhaupt de drempel te verlagen om toetreders aan te nemen. Ook bij kleinere deeltijdbanen is de voorgestelde faciliteit dan een tegemoetkoming in de extra investeringen die werkgevers moeten doen.

De leden van de fractie van de PvdA vragen waarom de faciliteit voor de werkgever wordt vergolden over een periode van 12 maanden, terwijl de herintreder de korting over drie jaar verspreid krijgt uitgekeerd. Deze leden merken op dat hiervan nauwelijks een stimulans kan uitgaan voor de werkgever om de herintreder een langere aanstelling of zelfs een vast contract aan te bieden.

De tegemoetkoming voor de werkgever in de vorm van afdrachtvermindering heeft een andere achtergrond dan de tegemoetkoming die aan de toetreder zelf wordt verstrekt. Enerzijds beoogt de afdrachtvermindering de werkgever een extra duwtje in de rug te geven om toetreders aan te nemen. Aan de andere kant is de afdrachtvermindering mede bedoeld om de werkgever te compenseren voor eventuele extra kosten die hij moet maken op het moment dat hij iemand in dienst neemt die al lange tijd uit het arbeidsproces is geweest. Denkbaar is dat een toetreder bijvoorbeeld extra cursussen nodig heeft om sneller volledig inzetbaar te zijn.

Deze leden geven daarnaast aan dat zij het in hoofdlijnen eens zijn met de maatregelen die gericht zijn op het verhogen van de arbeidsparticipatie. Wel vragen zij waarom is gekozen voor zowel een extra arbeidskorting als de mogelijkheid van een onbelaste premie. Dienaangaande merken wij op, dat ter stimulering van de arbeidsparticipatie van ouderen in het onderhavige wetsvoorstel een breed pakket aan maatregelen wordt voorgesteld. In de Europese Raad in Stockholm is de doelstelling overeengekomen om de arbeidsparticipatiegraad voor ouderen te verhogen tot gemiddeld 50%. Om dit doel te bereiken, worden verschillende maatregelen voorgesteld om de arbeidsparticipatie van ouderen te bevorderen.

Deze leden vragen verder hoe de arbeidskorting en de belastingvrije bonus voor ouderen zich qua kosten, administratieve lasten en effectiviteit tot elkaar verhouden.

Wij antwoorden dat voor de arbeidskorting en de belastingvrije bonus voor ouderen € 73 mln. (f 160 mln.) respectievelijk € 29 mln. (f 65 mln.) is gereserveerd. De aanvullende arbeidskorting voor oudere werknemers zal leiden tot een verlaging van de replacement rate (de gemiddelde verhouding tussen de WW, WAO en VUT-uitkering, en het inkomen uit arbeid). Dit effect wordt in mindere mate ook met de onbelaste bonus door de werkgever bereikt. De uitvoeringslasten zullen voor beide regelingen naar verwachting beperkt zijn.

Kan de hoogte van de arbeidskorting en de belastingvrije bonus voor ouderen nader worden onderbouwd, zo vragen deze leden.

De bedragen voor de extra arbeidskorting en de belastingvrije bonus voor ouderen zijn binnen de beschikbare budgettaire ruimte zodanig vastgesteld dat zij naar verwachting effect zullen sorteren op de arbeidsparticipatie van ouderen. Daarbij zal de extra arbeidskorting voor meer ouderen van belang zijn dan de belastingvrije bonus. Deze bonus wordt immers niet door elke werkgever verstrekt, terwijl de extra arbeidskorting automatisch kan worden geïncasseerd.

Deze leden vragen tevens of de keuze voor de arbeidskorting kan worden geconfronteerd met de conclusie van het rapport «Bevorderen arbeidsparticipatie ouderen», dat een extra uitkering op hogere leeftijd om uitstel van de pensioenbeslissing te bevorderen, door de hoge kosten die hieraan verbonden zijn, slechts een gering effect heeft. Het gaat hier om extra pensioenuitkeringen bij latere uittreding. Gegeven het geringe effect dat een dergelijke maatregel heeft, kan men beter andere stimuleringsmaatregelen treffen. Wij hebben dienaangaande onder andere voorgesteld een aanvullende arbeidskorting voor ouderen in te voeren.

Deze leden wensen dat de keuze voor de arbeidskorting wordt geconfronteerd met de conclusie van het rapport «Bevorderen arbeidsparticipatie ouderen», dat een extra uitkering op hogere leeftijd om uitstel van de pensioenbeslissing te bevorderen, door de hoge kosten die hieraan verbonden zijn, slechts een gering effect heeft. Uit deelrapportage 1 van de fiscale verkenningen komt naar voren dat een duidelijk verband bestaat tussen de verschillen in de impliciete belasting op een jaar langer doorwerken en de arbeidsparticipatie van ouderen. Ook blijkt uit de CPB-analyse die is opgenomen in de bijlage van deelrapportage 1 van de fiscale verkenningen, dat de aanvullende arbeidskorting voor oudere werknemers een effectieve maatregel is om de participatie van ouderen te bevorderen.

Deze leden vragen daarnaast wat de huidige stand is met betrekking tot de beoogde aanpassing in de fiscale behandeling van VUT-regelingen en het mogelijk herintroduceren van sollicitatieplicht voor ouderen vanaf 57,5 jaar. Zij wijzen er op dat in de op 8 juni naar Kamer gestuurde evaluatie van het pensioenconvenant staat dat het kabinet aan de hand van de evaluatie zou beslissen of de beoogde fiscale aanpassing van de VUT-regeling daadwerkelijk zou worden doorgevoerd.

In het Kabinetsstandpunt Bevordering Arbeidsdeelname Oudere Werknemers heeft het kabinet het principebesluit genomen de fiscale facilitering van de VUT op termijn gefaseerd af te schaffen. In deze notitie is aangekondigd dat een definitieve beslissing wordt genomen na de evaluatie van het pensioenconvenant met sociale partners. De reden voor het nemen van een definitieve beslissing na de gezamenlijke vaststelling van de evaluatie van het pensioenconvenant is dat tijdens de looptijd van het convenant de afspraak gold dat de fiscale behandeling van pensioenen,

en in het verlengde daarvan van de VUT, ongemoeid werd gelaten. Inmiddels heeft het kabinet het genoemde principebesluit bekrachtigd. Het wetsvoorstel dat de inwerkingtreding van de aanpassing van de fiscale behandeling van VUT-regelingen per 1 juli 2002 mogelijk moet maken is op dit moment in voorbereiding.

Bij de voorbereiding van het kabinetsstandpunt over de eventuele herinvoering van de sollicitatieplicht wordt een aantal onderzoeken verricht, die nog niet allemaal zijn afgerond. Naar verwachting wordt het onderzoek naar de kansen van oudere werkzoekenden op de arbeidsmarkt eind dit jaar afgerond. De resultaten daarvan worden afgezet tegen de resultaten van recent afgesloten onderzoek, zodat een volledig en afgewogen inzicht kan worden verkregen in de positie van ouderen op de arbeidsmarkt. De mogelijke herinvoering van de sollicitatieplicht voor nieuwe werklozen van 57½-jarigen en ouder maakt onderdeel uit van een heel pakket aan beleidsvoornemens om de arbeidsparticipatie van ouderen te verhogen.

De leden van de fractie van de PvdA en het CDA vragen waarom de extra arbeidskorting voor oudere werknemers pas per 1 april 2002 wordt ingevoerd. Met name bij de werkgevers bleek invoering van de maatregel per 1 januari 2002 – mede in verband met de samenloop met de invoering van de euro – op problemen in de uitvoering te stuiten. Daarom is besloten de extra arbeidskorting niet eerder dan per 1 april 2002 in te laten gaan.

De leden van de fractie van de PvdA vragen waarom de oudere werknemers die in aanmerking komen voor extra arbeidskorting in 2002 niet het jaarbedrag van 2003 kunnen krijgen.

Deze regeling wordt ingevoerd per 1 april 2002. Om een terugval in de hoogte van het maandbedrag van de arbeidskorting waarmee in de loonbelasting rekening wordt gehouden per 1 januari 2003 te voorkomen, is er voor gekozen om het voor 2002 geldende jaarbedrag te stellen op 9/12 van het jaarbedrag dat geldt voor 2003. De maandbedragen blijven daardoor in 2003 – behoudens inflatiecorrectie – gelijk aan die in 2002.

Daarnaast vragen deze leden wat de concrete verwachtingen zijn van de maatregelen op het gebied van arbeidsparticipatie van ouderen.

Het kabinet heeft op het gebied van het activerend ouderenbeleid een breed pakket aan maatregelen. De maatregelen uit het belastingplan zijn daar onderdeel van. Maatregelen gericht op zowel de aanbodkant als de vraagkant zullen de arbeidsparticipatie van ouderen doen toenemen. Het kabinet streeft naar een jaarlijkse toename van de arbeidsparticipatie van ouderen met gemiddeld ten minste 0,75 procentpunt.

De leden van de fractie van de VVD zetten enige vraagtekens bij het gekozen instrumentarium om knelpunten op de arbeidsmarkt zoveel mogelijk te voorkomen. Zij vragen om welke reden een nieuw instrument wordt geïntroduceerd zonder dat afdoende bekend is over de effecten van de bestaande werkaanvaardingspremies, zowel qua hoogte van de premie als aard en inhoud van dit instrument. Voorts verwacht het kabinet dat de toetrederskorting effectiever zal zijn, maar laat na die stelling met voldoende argumenten te onderbouwen. Alleen het feit dat de tijdelijke financiële prikkel hoger en de doelgroep uitgebreider is bij de toetrederskorting dan bij de werkaanvaardingspremies kan naar de mening van deze leden niet automatisch tot de conclusie leiden dat de voorgestelde regeling effectiever is. Daarbij speelt immers onder meer ook de vraag een rol of het instrument binnen een bepaalde doelgroep tot meer instroom op de arbeidsmarkt c.q. uitstroom naar een regulier baan leidt. De leden van de fractie van het CDA zijn van mening dat de uitstroompremies (in- en doorstroombanen), tot nu toe geen groot succes zijn geweest. Er zijn weinig doorstromers geweest naar «echte» banen. Waarom verwacht het kabinet meer succes van de voorgestelde toetrederskorting voor de

bedoelde groep? Met deze korting worden toch de oorzaken van de slechte doorstroming niet weggelaten? Ook de Raad van State deelt deze kritiek. In de beantwoording op vraag 4 van de Raad vermeldt het kabinet dat er verschillende redenen zijn op grond waarvan de toetrederskorting effectiever is dan de doorstroompremies zonder ook maar enige duiding waaruit die redenen bestaan. Kan het kabinet die redenen aangeven en in het kader van het VBTB-proces een kwantitatieve aanduiding geven van die grotere effectiviteit.

Het kabinet deelt de vraagtekens omtrent het gekozen instrumentarium niet. Het belastingplan biedt een palet aan instrumenten om het arbeidsaanbod te stimuleren. Het kabinet heeft ervoor gekozen om de toetrederskorting te introduceren onder gelijktijdig verval van de uitstroompremies in het Besluit in- en doorstroombanen en de regeling uitvoering en financiering WIW. Door de toetrederskorting in het fiscale stelsel vorm te geven is het mogelijk om de gewenste groepen te kunnen bereiken welke voorheen niet bereikt konden worden. Over het effect van premies op de uitstroom naar een reguliere baan zijn geen evaluaties beschikbaar. Volgens onderzoek van dergelijke premies in de VS kunnen deze de werkloosheidsduur significant verlagen.¹

De leden van de fractie van de VVD constateren dat als voorwaarde voor het verkrijgen van een toetrederskorting wordt gesteld dat betrokkenen in 18 maanden ten minste 12 maanden een uitkering moeten hebben gehad of gesubsidieerde arbeid moeten hebben verricht. Deze leden vragen of deze voorwaarde een averechts effect zou kunnen hebben op de uitstroom doelstelling. Het kan door deze voorwaarde immers aantrekkelijker zijn om een paar maanden langer een uitkering te krijgen of gesubsidieerd werk te doen, aldus deze leden. Ook de leden van de fracties van CDA en D66 stellen een overeenkomstige vraag. Met de toetrederskorting is beoogd een stimulans te bieden voor die specifieke groepen die thans nog relatief weinig participeren. Het gaat daarbij om diegenen die langdurig op bijstand of gesubsidieerde arbeid zijn aangewezen, omdat juist voor deze groep de afstand tot de arbeidsmarkt relatief groot is en een prikkel om aan het werk te gaan noodzakelijk is. Om die reden is de eis geformuleerd dat ten minste 12 maanden een bijstandsuitkering moet zijn ontvangen of gesubsidieerde arbeid moet zijn verricht (of het totaal van die perioden 12 maanden bedraagt). Tegelijkertijd is beoogd deze personen niet te ontmoedigen om tijdelijk werk, bijvoorbeeld in de vorm van uitzendwerk of seizoensarbeid, te verrichten. Om die reden is deze eis enigszins versoepeld door te stellen dat in de afgelopen 18 maanden aan de eis moet zijn voldaan dat ten minste 12 maanden een bijstandsuitkering moet zijn ontvangen respectievelijk gesubsidieerde arbeid moet zijn verricht. In de gekozen vormgeving is gezocht naar een evenwicht tussen een beperking van de doelgroep enerzijds en het optreden van ongewenste gedragseffecten anderzijds. De termijn van 12 maanden is afgeleid uit de sluitende aanpak. Daarmee wordt bewerkstelligd dat uitkeringsgerechtigden al dan niet met de inzet van een traject actief richting arbeidsmarkt worden begeleid. Deze sluitende aanpak richt zich met name op de eerste periode van uitkeringsafhankelijkheid. Uitkeringsgerechtigden zijn in deze periode derhalve gedwongen zich actief in te spannen.

De leden van de fractie van de VVD vragen waarom de oorspronkelijke doelgroep van de uitstroompremies voor de toetrederskorting is uitgebreid naar onder andere WAO-, Waz- en Wajong-gerechtigden. Deze leden vragen bovendien of een gebrek aan financiële prikkels een drempel vormt voor deze groepen om de arbeidsmarkt te betreden.

De toetrederskorting is verbreed naar de WAO-, Waz- en Wajong-gerechtigden om ook hen een extra positieve stimulans te geven om, voorzover dat mogelijk is, weer werk te aanvaarden op de arbeidsmarkt. Juist voor deze groep uitkeringsgerechtigden geldt dat de drempel om toe

¹ Meyer, 1995, Unemployment Insurance Experiments, *Journal of Economic Literature*, pp. 91–131.

te treden tot de arbeidsmarkt relatief groot is en de uitstroom van deze groepen naar betaalde arbeid tot nu nog geen bevredigend resultaat heeft behaald. Met de invoeringswet SUWI wordt beoogd een oplossing te bieden voor de gesignaleerde knelpunten, om zo de deelname van arbeidsongeschikten aan de arbeidsmarkt te bevorderen. De toetrederskorting vormt een aanvulling op het reïntegratieinstrumentarium en kan juist die extra prikkel bieden die nodig is om weer aan het werk te gaan. Een extra financiële stimulans is onder meer nodig geacht, omdat arbeidsongeschikten bij de uitstroom naar betaalde arbeid het risico lopen op verlies aan inkomen omdat het loon dat zij bij een nieuwe werkgever kunnen verdienen veelal lager is dan het loon dat zij verdienden voor het intreden van de arbeidsongeschiktheid.

Deze leden vragen voorts of een tijdelijke financiële prikkel het juiste middel vormt om vrouwen de arbeidsmarkt te laten betreden. Zij denken dat de oplossing met name moet worden gezocht in het creëren van voldoende kinderopvangplaatsen. Daarnaast kan gedacht worden aan de aanpak van de armoedeval, het bevorderen van het vrouwelijk ondernemerschap, het stimuleren van telewerken en het verbeteren van de openingstijden van openbare en andere voorzieningen, waardoor het combineren van taken gemakkelijker wordt. De overheid moet hier actief, stimulerend en faciliterend optreden. De leden van de fractie van het CDA hebben moeite met de voorgestelde toetrederskorting. In de eerste plaats twijfelen genoemde leden aan de effectiviteit van de voorgestelde maatregel. Zo denken zij dat de arbeidsmarkt veel meer gebaat is met een adequate en betaalbare kinderopvang.

De arbeidsdeelname van vrouwen kan langs verschillende wegen worden gestimuleerd en toetrederskorting vormt onderdeel van een totaal pakket van maatregelen, waar bijvoorbeeld ook de bestrijding van de armoedeval onderdeel van uitmaakt. In de Sociale Nota 2002 (hoofdstuk 7) is ingegaan op het combineren van werk en privé. Met betrekking tot de kinderopvang wordt verwezen naar de vormgeving van de Wet Basisvoorziening Kinderopvang (WBK)¹ waar beschikbaarheid en betaalbaarheid van kinderopvang centraal staat, waardoor het voor ouders mogelijk wordt gemaakt betaalde arbeid buitenshuis te gaan verrichten. Daarnaast is tijdens deze kabinetsperiode wederom in een forse capaciteitsuitbreiding voorzien van 71 000 kinderopvangplaatsen tot 160 000 kinderopvangplaatsen eind 2002 teneinde aan de groeiende vraag te kunnen voldoen.

De leden van de fractie van de VVD vragen welk rendement het kabinet verwacht van de afdrachtvermindering voor toetreders en of een overlap optreedt met de SPAK en de voorgestelde afdrachtvermindering. In het belastingplan maakt de toetrederskorting deel uit van een breed pakket om het arbeidsaanbod te stimuleren. Er kunnen zich echter ook aan de vraagkant knelpunten voordoen, waarbij financiële prikkels kunnen helpen om de kansen van toetreders op een arbeidsplaats te verhogen. Juist het feit dat het om mensen gaat die verder van de arbeidsmarkt afstaan, kan een drempel voor werkgevers zijn om deze mensen aan te nemen, bijvoorbeeld omdat er geïnvesteerd moet worden in de vaardigheden van betrokkenen.

De SPAK afdrachtvermindering wordt toegepast op werkgevers die werknemers in dienst hebben met een toetsloon lager dan 115% van het Wettelijk Minimumloon. De afdrachtvermindering voor toetreders zal overlappen met de SPAK voorzover de toetreders in het loonsegment tot 115% WML aan de slag gaan. Anders dan de SPAK heeft de afdrachtvermindering toetreders expliciet tot doel werkgevers te compenseren voor de extra kosten voor begeleiding en personeelsplanning (aangezien herintreders kleine banen bezetten). Voor werknemers die meer dan 115% WML gaan verdienen is er in principe geen overlap met de SPAK (uitzonderingen vanwege de zogeheten toetsloonsystematiek daargelaten). Voor

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 1999–2000, 26 687, nr. 7.

een cijfermatige onderbouwing van de overlap is inzicht nodig, meer dan nu beschikbaar is, in de mate waarin toetreders werkzaam zullen worden in het SPAK-loonsegment.

Deze leden plaatsen verder vraagtekens bij het voorstel tot het nemen van nieuwe maatregelen om de arbeidsparticipatie van ouderen te stimuleren, omdat het nog niet bekend is wat het effect is van de maatregelen die worden ingevoerd, of die net zijn ingevoerd.

In oktober 2001 heeft de Minister van SZW een onderzoeksrapport aan de Tweede Kamer aangeboden, «Bevordering arbeidsparticipatie ouderen». Hierin worden de effecten besproken van o.a. het omzetten van VUT-regelingen in flexibele pensioenregelingen. Volgens het onderzoek leidt dit tot een toename van de arbeidsparticipatie van ouderen tussen de 55 en 65 jaar met ruim 10%. Door een breed pakket aan maatregelen in te voeren kan de doelstelling worden behaald om de arbeidsparticipatie van ouderen te verhogen tot gemiddeld 50% in 2010, die in de Europese Raad in Stockholm overeen is gekomen.

De leden van de fractie van de PvdA vragen hoe het kabinet het belang waardeert van een goede pensioenvoorziening bij demotie en welke maatregelen daarvoor zijn genomen. Hierop kunnen wij antwoorden dat bij de inwerkingtreding van de Wet fiscale behandeling van pensioenen in juni 1999 in artikel 10b, derde lid, van het Uitvoeringsbesluit LB 1965 is bepaald dat loonsverlagingen als gevolg van het aanvaarden van een deeltijdfunctie die ten minste 50% van een voltijdfunctie belooft of loonsverlagingen als gevolg van het aanvaarden van een lager gekwalificeerde functie geen gevolgen behoeven te hebben voor de vaststelling van het pensioengevend loon. Voorwaarde daarbij is dat de aanvaarding van de deeltijdfunctie of de lager gekwalificeerde functie plaatsvindt in een periode van tien jaren voorafgaand aan de in de pensioenregeling vastgestelde ingangsdatum. Wordt aan deze voorwaarde voldaan dan kan de pensioenopbouw ongewijzigd worden voortgezet op het niveau voorafgaand aan de demotie of de deeltijdfunctie.

De reden dat gekozen is voor de aanvullende arbeidskorting voor ouderen vanaf 58 jaar, is dat zo veel mogelijk aansluiting is gezocht bij de andere sociale zekerheidsregelingen, waar de leeftijdsgrens van 57½ jaar gehanteerd wordt. In de fiscaliteit wordt niet met maanden gewerkt en om die reden wordt de aanvullende arbeidskorting vanaf de leeftijd van 58 jaar toegekend.

De leden van de fractie van de VVD vragen om een uitgebreide reactie op het commentaar van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (hierna: de Orde) inzake de toetrederskorting. Ook de leden van de fractie van het CDA stellen, onder verwijzing naar het commentaar van de Orde, daarmee corresponderende vragen. Zo vinden de leden van de fractie van het CDA de redactie van het nieuwe artikel 8.21 te ingewikkeld en te instrumenteel, juist nu deze wetgeving veelal zal moeten worden toegepast door personen die niet over veel wetskennis beschikken en evenmin over de financiële middelen om daarin te worden bijgestaan.

In de eerste plaats merken wij hierbij op dat de introductie van de toetrederskorting gepaard zal gaan met goede, voor iedereen toegankelijke, voorlichting. In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat belastingplichtigen nimmer aan de hand van de wettekst zelf moeten beoordelen of zij al dan niet in aanmerking komen voor fiscale faciliteiten. De gedachte achter de toetrederskorting is een substantiële fiscale stimulans te bieden om (weer) toe te treden tot de arbeidsmarkt. Insteek van de daarmee gepaard gaande voorlichtingscampagne zal zijn een dergelijke bewustwording te realiseren. Gaat men daadwerkelijk betaalde arbeid verrichten en wil men de toetrederskorting geldend maken, dan kan dit aan de hand van een door de Belastingdienst op te stellen vragenformulier. Mede gelet

op het feit dat ook de werkgever bij het in dienst nemen van een toetreders in aanmerking komt voor een fiscale faciliteit zou ook de werkgever hierin desgewenst een functie kunnen vervullen. Ten slotte hechten wij eraan te benadrukken dat wij zeer terughoudend zijn geweest in het formuleren van wetgeving op dit punt en zijn de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om voor een toetrederskorting in aanmerking te komen zo eenvoudig mogelijk gehouden. Dit neemt echter niet weg dat een substantiële tegemoetkoming wordt verleend die terecht moet komen bij de juiste mensen. Dit betekent dat de doelgroep – die ten opzichte van de bestaande uitstroompremies aanzienlijk is uitgebreid – op adequate wijze moet worden omschreven, hetgeen een aantal artikelleden vergt.

Maatstaf

De leden van de fractie van het CDA vragen op welke wijze het begrip «winst of resultaat uit werkzaamheden genieten» als bedoeld in artikel 8.21, eerste lid, onderdeel a, moet worden uitgelegd. Hierop kunnen wij antwoorden dat de voorwaarde dat met tegenwoordige arbeid een inkomen van ten minste 50% van het wettelijk minimumloon (WML) moet worden verdiend er uitsluitend toe strekt te bewerkstelligen dat met het verrichten van die arbeid een substantieel inkomen wordt verdiend teneinde de economische zelfstandigheid te bevorderen. Een belastingplichtige die als zelfstandig ondernemer gaat werken en met die activiteit een winst van ten minste 50% WML maakt, komt – indien hij voldoet aan de overige voorwaarden – in aanmerking voor toekenning van de toetrederskorting. De winst dient te worden vastgesteld op basis van de in afdeling 3.2 van de Wet IB 2001 gestelde regels. De veronderstelling dat hier sprake is van een nieuw of nieuw geformuleerd begrip is niet juist. Het in artikel 8.21, eerste lid, onderdeel a, gehanteerde begrippenkader is ontleend aan artikel 8.11 Wet IB 2001. Ook de arbeidskorting geldt voor belastingplichtigen die met tegenwoordige arbeid winst uit een onderneming, loon of resultaat uit een werkzaamheid genieten.

Inkomenstoets

Deze leden zijn voorts van mening dat het inkomenscriterium mensen met lage scholing discrimineert. Bij hooggeschoolden en doorgaans ook hoogbeloonde herintreders kan worden volstaan met een baan van enkele uren per week. Ze vragen of het derhalve niet rechtvaardiger is uitsluitend met een urencriterium te werken. Hetzelfde bezwaar geldt overigens voor de afdrachtvermindering voor werkgevers. Als die een «hoogbetaalde» werknemer in dienst nemen komen zij veel eerder in aanmerking voor deze korting dan indien zij een laagbetaalde en doorgaans ongeschoolde werknemer in dienst nemen.

Daarnaast menen deze leden dat een inkomenstoets vooral voor winst- en resultaatgenieters ongeschikt is om als toets te dienen aan de hand waarvan een minimum activiteitsniveau kan worden bepaald. Winstgenieters hebben recht op de toetrederskorting indien ze in aanmerking komen voor de zelfstandigenaftrek en aangezien de zelfstandigenaftrek samenhangt met bestede uren, zou in zoverre sprake van een meting van activiteit, aldus het commentaar van de Orde. In dit commentaar wordt daarnaast gesteld dat ondernemers fiscaal belangrijk gunstiger zouden worden behandeld dan resultaatgenieters. De Orde constateert dat artikel 8.21 dit verschil verder accentueert. Onder verwijzing naar de reactie van de Orde vragen de leden van de fractie van het CDA of de bereidheid bestaat dit criterium te heroverwegen. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen in dit kader op welke wijze resultaatgenieters kunnen kwalificeren.

Zoals reeds is aangegeven, is bij de vormgeving van de toetrederskorting gepoogd de regeling zo eenvoudig mogelijk te houden. Met het stellen

van de voorwaarde dat met tegenwoordige arbeid een bepaald inkomen moet worden verdiend om voor de toetrederskorting in aanmerking te komen is niet beoogd een minimum activiteitsniveau te introduceren. Met het opnemen van het criterium «inkomen uit tegenwoordige arbeid» is beoogd de toetrederskorting niet toe te kennen voor inkomen dat uit vroegere arbeid wordt genoten. Het doel is met de toetrederskorting een stimulans te bieden aan degenen die werk aanvaarden, zoals bijvoorbeeld ook de arbeidskorting is geïntroduceerd om betaalde arbeid aantrekkelijker te maken. Het recht op de toetrederskorting ontstaat bij aanwezigheid van winst uit onderneming, loon en resultaat behaald met overige werkzaamheden ter hoogte van ten minste 50% WML. Voor de vaststelling van de winst, het loon of het resultaat uit overige werkzaamheden gelden de daarvoor geldende wettelijke bepalingen in de Wet IB 2001 (vgl. afdelingen 3.2, 3.3 en 3.4). Een activiteitentoets zou de introductie van een urencriterium tot gevolg hebben hetgeen met het oog op de winst- en resultaatgenieters een belangrijke verzwaaring voor de uitvoeringspraktijk zou betekenen ten opzichte van het voorliggende voorstel. Bovendien moet worden bedacht dat de voorwaarde dat een toetreders ten minste 50% WML moet gaan verdienen mede is ingegeven door de overweging dat op deze wijze de economische zelfstandigheid wordt bevorderd. Voor toetredende zelfstandigen die deze inkomensgrens niet halen geldt als aanvullende mogelijkheid dat zij in het kalenderjaar in aanmerking komen voor de zelfstandigenaftrek. In die zin komt indirect voor een beperkte groep, te weten de startende zelfstandigen die minder dan 50% WML gaan verdienen, het urencriterium in beeld. In dit geval kan het recht op de toetrederskorting worden ontleend aan gegevens die voor toekenning van de zelfstandigenaftrek reeds moeten worden aangeleverd. Het is echter niet de bedoeling op dit punt een zelfstandig criterium voor winst- of resultaatgenieters te formuleren. Hoofddregel blijft dat het recht ontstaat bij aanwezigheid van winst, loon of resultaat. Wat betreft de stelling dat winstgenieters belangrijker gunstiger behandeld worden dan resultaatgenieters merken wij op de faciliteiten die zich richten op de persoon van de ondernemer alleen worden toegekend aan degenen die in economisch en maatschappelijk opzicht als ondernemer worden aangemerkt. De zelfstandigenaftrek en de oudedagsreserve getuigen hiervan. De resultaatgenieter heeft geen zelfstandigenaftrek omdat in de Wet IB 2001, als voortzetting van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, een onderscheid is gemaakt tussen winst uit onderneming, loon uit dienstbetrekking en resultaat uit overige werkzaamheden. Het voornaamste onderscheid tussen loon uit dienstbetrekking en resultaat uit overige werkzaamheden is, dat in het laatstgenoemde geval een gezagsverhouding tussen de belastingplichtige en degene van wie de inkomsten worden ontvangen, ontbreekt. Dit impliceert een grote mate van zelfstandigheid van de belastingplichtige. In veel gevallen is bovendien de relatie tussen de belastingplichtige en degene van wie de inkomsten worden genoten niet duurzaam en kunnen de inkomsten een fluctuerend en onzeker verloop hebben. Daarnaast zijn specifieke kostenvergoedingen niet gebruikelijk. Vanwege deze verschillen wordt voor de bepaling van het belastbaar bedrag bij resultaatgenieters aangesloten bij het winstregime. Deze aansluiting betekent echter niet, zoals hiervoor reeds aangeduid, dat voor resultaatgenieters alle ondernemingsfaciliteiten openstaan. Immers wanneer resultaatgenieters gelijk zouden worden behandeld als ondernemers dan zou bijvoorbeeld het eenmalig organiseren en geven van een (commerciële) lezing worden gekwalificeerd als winst uit onderneming. Dit is niet de bedoeling daar in dit geval van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid geen sprake is. Wanneer daarvan wel sprake is kan de resultaatgenieter als ondernemer worden aangemerkt. In dat geval geldt voor hem de inkomstenstoets of het urencriterium. Terzijde zij overigens opgemerkt dat de Orde in haar commentaar stelt dat ondernemers fiscaal gunstiger behandeld worden dan resultaatgenieters omdat alleen eerstgenoemden

in aanmerking komen voor de zelfstandigenaftrek. Deze discussie gaat het bestek van dit wetsvoorstel te buiten. Hierover is uitgebreid gesproken in het kader van de stelselherziening.

Met betrekking tot de opmerking dat de startende zelfstandigen die geen zelfstandigenaftrek kunnen claimen omdat zij niet voldoende uren maken maar gebruik maken van de voor hen bedoelde faciliteiten de toetrederskorting zouden kunnen mislopen kan worden opgemerkt dat het hier een categorie betreft met een winst die meer bedraagt dan € 3 938 (f 8 678), maar minder dan € 7 360 (f 16 219). Voor deze categorie startende ondernemers, geldt evenals voor de overige toetreders, dat deze winst op grond van artikel 8.21, vijfde lid, Wet IB 2001 het daarop volgende kalenderjaar niet in aanmerking wordt genomen voor de beoordeling of is voldaan aan de voorwaarde dat hij in het voorafgaande kalenderjaar niet meer dan € 3 938 (f 8 678) aan winst uit een of meer ondernemingen heeft genoten.

Samenloop met pensioenen e.d. / Leeftijdscriminatie

De leden van de fractie van het CDA vragen of mensen ouder dan 65 jaar zijn uitgesloten van de toetrederskorting als gevolg van de koppeling die gelegd is met de zelfstandigenaftrek. Indien dit juist is dan wijzen deze leden erop dat dit leeftijdsdiscriminatie teweegbrengt en bovendien haaks staat op het beleid ouderen te stimuleren deel te nemen aan het arbeidsproces.

Op grond van artikel 10 Wet op de loonbelasting 1964 is loon al hetgeen uit een dienstbetrekking of uit een vroegere dienstbetrekking wordt ontvangen. Op grond van artikel 3.81 Wet IB 2001 wordt onder loon verstaan het loon overeenkomstig de wettelijke bepalingen van de loonbelasting. Dit loon wordt in aanmerking genomen voor de toepassing van art. 8.21, eerste lid, onderdeel b, Wet IB 2001. Ingevolge artikel 11 van het Uitvoeringsbesluit LB 1965 worden alle aldaar genoemde inkomsten, zoals termijnen van lijfrenten, ziekte-uitkeringen, aangemerkt als loon uit vroegere dienstbetrekking. Ingeval loon uit vroegere dienstbetrekking van het loonbegrip in artikel 8.21, eerste lid, onderdeel b, zou worden uitgesloten zouden al degenen met loon uit vroegere dienstbetrekking die daarnaast betaalde werkzaamheden gaan verrichten in aanmerking kunnen komen voor de toetrederskorting. Een dergelijke verruiming van de regeling zou binnen het gestelde budgettaire kader ten koste gaan van de hoogte van de toetrederskorting. Gekozen is voor een substantiële tegemoetkoming voor een specifieke groep met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast bevat dit wetsvoorstel een gericht pakket aan maatregelen dat erop gericht is de arbeidsparticipatie van ouderen te bevorderen, zoals een aanvullende arbeidskorting voor oudere werkenden, en de introductie van de mogelijkheid een belastingvrije premie te verstrekken. Aangezien de toetrederskorting niet voor belastingplichtigen met loon uit vroegere dienstbetrekking geldt, zou ook het buiten aanmerking laten van de leeftijdsgrens in de zelfstandigenaftrek voor de toepassing van de toetrederskorting niet tot gevolg hebben dat betrokkenen in aanmerking kunnen komen voor de toetrederskorting. Dat is inherent aan de gekozen systematiek.

Op grond van de voorgestelde wijziging van artikel 1.7a Wet IB 2001 worden voor de toepassing van de bepalingen inzake de toetrederskorting onder meer inkomsten genoten wegens tijdelijke arbeidsongeschiktheid, zoals een ziekte-uitkering, gelijkgesteld met tegenwoordige arbeid. Met deze bepaling is beoogd te voorkomen dat een toetreders op de arbeidsmarkt die in het kalenderjaar voldoet aan de voorwaarden voor toekenning van de toetrederskorting maar vervolgens tijdelijk ziek wordt, de toetrederskorting als gevolg daarvan zou mislopen of het recht op een volgende tranche zou verliezen. Als uitkeringen wegens tijdelijke arbeidsongeschiktheid worden niet aangemerkt uitkeringen op grond van de Wet

arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten en de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen.

Wat betreft de vraag of het evenwichtig is de toetrederskorting te onthouden aan diegenen voor wie in de afgelopen twee jaren een aanspraak op de meewerkaf trek bestond, het volgende. De achterliggende gedachte hierbij is dat de meewerkende partner van de ondernemer reeds deelneemt aan het arbeidsproces. Om voor de meewerkaf trek te komen dient men ten minste 525 uren in de onderneming van de partner arbeid te verrichten.

«Genieten» van uitkeringen

De leden van de fractie van het CDA vragen of de term «genieten» in artikel 8.21, tweede lid, onderdeel a, wel goed gekozen is. Zij vragen of het begrip «ophouden met het genieten van een uitkering» geen onredelijke gevolgen kan hebben bij nabetalings van uitkeringen.

Voor de toepassing van de toetrederskorting voor de uitstromers uit een uitkeringspositie of een gesubsidieerde dienstbetrekking bedoeld in artikel 8.21, tweede lid, Wet IB 2001, geldt de voorwaarde dat zij in een periode van 18 maanden gedurende 12 maanden een uitkering moeten hebben genoten en vervolgens als gevolg van het gaan verrichten van arbeid ophouden die uitkering te genieten. Wanneer het gaat om nabetalings van in het verleden ten onrechte niet uitbetaalde uitkeringen, vormen deze nabetalings geen belemmering voor de toekenning van de toetrederskorting.

Consistente terminologie

In artikel 8.21, vijfde lid, Wet IB 2001 is bepaald dat indien een belastingplichtige niet kwalificeert voor de toetrederskorting omdat hij niet voldoet aan de voorwaarde dat hij ten minste 50% WML verdient omdat hij pas in de loop van het kalenderjaar is gaan werken, in het daaropvolgende jaar in aanmerking kan komen voor de toetrederskorting indien hij blijft voldoen aan de voorwaarden. In haar commentaar stelt de Orde dat het gebruik van begrip «inkomen» in deze bepaling niet consistent is. Hierop kunnen wij antwoorden dat er met het oog op de leesbaarheid van de bepaling niet voor is gekozen de in het eerste lid genoemde inkomensbestanddelen te herhalen, maar is volstaan met een verwijzing naar het eerste lid. Het hanteren van het begrip «inkomen» kan door de verwijzing geen aanleiding geven voor misverstanden.

De leden van de fractie van het CDA vragen of het kabinet ook voornemens extra mogelijkheden te creëren voor her- en bijscholing van bijstandsgerechtigden, gedeeltelijk arbeidsongeschikten en niet-werkende partners.

In het kader van de sluitende aanpak kunnen voor werkzoekenden, zoals bijstandsgerechtigden en gedeeltelijk arbeidsongeschikten, reïntegratietrajecten worden ontworpen waarin her- en bijscholing een rol kunnen spelen. Voor niet-werkende partners op weg naar de arbeidsmarkt heeft Arbeidsvoorziening budget beschikbaar voor her- en bijscholing. Vanaf 1 januari 2002 worden de gemeenten hiervoor verantwoordelijk.

Deze leden geven voorts aan te vrezen dat de voorstellen om ouderen de arbeidsmarkt op te krijgen weinig effectief zijn en vragen om reactie op het IBO-onderzoek «Aan de slag».

De voorstellen in het belastingplan zijn er mede op gericht om werk aantrekkelijker te maken. Daarmee sluit het belastingplan aan bij een belangrijke invalshoek van het IBO-arbeidsmarktbeleid, namelijk de invalshoek dat werk moet lonen (zie ook de kabinetsreactie op het

IBO-onderzoek). Via het fiscale instrumentarium kan werken ook voor ouderen aantrekkelijker gemaakt worden, waardoor het arbeidsaanbod wordt gestimuleerd.

Daarnaast vragen deze leden of de staatssecretaris niet bezorgd is dat indien de keuze om een belastingvrije premie uit te keren over wordt gelaten aan de werkgever, een situatie van willekeur zal ontstaan. Wij delen deze bezorgdheid niet. De maatregel dient ter stimulering van de arbeidsparticipatie van ouderen. Het feit dat werkgevers een belastingvrije bonus aan oudere werknemers belastingvrij kunnen verstrekken, kan ouderen stimuleren langer door te werken. Een werkgever is inderdaad vrij om te beslissen of hij een belastingvrije bonus geeft. Omdat het kabinet ook vanuit de overheid het arbeidsaanbod wil stimuleren is tevens besloten tot de aanvullende arbeidskorting voor oudere werknemers. De leden van de fractie van het CDA vragen in dit kader ook waarom er niet voor is gekozen om de premie als toevoeging op de arbeidskorting op te nemen. De administratieve lasten voor de werkgevers zouden in dat geval ook lager zijn, zo betogen zij. De belastingvrije bonus is erop gericht het voor werkgevers aantrekkelijker te maken om ouderen te stimuleren om langer te blijven werken. Bovendien hebben de regelingen verschillende budgettaire effecten, en kunnen daarom niet zonder meer samengevoegd worden.

Voorts verwachten deze leden dat de administratieve lasten van de WAO-premiekering hoog zijn. De leden vragen waarom voor de WAO-premiekering is gekozen, en niet voor een verhoging van de arbeidskorting. De verhoging voor de WAO-premie voor jongere werknemers had dan vermeden kunnen worden. Het kabinet heeft voor 2002 een palet aan maatregelen genomen. Zoals ook uit de Fiscale Verkenning blijkt ligt de oorzaak van de geringe arbeidsparticipatie van ouderen zowel aan de vraag- als aan de aanbodkant. Om het aanbod te stimuleren heeft het kabinet ervoor gekozen om een aanvullende arbeidskorting voor oudere werknemers in te voeren. Aan de vraagkant geldt dat ouderen vanwege een aantal factoren relatief duur zijn. Allereerst zal de productiviteit van ouderen niet in alle gevallen gelijke tred houden met ontwikkeling van de beloning van oudere werknemers die immers mede is gebaseerd op anciënniteit. Een ander aspect is dat ouderen een grotere kans hebben op ziekte en arbeidsongeschiktheid. Vanwege de loondoorbetalingsplicht bij ziekte (WULBZ) en de hogere WAO-premie die werkgevers moeten betalen wanneer een werknemer in de WAO belandt (PEMBA-prikkel), zijn de verwachte loonkosten van oudere werknemers hoger dan van jongere werknemers. Om de vraagkant te stimuleren is besloten tot een WAO-premiekering voor werkgevers als ze ouderen werknemers in dienst nemen of hebben. Deze premiekering wordt gefinancierd uit een verhoging van de WAO-basispremie die voor alle werknemers geldt (dus niet alleen voor jongere werknemers).

De leden van de fractie van D66 vragen of het kabinet kan aangeven met hoeveel de combinatiekering kan worden verhoogd indien hiervoor het budget van de toetrederskering wordt ingezet. Wij antwoorden deze leden dat, uitgaande van het budget van de toetrederskering zoals dat geldt voor 2002, de combinatiekering met circa f 71 kan worden verhoogd. Structureel zou de combinatiekering met circa f 190 kunnen worden verhoogd.

De leden van de fractie van het CDA verzoeken het kabinet om in te gaan op de mogelijkheden die mensen met resultaat uit werkzaamheden (kunnen) hebben om zich te kwalificeren voor de toetrederskering. Bovendien vragen deze leden waarom voor een regeling als de toetrederskering twee keuzemogelijkheden worden geïntroduceerd.

Belastingplichtigen met resultaat uit werkzaamheden kunnen in aanmerking komen voor de toetrederskorting als zij in elk van de twee voorafgaande kalenderjaren niet meer dan € 3938 (f 8 678) aan inkomen hebben genoten of uitstromen uit een van de genoemde uitkeringssituaties of gesubsidieerde arbeid en zij voor het overige aan de voorwaarden van de toetrederskorting voldoen. Een van die voorwaarden is dat zij in het kalenderjaar waarin de toetrederskorting wordt geclaimd, ten minste € 7360 (f 16 219) aan inkomen uit tegenwoordige arbeid (niet zijnde gesubsidieerde arbeid) moeten hebben genoten. Om voor toekenning van de toetrederskorting in aanmerking te komen moet belanghebbende ten behoeve van de Belastingdienst een vragenformulier invullen. Daarbij zal moeten worden aangegeven dat een inkomen ter hoogte van 50% WML is verdiend. De voorwaarden voor toekenning van de toetrederskorting aan resultaatgenieters zijn niet anders dan voor diegenen die loon of winst uit onderneming genieten. Met betrekking tot de vraag naar de twee keuzemogelijkheden merken wij op dat dit de toetreders de mogelijkheid biedt om zelf een variant te kiezen die het meest is toegesneden op de eigen situatie. Toetreders met een relatief laag inkomen kunnen, afhankelijk van de individuele situatie, minder ruimte hebben om direct in het eerste jaar van toetreding al een bedrag van € 1361 (f 3 000) aan heffingskorting te verrekenen met de door hen verschuldigde belasting- en premieheffing. Toetreders kunnen er daarom vanaf 2003 voor kiezen om vier jaar lang in aanmerking te komen voor een bedrag van € 681 (f 1 500) aan heffingskorting.

De leden van de fractie van D66 vernemen graag of zij goed begrijpen dat eenmaal toegekende delen van de toetrederskorting niet worden teruggevorderd als binnen drie jaar niet meer aan de voorwaarde wordt voldaan. Vervolgens vragen zij of de korting ook met terugwerkende kracht van toepassing kan worden verklaard. Hierop kunnen wij antwoorden dat in het kalenderjaar recht op de toetrederskorting bestaat indien men in dat jaar blijft voldoen aan de voorwaarden die daaraan zijn verbonden. De tranche van een kalenderjaar wordt in beginsel via de voorlopige teruggaaf maandelijks uitgekeerd. Op het moment dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden voor toekenning van de toetrederskorting dient dit te worden gemeld aan de Belastingdienst en wordt de voorlopige teruggaaf stopgezet. Voorlopige teruggaven die zijn toegekend in een of meer kalenderjaren waarin wel is voldaan aan de voorwaarden worden niet teruggevorderd. Ten onrechte uitgekeerde voorlopige teruggaven in het kalenderjaar waarin men bijvoorbeeld niet meer voldoet aan de voorwaarde dat ten minste een inkomen van 50% WML wordt verdiend worden wel teruggevorderd. Naar aanleiding van de vraag of de toetrederskorting ook met terugwerkende kracht van toepassing kan worden verklaard merken wij op dat belastingplichtigen op het moment waarop zij voldoen aan de voorwaarden voor toekenning van de toetrederskorting het recht op de korting geldend kunnen maken. Indien zij dit recht op een later moment in het kalenderjaar effectueren vindt de uitbetaling via de voorlopige teruggaaf van de eerste tranche in een kortere periode plaats. Het is ook mogelijk het recht op de toetrederskorting na afloop van het kalenderjaar waarin dit recht is ontstaan via de aangifte inkomstenbelasting te effectueren. In dat geval wordt de tranche van het desbetreffende kalenderjaar in één bedrag uitgekeerd.

De leden van de fracties van D66 en de SP hebben vragen gesteld over de voorlichting van de toetrederskorting.

De Belastingdienst zal in samenwerking met SZW zorgen voor op de doelgroep toegespitste voorlichting. Gedacht wordt aan het neerleggen van voorlichtingsmateriaal bij de instanties die de uitstroom bevorderen (uitvoeringsinstellingen, gemeentelijke sociale diensten, etc), de werkge-

vers die met de instromers te maken zullen krijgen en een advertentie-campagne gericht aan de herintreder zelf.

Ten slotte vragen de leden van de fractie van D66 het kabinet of de toetrederskorting zal worden geëvalueerd qua effecten en hoe dit zal gebeuren. De toetrederskorting zal te zijner tijd worden geëvalueerd, en wel op een tijdstip dat uit gegevens van de Belastingdienst een volledig beeld van het gebruik van deze korting kan worden afgeleid. Dit zal – gelet op het feit dat de korting in drie tranches wordt opgebouwd – niet eerder zijn dan in 2005.

De leden van D66 en de Christen Unie vragen of het kabinet bij het voorstel van oplopende specifieke arbeidskorting van ouderen ook de tendens van het omzetten van VUT-regelingen naar pensioenregelingen hebben meegewogen. Verder vragen ze hoe groot de te verwachten toename van de arbeidsparticipatie van ouderen is en wanneer het kabinet het niet langer zinvol acht om het stimuleringsbeleid voort te zetten. De leden van de fractie van D66 vragen waarom ten gunste van ouderen het principe van de gelijke arbeidskorting is losgelaten en of daarmee de weg vrij wordt gemaakt voor een discussie over de EITC.

De arbeidsparticipatie van ouderen in Nederland is relatief laag. Het kabinet heeft als doel de arbeidsparticipatie van ouderen te verhogen via een breed pakket aan maatregelen. De extra arbeidskorting voor oudere werkenden is een maatregel om te stimuleren dat ouderen actief blijven of worden op de arbeidsmarkt. Ook de omzetting van VUT-regelingen maakt onderdeel uit van dit beleid. In het kabinetsstandpunt «Bevordering arbeidsdeelname ouderen» is vastgelegd dat het omzetten van VUT-regelingen een extra impuls nodig heeft en heeft het kabinet het principe-besluit genomen de fiscale facilitatie te beëindigen. Mede gezien de overgangstermijnen zullen niet alle VUT-regelingen op korte termijn zijn verdwenen. Daarom heeft het kabinet een breed beleidspakket om de arbeidsparticipatie van ouderen te bevorderen, waarvan ook de arbeidskorting deel uitmaakt. Met dit pakket streeft kabinet naar een jaarlijkse toename van de arbeidsparticipatie van ouderen met gemiddeld ten minste 0,75 procentpunt. Indien de doelstelling bereikt is, of de situatie op de arbeidsmarkt zou veranderen, moet uiteraard gekeken worden of de nu voorgestelde maatregelen nog zinvol zijn. Dit geldt niet alleen voor deze stimuleringsmaatregelen. Met betrekking tot een discussie over de EITC kan verwezen worden naar de Verkenning Belasting en premieheffing (Belastingen en premies; Een verkenning naar nieuwe mogelijkheden vanuit het belastingstelsel 2001).

De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat volgens de FNV een aantal herintreders en uitkeringsgerechtigden niet voor de korting in aanmerking zal komen omdat ze te weinig verdienen of te weinig belasting betalen. Hij / zij kan daardoor alleen de gehele toetrederskorting in het eerste jaar ontvangen als een eventuele fiscale partner voldoende belasting betaalt. Volledige uitstroom is niet altijd haalbaar, sommigen kunnen niet voldoen aan de 50% inkomenseis enz. Uit onderzoek blijkt dat herintreders (meer dan de helft) maar 12–20 uur willen gaan werken en dus niet voor de korting in aanmerking komen. Deze leden vragen om een reactie.

Als reactie daarop merken wij op dat de eis dat toetreders ten minste 50% van het wettelijk minimum loon moeten verdienen, samenhangt met de door het Kabinet gewenste bevordering van de economische zelfstandigheid van de toetreders. Economische zelfstandigheid kan in de mening van het Kabinet alleen worden bereikt indien men een substantiële baan aanvaardt.

Wat betreft de vraag of toetreders genoeg belasting en premieheffing betalen om de toetrederskorting volledig te kunnen ontvangen,

verwachten wij dat dit in het algemeen het geval zal zijn. Ten eerste wordt de toetrederskorting in drie tranches uitgekeerd waardoor de kans dat een toetreders de korting niet geheel kan absorberen verkleind wordt. Die kans wordt verder verkleind omdat de belastingplichtige aan de Belastingdienst kan verzoeken de toetrederskorting zelfs in vier tranches van € 681 (f 1 500) uit te betalen.

Daarnaast zal in een meerderheid van de gevallen een partner in het gezin aanwezig zijn met een hoger inkomen. Mocht het zo zijn dat de toetreders te weinig belasting en premies betaalt om de toetrederskorting te kunnen vergelden, dan kan derhalve via de partner het restant van de korting alsnog worden geïncasseerd.

Deze leden vragen verder of de toetrederskorting ook geldt als sprake is van gezinshereniging door toegelaten migranten en de partner of kind melden zich op de arbeidsmarkt. Hierop kunnen wij antwoorden dat een ieder die voldoet aan de daaraan gestelde voorwaarden voor toekenning van de toetrederskorting in aanmerking kan komen, ook de partners of kinderen van migranten.

Daarnaast vragen deze leden waarom, zoals aanbevolen in het IBO-rapport «Aan de slag», de algemene afdrachtkorting (SPAK) niet wordt heroverwogen. Wat is de opvatting van het kabinet over de afschaffing van de SPAK en het ruimer vorm geven van de afdrachtvermindering voor toe(- en her)intreders.

Met de invoering van de belastingherziening 2001 is de aandacht met name gericht geweest op stimulering en versterking van het arbeidsaanbod. In dit kader is de arbeidskorting geïntroduceerd maar ook onder andere de doorstroom SPAK afgeschaft. Hiermee is al een beweging ingezet van vraagbeleid naar aanbodbeleid. Daarnaast moet meer in het algemeen gekeken worden hoe moet worden omgegaan met de onderkant van de arbeidsmarkt waar mensen die niet op eigen kracht een plek op de arbeidsmarkt kunnen bemachtigen, kunnen worden ondersteund. Een overweging om de SPAK om te zetten in een verhoging van de arbeidskorting of door introductie van een (inkomensafhankelijke) earned income tax credit, is een onderwerp dat deel uitmaakt van de gedachtewisseling over het rapport Verkenning belasting- en premieheffing. Ook het IBO-rapport «Aan de slag» biedt in dit kader bouwstenen voor de vormgeving van het arbeidsmarktbeleid in de volgende regeerperiode.

De leden van de fractie van GroenLinks zijn van mening dat de combinatiekorting het uitbesteden van zorg stimuleert. De leden van de fractie van GroenLinks pleiten voor bevordering van deeltijdwerk en combineren van arbeid en zorg.

De combinatiekorting biedt een tegemoetkoming voor specifieke kosten van het combineren van arbeid en zorg, maar stimuleert niet het volledig uitbesteden van zorgtaken. De combinatiekorting vergroot slechts de mogelijkheden voor werkenden met kinderen. In welke mate zorgtaken door werkenden met kinderen worden uitbesteed, is afhankelijk van de individuele keuze.

De leden van GroenLinks vragen of de SPAK voor ouderen niet beter werkt dan de aanvullende arbeidskorting en de belastingvrije premie voor ouderen.

In dit wetsvoorstel is een breed pakket aan maatregelen opgenomen die ouderenparticipatie stimuleren. Deze maatregelen zijn enerzijds gericht op stimulering van het arbeidsaanbod van ouderen, zoals de getrapte verhoging van de arbeidskorting en de mogelijkheid om een belastingvrije bonus te verkrijgen. Anderzijds kunnen ook aan de vraagzijde financiële prikkels werkgevers stimuleren oudere werknemers in dienst te houden

dan wel in dienst te nemen. Hiertoe is ervoor gekozen een WAO-premie-korting voor werkgevers van oudere werknemers te introduceren. Dit betekent een vermindering van de loonkosten voor oudere werknemers, hetgeen ook met de eventuele SPAK voor ouderen zou worden bereikt.

Door de leden van GroenLinks wordt gevraagd aan te geven welke maatregelen cumuleren voor werkgevers die en (oudere) arbeidsgehandicapte in dienst nemen. Voor het antwoord op deze vraag verwijzen wij naar de Nota n.a.v. het verslag op Belastingplan 2002 deel V.

De leden van de SP-fractie vragen of het mogelijk is dat partners van zelfstandigen met een fictieve dienstbetrekking van de toetrederskorting misbruik kunnen maken.

Indien de partners van zelfstandigen aan alle voorwaarden voor toekenning van de toetrederskorting voldoen bestaat recht op de korting. Voor de partner mag dan bijvoorbeeld in de afgelopen twee kalenderjaren geen recht op de meewerkaf trek hebben bestaan en de partner moet daadwerkelijk een inkomen van 50% WML verdienen. Vanzelfsprekend geldt ook als voorwaarde dat daadwerkelijk arbeid moet zijn verricht.

Deze leden vragen voorts in hoeverre het mogelijk is dat werkgevers na toekenning van de afdrachtvermindering voor toetreders zouden kunnen overschakelen op «nieuwe» toetreders.

In beginsel kunnen werkgevers, met inachtneming van het arbeidsrecht, altijd werknemers ontslaan of aannemen. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor werkgevers die belastingplichtigen aannemen die van de toetrederskorting gebruik maken. Het ligt naar onze mening echter niet in de rede dat werkgevers in grote getale toetreders zullen ontslaan uitsluitend omdat de afdrachtvermindering voor de indienstneming van deze toetreders inmiddels ontvangen is en er voor indienstneming van nieuwe toetreders weer een nieuwe afdrachtsvermindering ontvangen kan worden. Immers, de toetreders hebben inmiddels relevante werkervaring opgedaan binnen het bedrijf van de werkgever en alleen al daarom is het voor de werkgever aantrekkelijk om deze werknemers in dienst te houden.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen welke groepen behoren tot de «omvangrijke onbenutte arbeidscapaciteit» en of hieronder ook mensen vallen die bewust hebben gekozen voor de uitvoering van zorg- en andere maatschappelijke taken.

Zoals in de Verkenning belasting- en premieheffing is uiteengezet, is bij deelgroepen sprake van een relatief lage arbeidsparticipatie. Tot deze groepen behoren o.a. laaggeschoolden, ouderen en vrouwen. Bij deze groepen is sprake van een onbenutte arbeidscapaciteit. Mede met het oog op de toenemende vergrijzing is het van belang dat de arbeidsparticipatie van deze groepen toeneemt teneinde het economisch draagvlak te vergroten. In de Verkenning belastingen premieheffing is uiteengezet dat beleid gericht op een hogere participatie van niet-werkende partners met name gericht zal moeten zijn op het creëren van randvoorwaarden waaronder participatie voor deze groep gemakkelijker wordt. Daarbij kan worden gedacht aan vergroting van de beschikbaarheid van kinderopvang en het financieel aantrekkelijker maken van werken (werk moet lonen). Een vergroting van de arbeidsparticipatie van vrouwen kan ook van belang zijn om de economische zelfstandigheid van vrouwen te vergroten.

Deze leden geven daarnaast aan verbaasd te zijn dat het kabinet het instrument van de uitstroompremie van € 1815 (f 4 000) al na 1 jaar wil vervangen door een toetrederskorting van € 2723 (f 6 000). De reden die hiervoor wordt genoemd, nl een te verwachten hogere effectiviteit omdat de financiële prikkel groter is en de doelgroep uitgebreider, was volgens de leden van de fractie van de ChristenUnie ook vorig jaar te bedenken

geweest. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of dit betekent dat het kabinet met de invoering van de uitstroompremie van € 1815 onvoldoende doordacht bezig is geweest en achteraf gezien de voorgestelde regeling een jaar eerder had moeten invoeren. Daarnaast vragen zij of het kabinet al concrete aanwijzingen heeft dat de uitstroompremie niet het gewenste effect had.

Er bestaan geen aanwijzingen dat de bestaande uitstroompremie niet werkt. Het kabinet verwacht dat ook de toetrederskorting het gewenste effect zal hebben. Temeer daar vorig jaar – onder andere door de VNG – is gepleit voor een oplossing via het belastingstelsel, met name de mogelijkheid van een onbelaste premie. Om tegemoet te komen aan de wens om op korte termijn een regeling te treffen is toen gekozen voor inbedding regeling uitvoering en financiering Wet inschakeling werkzoekenden en defiscalisering van de bestaande uitstroompremie in het Besluit in- en doorstroombanen. De doelgroep van de uitstroompremie bleef daarmee beperkt tot personen op een I/D-baan, WIW-dienstbetrekking en bijstandsgerechtigden. Met de voorgenomen toetrederskorting speelt het kabinet in op de wens om werk financieel aantrekkelijker te maken en de nog onbenutte arbeidsreserve aan de slag te krijgen.

Tevens wijzen deze leden erop dat enige tijd verschillende instrumenten naast elkaar bestaan. Zij vragen of het kabinet kan garanderen dat de uitstroompremie in 2002 niet langer door de gemeenten hoeft te worden uitbetaald, maar dat ook daarvoor de verantwoordelijkheid bij de Belastingdienst komt te liggen.

De uitstroompremie is een niet fiscale regeling die thans geheel door de gemeenten wordt uitgevoerd. Na 1 januari 2002 wordt deze regeling afgebouwd. De expertise rond deze regeling berust geheel bij de gemeenten. De toetrederskorting wijkt waar het gaat om doelgroepen, criteria en bedragen af van de uitstroompremies. In verband hiermee is om doelmatigheidsredenen ervoor gekozen om de afbouw van de uitstroompremies bij de gemeenten te laten.

Voorts vragen deze leden of het kabinet over onderzoeksgegevens beschikt waarin werkgevers hebben aangegeven dat een afdrachtvermindering voor toetreders effect zal sorteren op hun personeelsbeleid. Het kabinet beschikt niet over een dergelijk specifiek onderzoek. Wel zijn recentelijk onderzoeken van het CPB, Nyfer en B&A groep naar de Kamer gestuurd waarin in algemene zin wordt ingegaan op de problematiek rondom herintredende vrouwen. De afdrachtvermindering voor werkgevers, bedoeld om een gedeelte van de (scholings)kosten te dekken die werkgevers maken als ze toetreders aannemen, is onderdeel van een breed pakket aan maatregelen gericht op toetreders. Hoewel het arbeidsmarktbeleid van het kabinet er met name op gericht is om stimuleren aan de aanbodzijde aan te brengen is er tevens voor gekozen, daar het hier een zeer specifieke groep betreft, om ook aan de vraagzijde financiële prikkels in te bouwen bij de werkgevers.

Deze leden plaatsen vraagtekens bij de internationale vergelijking van de arbeidsparticipatie van ouderen en stellen dat de afwijking met de buurlanden niet dramatisch is. Zij vragen naar een vergelijking met de Scandinavische landen.

Figuur 1 in de memorie van toelichting laat zien dat de participatie van ouderen in Nederland onder het Europees gemiddelde ligt en dat alleen Italië en België een lagere ouderenparticipatie kennen. Zo ligt in buurland Duitsland en in Scandinavisch land Denemarken de participatie van ouderen aanzienlijk hoger dan in Nederland. Daarbij moet bedacht worden dat er Nederland nog sprake is van een conjuncturele vertekening van de participatiegraad, omdat de werkloosheid zich de afgelopen jaren onder de evenwichtswerkloosheid bevindt. Een toename van de werkloos-

heid naar evenwichtsniveau gaat wellicht ten koste van de participatie van ouderen. Verder is het van belang dat een toename van de arbeidsparticipatie nodig is om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen. De WRR heeft berekend dat een stijging van de arbeidsparticipatie met 10%-punten in de periode 2000–2020 kan worden bereikt indien een forse stijging optreedt van de participatie van 55-plussers. Vooral voor mannen zou dit een fundamentele omslag betekenen ten opzichte van daling van de effectieve uittreedleeftijd die zich de afgelopen 20 jaar heeft voorgedaan.

Deze leden vragen voorts waarom een onderscheid wordt gemaakt tussen de oudere werknemers en overige categorieën uit de beoogde doelgroep, als het gaat om de faciliteiten voor werkgevers.

Zowel de bevordering van de arbeidsdeelname van ouderen als wel het stimuleren van de arbeidsparticipatie van zogenoemde toetreders zijn speerpunten in het beleid van het Kabinet dat gericht is op een aantal specifieke groepen die thans nog relatief weinig participeren. Het Kabinet brengt hierbij geen onderscheid aan, hetgeen de vraagstelling doet suggereren.

Daarnaast vragen deze leden of ook voor toetreders geldt dat zodra de arbeidsparticipatie van deze groep aantrekt, zal moeten worden bezien of en in hoeverre het zinvol is om het stimuleringsbeleid voort te zetten. De doelstelling die beoogd wordt met het breed pakket aan maatregelen, gericht op toetreders, is het verhogen van de arbeidsparticipatie van deze groep. Indien de doelstelling bereikt is, of de situatie op de arbeidsmarkt zou veranderen, moet uiteraard gekeken worden of de nu voorgestelde maatregelen nog zinvol zijn. Dit geldt niet alleen voor deze stimuleringsmaatregelen, maar uiteraard ook in het algemeen.

2.3 Armoedeval en inkomensbeleid

De leden van de fractie van de PvdA vragen op welke wijze de arbeidsmarktmaatregelen, in het bijzonder de toetrederskorting, bijdragen aan de bestrijding van de armoedeval. Daarnaast vragen deze leden hoe substantieel de verhoging van de arbeidskorting in het kader van de vermindering van de armoedeval is en welke vervolgstappen wenselijk zijn om de armoedeval substantieel te verminderen. De leden van de fractie van de VVD missen in de voorstellen voor het belastingplan 2002 een substantiële en integrale aanpak van de armoedeval en vragen wanneer de Kamer een fundamentele aanpak tegemoet kan zien. In het kader van een meerjarig plan van aanpak van de armoedeval worden verschillende maatregelen voorgesteld om de armoedeval te verkleinen. Om werken financieel aantrekkelijker te maken ten opzichte van niet werken worden zowel de arbeidskorting als de combinatiekorting verhoogd. De combinatiekorting biedt mede een tegemoetkoming voor specifieke kosten van het combineren van arbeid en zorg en maakt het voor niet-werkende partners daarmee aantrekkelijker deel te nemen aan het arbeidsproces. Ook de toetrederskorting draagt bij aan het bevorderen van de arbeidsparticipatie van niet-werkende partners. De toetrederskorting is naast niet-werkende partners ook gericht op mensen die vanuit een uitkeringssituatie toetreden tot de arbeidsmarkt. Door middel van de toetrederskorting wordt de netto-inkomensvoortgang bij de overgang van uitkering naar werk vergroot. Door de leeftijdsgrens van de aanvullende alleenstaande ouderkorting te verhogen van 12 naar 16 jaar (aansluiting bij de leerplicht) neemt ook de armoedeval voor alleenstaande ouders af. Met genoemde maatregelen wordt binnen een meerjarig plan van aanpak een integrale aanpak van de armoedeval gerealiseerd.

Volgens de leden van de fractie van de SP had het arbeidsmarktpakket exclusief op de aanbodkant moeten worden gericht en niet zoals via de WAO-premiekering voor werkgevers op de vraagkant en vragen wat de analyse van het kabinet hierover is.

Het stimuleren van het arbeidsaanbod via financiële prikkels en het bestrijden van de armoedeval is een belangrijke invalshoek van het kabinetsbeleid. Er kunnen zich echter ook aan de vraagkant specifieke knelpunten voordoen. Dat is bijvoorbeeld het geval als het gaat om de arbeidsparticipatie van ouderen die in Nederland in internationaal perspectief laag is (zie ook analyse in de Verkenning Belasting- en premieheffing). De WAO-premiekering voor werkgevers van oudere werknemers is bedoeld om de loonkosten te verminderen, zodat werkgevers geprikkeld worden om oudere werknemers in dienst te houden of te nemen.

Verhoging arbeidskorting

De leden van de fractie van D66 vragen of de EITC niet meer geschikt is voor de bestrijding van de armoedeval. De leden van de fractie van GroenLinks vragen aandacht voor het instrument van de EITC waarmee de meeste bestaande kortingen kunnen worden vervangen. Daarnaast vragen de leden van de fractie van Groenlinks hoe zich de winst in termen van arbeidsaanbod van een verhoging van de arbeidskorting zich verhoudt tot het effect dat alle werkenden deze inkomensvoortgang tegemoet mogen zien.

Met een EITC kan aan de onderkant van het inkomensgebouw hetzelfde effect op de replacement rate worden bereikt met een kleiner budgettaire beslag dan bij een verhoging van de arbeidskorting. Bij een EITC neemt de marginale druk hoger in het inkomensgebouw echter toe. Er is derhalve sprake van een verplaatsing van de armoedevalproblematiek van lage naar hogere inkomens. Het effect op de werkgelegenheid kan daardoor per saldo minder gunstig zijn dan bij een verhoging van de arbeidskorting. Dit is afhankelijk van de aanbodelasticiteiten en waar de meeste mensen zich in het inkomensgebouw bevinden. In de Verkenning belasting- en premieheffing komen de overwegingen bij een EITC uitvoerig aan de orde en worden enkele varianten uitgewerkt.

De leden van de fractie van de PvdA constateren dat de mate waarin van de arbeidskorting gebruik kan worden gemaakt voor deeltijders sterk afhankelijk is van het inkomen. Deze leden zijn van mening dat hier ten onrechte deeltijders met een laag inkomen worden achtergesteld bij deeltijdwerkers met een hoog inkomen. Wat zou het kosten als deze achterstelling wordt gecorrigeerd, zo vragen deze leden.

De arbeidskorting is hoger naarmate het inkomen hoger is (max. € 920 (f 2 027) in 2001). Dit biedt een extra prikkel om een beter betaalde baan te aanvaarden. De arbeidskorting heeft dezelfde uitwerking voor deeltijdwerkers en voltijdwerkers, omdat de arbeidskorting alleen afhankelijk is van het inkomen en niet van het aantal gewerkte uren.

Indien de inkomensafhankelijkheid van de huidige arbeidskorting geheel zou worden losgelaten (door iedereen die werkt het maximum te geven, ongeacht de hoogte van het inkomen), dan zou een budgettaire derving optreden van circa € 0,9 mld. (f 2 mld.). Bij een dergelijke wijziging zou de prikkel om een beter betaalde baan te accepteren uit de regeling verdwijnen.

Deze leden verwijzen voorts naar de brief van 16 november 2000 waarin de minister van SZW aangeeft dat de vrijlating van de arbeidskorting voor bijstandsgerechtigden zal worden betrokken bij het pakket aan maatregelen in verband met de reïntegratie van alleenstaande ouders en dat dit een wijziging behoeft in de Abw. De leden vragen of de minister bereid is hiervoor met een voorstel voor wijziging van de Abw te komen.

De nu voorgestelde toetrederskorting biedt, in samenhang met de reeds bestaande vrijlatingsregeling in de Abw en de mogelijkheid in het kader van de WIW om bijstandsgerechtigden gedurende hun reïntegratietraject premies te verstrekken, voldoende instrumenten om bijstandsgerechtigden te stimuleren aan het werk te gaan. In tegenstelling tot de hierboven genoemde instrumenten zou vrijlating van de arbeidskorting relatief lastig uitvoerbaar zijn voor de gemeenten. Om deze redenen zal het kabinet niet met een voorstel tot wijziging van de Abw op dit punt komen.

Compensatie voor afschaffen kindertoeslagen in de HSW

In de context van de compensatie voor het afschaffen van kindertoeslagen in de HSW, vragen de leden van de fractie van de PvdA wanneer zij voorstellen tegemoet kunnen zien zoals wordt gevraagd in de Motie De Hoop Scheffer/Melkert (Kamerstukken II, 28 000 nr. 7). Hierin wordt gevraagd de verschillende kinderkortingen en kinderregelingen te vereenvoudigen. De leden stellen voor deze vereenvoudiging te laten plaatsvinden door de verschillende kinderkortingen en kinderregelingen op te nemen in de kinderkorting, en daarnaast de korting geleidelijk met het inkomen te laten aflopen.

Met betrekking tot het in de motie overwogen punt dat versnippering van de verschillende regelingen tot armoedeval en een hoge marginale druk zal leiden, willen wij opmerken dat versnippering van kinderregelingen op zich zelf niet een vergroting van de armoedeval tot gevolg hoeven te hebben. Er zijn overigens wel andere redenen waarom een verdere stroomlijning wenselijk zou zijn. In de op 9 oktober 2000 aan de vaste commissies voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid en voor Financiën gestuurde zogenaamde «kindernotitie», is een uitgebreide inventarisatie opgenomen van de verschillende regelingen die betrekking hebben op gezinnen met kinderen. Naar aanleiding van deze notitie zijn in de Verkenning Belastingen en premieheffing 2001, de mogelijkheden bekeken tot verdere integratie en stroomlijning van de verschillende regelingen. Hierbij moet worden geconcludeerd dat de groepen waarop de verschillende regelingen van toepassing zijn een grote mate van heterogeniteit kennen. Uit de Verkenning blijkt het wenselijk de kindertoeslag in de huursubsidiewet (HSW) te integreren met een andere regeling. In het onderhavige voorstel wordt de kindertoeslag in de HSW afgeschaft. Ter compensatie hiervan wordt in de kinderkorting een extra inkomensklasse ingebouwd, waarvoor de kinderkorting wordt verhoogd. De fiscalisering van de kindertoeslagen in de HSW leidt niet tot directe koopkrachteffecten voor degenen die recht hebben op de kindertoeslag in de HSW. De kindertoeslagen worden vervangen door kinderkortingen van gelijke hoogte, waarbij dezelfde inkomensklassen worden gehanteerd. In de Verkenning is ook een aantal varianten geschetst voor verdere stroomlijning en integratie van de regelingen. Verdere stroomlijning is mogelijk onder bepaalde randvoorwaarden. Van belang hierbij is dat verdere vereenvoudiging een afweging vereist tussen enerzijds een grote toename van het budgettaire beslag of anderzijds de acceptatie van negatieve inkomenseffecten.

De leden van de fracties van de PvdA en het CDA zijn van mening dat het afschaffen van de kindertoeslagen onvoldoende wordt gecompenseerd en dat de koopkrachtontwikkeling van gezinnen met kinderen en huursubsidie achterblijft bij andere huishoudens.

Gezinnen met kinderen en huursubsidie worden volledig gecompenseerd voor het afschaffen van de kindertoeslagen in de huursubsidie. Hiertoe wordt de aanvullende kinderkorting tot de inkomensgrens in de huursubsidie verhoogd (extra aanvullende kinderkorting). Omdat de extra aanvullende kinderkorting geen onderscheid maakt naar huursubsidie ontvangers en niet-huursubsidieontvangers, profiteren ook niet-huursubsidie-

ontvangers van deze maatregel. Terwijl gezinnen met huursubsidie volledig worden gecompenseerd, worden niet-huursubsidieontvangers overgecompenseerd. Zij ondervinden immers geen nadeel van afschaffing van de kindertoeslagen maar wel voordeel van verhoging extra aanvullende kinderkorting. Dit wordt weerspiegeld in het koopkrachtbeeld voor 2002 dat voor niet-huursubsidieontvangers gunstiger uitvalt dan voor huursubsidie-ontvangers (zo zal de koopkracht voor sociale minima met kinderen met huursubsidie ongeveer 0,9% lager uitvallen dan voor sociale minima met kinderen zonder huursubsidie). Het koopkrachtbeeld is voor beide groepen positief.

De leden van de fractie van de PvdA vragen hoeveel huishoudens thans een toeslag in de huursubsidie voor 1–2 kinderen krijgen en hoeveel voor meer kinderen. Daarnaast vragen de leden van de fractie van de PvdA en de VVD hoeveel mensen geen kindertoeslag ontvangen, maar wel profiteren van de verhoging van de aanvullende kinderkorting.

Er zijn naar schatting 250 000 huishoudens die de kindertoeslag in de huursubsidie krijgen, hiervan zijn er circa 200 000 met 1 of 2 kinderen en circa 50 000 met 3 of meer kinderen. Van de verhoging van de aanvullende kinderkorting tot een inkomen van maximaal € 25 704 (f 56 644) zullen naar schatting 520 000 huishoudens profiteren. Van deze 520 000 huishoudens zijn er 250 000 huishoudens die voorheen de kindertoeslagen ontvingen en 270 000 huishoudens die voorheen geen kindertoeslagen ontvingen. Onder de genoemde 270 000 huishoudens bevinden zich zowel huishoudens die wel huren en op grond van hun inkomen ook huursubsidiegerechtigd zijn, maar geen gebruik maken van de huursubsidie en eigen woning bezitters. Het positieve inkomenseffect voor deze groep bedraagt maximaal 0,9%-punt (sociaal minimum).

De leden van de fractie van de PvdA vragen hoeveel gezinnen in de inkomenscategorie tot € 27 227 (f 60 000) profiteren van de verruiming van de leeftijdsgrens van de kinderkorting van 16 naar 18 jaar. Kan dit opgesplitst worden naar huishoudens met en zonder huursubsidie? Hoeveel huishoudens in de categorie € 27 227 – € 54 455 (f 60 000 – f 120 000) profiteren hiervan en welke kosten zijn hier per categorie mee gemoeid, zo vragen de leden van de PvdA-fractie.

Naar schatting 23 000 huishoudens (budgettair belang: € 5 mln. (circa f 12 mln.) zullen recht krijgen op de aanvullende kinderkorting, waarvan circa 20 000 huishoudens tot de grens waar de kindertoeslag in de huursubsidie geldt (budgettair belang: € 5 mln. (circa 10 mln.)). In de categorie van circa € 27 227 – € 54 455 (f 60 000 – f 120 000) zullen daarenboven nog eens circa 15 000 huishoudens recht krijgen op de algemene kinderkorting (budgettair belang: € 0,5 mln. (circa f 1 mln.)).

De leden van de fractie van de VVD vragen welk effect de afschaffing van de kindertoeslagen en de compensatie heeft op de marginale wig, en of de armoedeval toeneemt voor huishoudens die geen recht hebben op de kindertoeslag maar wel op de aanvullende kinderkorting.

Met de afschaffing van de kindertoeslagen in de huursubsidie wordt mede tegemoetgekomen aan de motie Hofstra/Duivesteijn/Jeekel (Kamerstukken II, 25 090, nr. 59) waarin aandacht wordt gevraagd voor de ongelijke positie van huishoudens met kinderen en lage inkomens die geen recht op huursubsidie hebben en daardoor ook geen kindertoeslagen ontvangen. Door de afschaffing van de kindertoeslagen in de huursubsidie en compensatie via een verhoging van de aanvullende kinderkorting tot een inkomen van maximaal € 25 704 (f 56 644) komen deze huishoudens nu ook in aanmerking voor een «toeslag» voor kinderen. De marginale druk is daardoor niet meer afhankelijk van het feit of wel of geen huursubsidie wordt ontvangen.

De leden van de fractie van het CDA vragen waarom in de artikelen 8.12, 8.14, 8.15 en 8.16 Wet IB 2001 de zesmaanden-eis bij overlijden wel terzijde is gesteld en waarom dit nog niet is gebeurd voor artikel 8.13 van die wet. In aansluiting daarop vragen zij waarom in artikel 8.13, vierde lid het partnerbegrip is uitgebreid door verwijzing naar art. 3.91 terwijl dat bij 8.12, 8.15 en 8.16 niet gebeurt.

Het terzijde stellen van de zesmaandeneis in artikel 8.13 Wet IB 2001 is niet nodig aangezien in dat artikel de zesmaandeneis niet is opgenomen. De aanvullende kinderkorting geldt immers indien de kinderkorting van toepassing is. De oplossing voor de problematiek, uitgewerkt in artikel 8.12, vijfde lid, lost derhalve tegelijk een eventueel probleem bij artikel 8.13 Wet IB 2001 op.

In de Veegwet Wet IB 2001 is de uitbreiding van het partnerbegrip opgenomen. In artikel I, onderdelen BNa en BNb is daartoe bepaald dat voor de toepassing van artikel 8.12 en 8.13 Wet IB 2001 onder partner mede wordt verstaan de in artikel 3.91, tweede lid, onderdeel b, 2° tot en met 5° bedoelde verbonden personen. In artikel XV, zevende lid van de Veegwet Wet IB 2001 is bepaald dat artikel I, onderdelen BNa en BNb, in werking treden op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Inmiddels is een koninklijk besluit in voorbereiding waarin invoering van beide artikelen op 1 januari 2002 is voorzien. Aangezien in het Belastingplan het volledige artikel vervangen wordt, is vooruitlopend op het koninklijk besluit het vierde lid opgenomen naar de stand van zaken zoals die luidt per 1 januari 2002.

In de Veegwet Wet IB 2001 is alleen de uitbreiding van het partnerbegrip voor de kinderkorting en de aanvullende kinderkorting opgenomen. Voor de alleenstaande-ouderkorting (artikel 8.15) en de aanvullende alleenstaande-ouderkorting (artikel 8.16) is, zo constateren deze leden terecht die uitbreiding niet opgenomen. De uitbreiding voorkomt dat de kinderkorting, in situaties waarin geen sprake is van een partner in de zin van de partnerregeling, dubbel genoten zou kunnen worden. Voor de artikelen 8.15 en 8.16 is die uitbreiding niet nodig. Het probleem van het dubbel genieten van de (aanvullende) alleenstaande-ouderkorting kan zich namelijk niet voordoen daar bij de (aanvullende) alleenstaande-ouderkorting de eis wordt gesteld dat het huishouden wordt gevoerd met geen ander dan kinderen die bij aanvang van het kalenderjaar de leeftijd van 27 jaar niet hebben bereikt. De belastingplichtige die een partner heeft die geen partner is in de zin van de partnerregeling, wordt hierdoor uitgesloten van de (aanvullende) alleenstaande-ouderkorting.

De leden van de fractie van D66 vragen waarom het kabinet heeft gekozen voor een differentiatie van de kinderkortingsregeling naar aantal kinderen. De leden van de fractie van GroenLinks vragen een reactie aan de bewindslieden op een eventuele verdere verfijning van de kinderkortingssystematiek, zoals voorgesteld door GroenLinks, waarbij omzetting van de algemene kinderbijslag in een nieuw stelsel van kinderkortingen het einddoel is. Zij wijzen verder op het onderdeel van de motie Crone c.s. (Kamerstukken II, vergaderjaar 2001–2002, nr. 28 000 IXB, nr. 7) dat betrekking heeft op kinderkortingen. De leden van de fractie van de SP zijn van mening dat de kinderkortingen door de compensatie van de kindertoeslagen in de huursubsidie nog ingewikkelder zijn geworden en vragen of fiscalisering van de kinderbijslag nu ook niet voor de hand ligt.

Bij de omzetting van de kindertoeslagen in de huursubsidiewet in de aanvullende kinderkorting, wordt onderscheid gemaakt in het aantal kinderen. De aanvullende kinderkorting is in dit wetsvoorstel hoger voor gezinnen met 3 of meer kinderen dan voor gezinnen met 1 of 2 kinderen.

Deze differentiatie van de kinderkorting naar het aantal kinderen is afgeleid van de huidige differentiatie van de kindertoeslagen in de huursubsidiewet. Op deze wijze worden de huishoudens die rechthebben op een kindertoeslag in de huursubsidie volledig gecompenseerd na de fiscalisering van deze toeslagen.

Door deze kindafhankelijkheid in de aanvullende kinderkorting neemt de gelijkensis met de kinderbijslag toe. Stroomlijning van kinderregelingen zou hierdoor gemakkelijker kunnen worden. Wij verwijzen in dit kader naar de Verkenning belasting- en premieheffing, waarin een analyse is gemaakt van mogelijk te stroomlijnen regelingen voor kinderen. Een van de onderdelen van de motie Crone c.s. betreft een extra verhoging van de aanvullende kinderkorting met € 143 (f 315). Dit is ongeacht het aantal kinderen.

De leden van de fractie van D66 vragen het kabinet aan te geven hoeveel belastingplichtigen worden bediend met de kinderkortingsregeling die valt in de inkomenscategorie € 25 704 (f 56 644) tot € 28 096 (f 61 915). Circa 58 000 huishoudens zullen in deze inkomensklasse vallen.

Voorts vragen deze leden of de verhoging van de leeftijdsgrens en de differentiatie in de kinderkorting zowel geldt voor de gewone als de aanvullende kinderkorting en voor alle inkomenscategorieën.

Op deze vraag kan worden geantwoord dat de verhoging van de leeftijdsgrens van 16 naar 18 jaar zowel voor de kinderkorting als de aanvullende kinderkorting geldt. Deze laatst genoemde korting kan namelijk alleen van toepassing zijn als de kinderkorting van toepassing is, hetgeen blijkt uit artikel 8.13, eerste lid, onderdeel a, van de Wet IB 2001.

Voor wat betreft de differentiatie naar inkomenscategorieën van de kinderkorting en de aanvullende kinderkorting merken wij het volgende op: naast andere voorwaarden is de kinderkorting alleen van toepassing indien het verzamelinkomen van de belastingplichtige en zijn partner niet hoger is dan € 56 191 (f 123 829). Voor de aanvullende kinderkorting is de volgende differentiatie naar inkomenscategorie van toepassing: (a) bij een gezamenlijk verzamelinkomen van niet meer dan € 25 704 (f 56 644) bedraagt de korting € 285 (f 628), (b) bij een gezamenlijk verzamelinkomen van meer dan € 25 704 (f 56 644) maar niet meer dan € 28 096 (f 61 915) bedraagt de korting € 198 (f 436). Bij drie (of meer) kinderen wordt de aanvullende kinderkorting steeds verhoogd met € 30 (f 66).

Het bovenstaande kan als volgt schematisch worden weergegeven:

Belastbaar inkomen huishouden	Kinderkortingen 1 of 2 kinderen (in 2002)	Kinderkortingen 3 en meer kinderen (in 2002)
Minder dan € 25 704	€ 325	€ 355
€ 25 704 – € 28 096	€ 236	€ 268
€ 28 096 – € 56 191	€ 40	€ 40
Meer dan € 56 191	€ 0	€ 0

De leden van de fractie van de SP zijn van mening dat de kinderkortingen door de compensatie van de kindertoeslagen in de huursubsidie nog ingewikkelder zijn geworden en vragen of fiscalisering van de kinderbijslag nu ook niet voor de hand ligt.

Door de compensatie van de kindertoeslagen in de huursubsidie is in de extra aanvullende kinderkorting sprake van kindafhankelijkheid. De extra aanvullende kinderkorting is hoger voor gezinnen met 3 of meer kinderen dan voor gezinnen met 1 of 2 kinderen. Door deze kindafhankelijkheid in de extra aanvullende kinderkorting neemt de gelijkensis met de kinderbijslag toe. Stroomlijning van kinderregelingen zou hierdoor gemakkelijker

kunnen worden. In de Verkenning belasting- en premieheffing is een analyse gemaakt van mogelijk te stroomlijnen regelingen voor kinderen.

2.4 Arbeidsvoorwaarden

2.4.1 Flexibele beloningsregeling

De leden van de fractie van de PvdA vragen in hoeverre er in de flexibele beloningsregeling nieuwe criteria worden voorgesteld die in de huidige winstdelingsregeling niet voorkomen.

Een verschil met de huidige regeling bestaat daaruit dat in de voorgestelde regeling alleen sprake is van een flexibele beloningsregeling als de regeling de werknemers recht geeft op een uitkering waarvan de hoogte afhankelijk is van een voor alle werknemers gelijk, vast percentage van het resultaat. In de voorgestelde regeling is het overigens ook mogelijk de totale loonsom die beschikbaar is voor flexibel belonen in een percentage van het resultaat uit te drukken. In dat geval dienen de werknemers bij verdeling van die loonsom alle een gelijke uitkering te ontvangen. Alleen bij collectieve arbeidsovereenkomst kan worden bepaald dat de uitkeringen van de werknemers onderling in hoogte verschillen. Bij ministeriële regeling zullen mogelijk nog grenzen worden aangegeven met betrekking tot dergelijke afwijkende bepalingen in een collectieve arbeidsovereenkomst.

Een ander verschil met de huidige regeling is dat de uitkering op grond van de flexibele beloningsregeling niet ingeperkt mag zijn door een maximum- of een minimumbedrag. Verder dient de uitkering op grond van de flexibele beloningsregeling afhankelijk te zijn van het in Nederland behaalde resultaat. De huidige winstdelingsregeling kent geen beperking tot de in Nederland behaalde winst. Voorts verschilt de flexibele beloningsregeling hierin van de huidige regeling dat zij een looptijd moet hebben van minimaal vijf jaar. De voorgestelde regeling voorziet in een eindheffing van de werkgever van 15% over de uitkering die een werknemer ontvangt op grond van een flexibele beloningsregeling. Het verschil met de huidige regeling bestaat daaruit dat de werkgever in plaats van de eindheffing ook kan kiezen om met betrekking tot de winstuitkering de eindheffing niet toe te passen en op deze uitkering op de gebruikelijke wijze van de werknemer loonbelasting in te houden.

Deze leden vragen daarnaast of de beperking tot het in Nederland behaalde resultaat betekent dat de winst van de vaste inrichting wordt uitgesloten.

Wij wijzen erop dat van een dergelijke uitsluiting geen sprake is. De winst van een vaste inrichting in Nederland zal in beginsel tot de in Nederland behaalde winst behoren terwijl de winst van een vaste inrichting buiten Nederland niet tot de in Nederland behaalde winst behoort.

Voorts vragen deze leden wat er gebeurt als de winst enorm terugvalt gedurende de looptijd van de flexibele beloningsregeling (ten minste vijf jaar).

Bij terugval van de winst van een onderneming die een flexibele beloningsregeling kent waarvan de looptijd nog niet voorbij is, blijft de regeling gewoon van kracht. Dit zal betekenen dat uitkeringen aan de werknemers op grond van de flexibele beloningsregeling terugvallen of in het geheel niet aan de orde zullen zijn. Dit is ook de uitdrukkelijke bedoeling van de nieuwe regeling, omdat alleen op deze wijze gewaarborgd kan worden dat de uitkeringen uit de flexibele beloningsregeling mee-ademen met het bedrijfsresultaat, en daarmee indirect met de conjunctuur.

Daarnaast vragen deze leden waarom de flexibele beloningsregeling een maximum kent van € 1603 (f 3 534), waarvan het vaste deel € 113 (f 250)

bedraagt, terwijl de huidige regeling voor spaarloon dat wordt genoten in de vorm van aandelen of aandelenoptierechten een maximum van € 1689 (f 3 722) kent.

De wens van het kabinet is om voor flexibel belonen in ieder geval een basisbedrag van € 113 in aanmerking te nemen ongeacht het gebruik van andere regelingen. Indien de spaarloonregeling niet tot het maximale bedrag wordt benut, ontstaat ruimte voor verhoging van het basisbedrag. Voor de vaststelling van deze verhoging wordt het niet benutte deel van de spaarloonregeling met een factor van 1,9 vermenigvuldigd als extra stimulans voor flexibel belonen.

De hoogte van het maximum van de flexibele beloningsregeling houdt verband met het beschikbare budgettaire beslag voor de flexibele beloningsregeling.

Tevens vragen deze leden of de werkgever de mogelijkheid heeft om binnen de maximum bedragen van de flexibele beloningsregeling aan werknemers een extra winstdeling toe te kennen in verband met bijvoorbeeld diensttijd, hogere inschaling en dergelijke.

Een flexibele beloningsregeling moet voorzien in uitkeringen die gerelateerd zijn aan het resultaat van de onderneming welke uitkeringen voor alle werknemers gelijk zijn. Alleen bij collectieve arbeidsovereenkomst kan hiervan worden afgeweken, waarbij de genoemde criteria mogelijk in aanmerking kunnen komen.

Deze leden vragen voorts wat de consequenties van de voorgestelde flexibele beloningsregeling zijn voor de bestaande winstdelingsregelingen en of er voorzien is in een overgangsregeling. De leden van de fractie van de VVD vragen een reactie op de kritiek van VNO-NCW die zich richt op het ontbreken van een overgangsregeling. Ook de leden van de fractie van het CDA geven aan dat zij een overgangsregime voor het jaar 2002 missen. De leden van de fractie van D66 wensen een reactie op de opmerkingen van VNO-NCW, waaronder die betreffende het overgangsregime.

Omdat de voorgestelde flexibele beloningsregeling niet dezelfde voorwaarden kent als de huidige winstdelingsregeling zullen de bestaande winstdelingsregelingen niet alle zonder meer als flexibele beloningsregeling kunnen worden aangemerkt. Bij ministeriele regeling zal worden voorzien in een overgangsregeling die inhoudt dat werkgevers tot 1 januari 2003 de gelegenheid hebben om hun winstdelingsregeling om te zetten in een flexibele beloningsregeling. Zolang de huidige winstdelingsregeling nog niet is omgezet, zal op uitkeringen uit huidige winstdelingsregelingen tot uiterlijk 1 januari 2003 het regime dat gold tot 31 december 2001 van toepassing zijn.

De leden van fractie van de VVD vragen om een reactie op de kritiek van VNO-NCW op de flexibele beloningsregeling betreffende de inperking ten opzichte van de bestaande winstdelingsregeling. Ook de leden van de fractie van D66 wensen een reactie op deze kritiek van VNO-NCW.

Om als flexibele beloningsregeling te kwalificeren dient aan een aantal voorwaarden te worden voldaan. Slechts een deel van deze voorwaarden geldt ook voor de huidige winstdelingsregeling. De voorwaarden van de flexibele beloningsregeling die de winstdelingsregeling niet kent, zijn onder andere dat de regeling een looptijd dient te hebben van vijf jaar, dat de regeling de werknemer in beginsel recht moet geven op een uitkering welke wordt bepaald op een voor alle werknemers geldend vast percentage van het resultaat waarbij een beperking geldt tot het in Nederland behaalde resultaat en dat de uitkering niet mag worden gekoppeld aan een minimum- of maximumbedrag. Deze voorwaarden betekenen inderdaad dat in vergelijking met de huidige winstdelingsregeling een zekere mate van inperking zal optreden.

Het doel van deze regeling rechtvaardigt evenwel dat strengere voorwaarden van kracht worden. Immers teneinde tot een voortdurende verantwoorde loon(kosten)ontwikkeling te komen, achten wij het van belang dat een deel van het loon mee-ademt met de prestaties van de onderneming. Hierbij past een regeling met een duurzaam karakter waarin vastgelegd is dat tussen de flexibele beloningsuitkeringen en het resultaat van de onderneming een directe relatie bestaat met een voor alle werknemers gelijke uitkomst. Overigens mag niet uit het oog worden verloren dat de op dit moment in de praktijk bestaande winstdelingsregelingen waarschijnlijk wel enige aanpassing behoeven teneinde als flexibele beloningsregeling in aanmerking te komen maar dat deze aanpassingen in veel gevallen niet zo ingrijpend zullen behoeven te zijn. Zo bestaan er ook nu winstdelingsregelingen die een looptijd van meerdere jaren kennen en de werknemers recht geven op een uitkering van een vast percentage van de winst zonder dat hierbij een maximum- of minimumbedrag geldt.

Voorts vragen de leden van de fractie van de VVD naar een reactie op de kritiek van VNO-NCW over de beperking van de flexibele beloningsregeling tot de in Nederland behaalde winst. Ook de leden van de fractie van het CDA vragen waarom de flexibele beloningsregeling wordt beperkt tot de in Nederland behaalde winst. Deze leden stellen dat hier sprake is van een flinke inperking van de reikwijdte in vergelijking met de bestaande winstdelingsregelingen van in Nederland gevestigde internationaal opererende ondernemingen.

Deze leden stellen terecht dat de voorgestelde flexibele beloningsregeling een winstbegrip heeft dat beperkter is dan dat in sommige bestaande winstdelingsregelingen omdat alleen de in Nederland behaalde winst in aanmerking komt. Gelet op het doel van de regeling achten wij deze beperking tot de in Nederland behaalde winst van groot belang. Met de voorgestelde flexibele beloningsregeling streeft het kabinet naar een verantwoorde loonontwikkeling waarbij een relatie ontstaat tussen het loon en de winstgevendheid in Nederland. Hiermee wordt een verantwoorde loonontwikkeling gestimuleerd waarbij de lonen zich ook in een neergaande economie sneller aanpassen. Dit geeft meer mogelijkheden om de internationale concurrentiepositie op peil te houden en het ontstaan van werkloosheid te voorkomen. De winst is beperkt tot de in Nederland behaalde winst omdat het vanuit de gedachte van het stimuleren van een verantwoorde loonontwikkeling ongewenst is dat de resultaten die een onderneming in andere landen behaalt, invloed hebben op de loonontwikkeling in Nederland. Immers de conjunctuur die in andere landen heerst, kan afwijken van die in Nederland.

Deze leden vragen verder naar de gevolgen van de flexibele beloningsregeling voor de administratieve lastendruk en naar het commentaar van Actal hierop.

Op blz. 21 van de memorie van toelichting is onder het kopje *Flexibel belonen* aangegeven dat de extra administratieve lasten die met deze regeling gemoeid zijn structureel circa € 1,4 mln. (f 3 mln.) bedragen. In het advies dat Actal op dit punt heeft uitgebracht wordt opgemerkt dat uit de toelichting niet blijkt of er alternatieven zijn overwogen met zo min mogelijk administratieve lasten voor het bedrijfsleven en wordt geadviseerd om de toelichting met deze aspecten uit te breiden.

Onder meer naar aanleiding hiervan is in paragraaf 4.2 van de memorie van toelichting (blz. 20) opgemerkt dat waar alternatieven voor een zinvolle vormgeving aanwezig werden geacht, deze ook in beeld zijn gebracht en zijn afgewogen tegen de uiteindelijk voorgestelde vormgeving.

De leden van de fractie van het CDA wijzen er op dat het winstbegrip voor de toepassing van de flexibele beloningsregeling niet nader is gedefinieerd. Deze leden vragen, net als de leden van de fractie van D66 of wordt beoogd dat sociale partners zelf een passend winstbegrip kiezen voor de regeling.

Zoals ook in de Memorie van Toelichting is aangegeven wordt bij ministeriële regeling geregeld welke elementen een flexibele beloningsregeling ten minste moet bevatten. Eén van de voorwaarden die moet worden opgenomen, is op welk winstbegrip de regeling is gebaseerd. Uitdrukkelijk is aangeduid dat bij lichamen alleen de winst volgens de (geconsolideerde) commerciële jaarrekening kan worden gebruikt. Hierbij kan worden gekozen voor de winst voor of na aftrek van de vennootschapsbelasting. Bij natuurlijke personen kan de fiscale winst of de winst die in overeenstemming met de bedrijfseconomische uitgangspunten worden gebruikt. De flexibiliteit voor sociale partners om een hun passend winstbegrip te kiezen is hiermee voldoende gewaarborgd.

Deze leden vragen voorts of bevestigd kan worden dat de voorgestelde flexibele beloningsregeling ook toepasbaar is in de overheids sfeer. De leden van de fractie van D66 vragen hoe de onderhavige regeling zich verhoudt tot het aantrekkelijker maken van werk bij de (rijks)overheid. Voorts vragen deze leden of de regeling de door het kabinet overgenomen voorstellen van de Commissie van Rijn niet relatief minder aantrekkelijk maakt omdat de flexibele beloningsregeling slechts geldt voor de profitsector. Ten slotte vernemen ze graag of het kabinet overwogen een vorm van «mee-ademende» (financiële) regeling in te voeren die voor alle werknemers in de profit en non-profit sector openstaat.

De flexibele beloningsregeling kan alleen worden toegepast in de marktsector. Voorwaarde voor de toepassing van de flexibele beloningsregeling is dat werknemers een uitkering krijgen die afhankelijk is van de gemaakte winst. Omdat in de collectieve sector geen winst wordt behaald, kan de regeling in deze sector niet worden toegepast. Het kabinet heeft naar aanleiding van de voorstellen van de commissie van Rijn al besloten tot een forse extra intensivering van de arbeidsvoorwaarden in de collectieve sector. De flexibele beloningsregeling zal in 2003 worden geëvalueerd. Bij deze evaluatie zal onder meer worden onderzocht of de fiscale faciliteit tot een achterstand van de collectieve sector ten opzichte van de marktsector heeft geleid. Tijdens het voorjaarsoverleg dat op 18 juni 2001 plaatsvond heeft het kabinet met de sociale partners afgesproken dat – mocht volgens deze evaluatie van zo'n achterstand sprake zijn – op dat moment met de Stichting van de Arbeid in overleg zal worden getreden over het eventueel nemen van gepaste maatregelen.

Tevens vragen deze leden om een reactie op de suggestie van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs om de heffing van 15% voor rekening van de werknemers te laten komen waardoor zowel werkgevers als werknemers voordeel van de regeling zullen hebben, wat een positief effect op de deelname van de regeling zal hebben. De leden van de fractie van GroenLinks hebben kritiek op de eindheffing van de werkgever en stellen dat een eindheffing in de vennootschapsbelasting meer voor de hand zou liggen.

De voorgestelde faciliteit houdt in dat indien sprake is van een flexibele beloningsregeling de belasting wordt geheven in de vorm van een eindheffing van de werkgever. De werknemer is derhalve geen belasting verschuldigd over het loon voor zover dat wordt genoten uit een flexibele beloningsregeling. Met andere woorden, de werknemers worden niet met belastingheffing geconfronteerd en van de werkgever wordt belasting geheven tegen een mild tarief van 15%. Het voordeel voor de werkgever is dat een deel van de lonen van zijn werknemers mee-ademen met de resultaten van de onderneming, met als gevolg dat bij een dalend resultaat de

lonen automatisch naar beneden worden bijgesteld. Met de eindheffing van de werkgever over flexibele beloningen wordt bovendien aangesloten bij de huidige systematiek voor spaarloonregelingen, premiespaarregelingen en winstdelingsregelingen.

Wij hebben grote bezwaren tegen de suggestie om de heffing van 15% ten laste van de werknemer te laten komen omdat de aansluiting met de heffing over spaarloon en premieloon daarmee niet langer zou bestaan. Verder zou een dergelijke heffing van werknemers een geheel nieuw fenomeen zijn die inbreuk maakt op het beginsel dat de van werknemers geheven loonbelasting een progressieve voorheffing op de inkomstenbelasting is. Het loon waarover van de werknemer loonbelasting is geheven vormt voor de heffing van inkomstenbelasting namelijk inkomen, terwijl de loonbelasting zelf als voorheffing in mindering kan worden gebracht op de verschuldigde inkomstenbelasting. Een heffing van 15% van de werknemer zou alleen het gewenste effect hebben indien het inkomstenbelastingtarief over de beloning eveneens op 15% wordt gesteld of indien wordt geregeld dat met betrekking tot flexibele beloningsuitkeringen zowel het loon als de loonheffing buiten de heffing van inkomstenbelasting worden gehouden. Vanuit het oogpunt van systematiek en eenvoud is een heffing van 15% van de werknemer op grond van het bovenstaande ongewenst.

Voorzover de leden van de fractie van GroenLinks aangeven dat een eindheffing in de sfeer van de vennootschapsbelasting meer voor de hand zou liggen, merken wij op dat een heffing in de vennootschapsbelasting geen soelaas biedt voor ondernemers die niet onder de vennootschapsbelasting maar onder de inkomstenbelasting vallen. Voor deze ondernemers zou dan een heffing in de inkomstenbelasting moeten worden geïntroduceerd. Los hiervan hebben wij bezwaren tegen het vervangen van de eindheffing in de loonbelasting door een heffing in de vennootschapsbelasting en de inkomstenbelasting. Gegeven het feit dat de eindheffing over flexibele beloningsuitkeringen heffing over loonbestanddelen betreft, ligt een eindheffing in de sfeer van de vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting naar onze mening niet voor de hand. Hierbij komt dat met een eindheffing van de werkgever in de loonbelasting wordt aangesloten bij de belastingheffing over vergelijkbare beloningsbestanddelen zoals spaarloon en premieloon.

De leden van de fractie van het CDA vragen waarom de minimale looptijd voor de flexibele beloningsregeling is gesteld op vijf jaar, terwijl de bestaande winstdelingsregeling geen minimale looptijd kent. Ook de leden van de fractie van de ChristenUnie vragen naar de reden van de minimale looptijd van vijf jaar.

Teneinde de duurzaamheid van de regeling te waarborgen, is een minimale looptijd van vijf jaar als voorwaarde voor de flexibele beloningsregeling opgenomen. Immers alleen een duurzame regeling kan bijdragen aan een voortdurend verantwoorde loonontwikkeling. Met de minimale looptijd van vijf jaar wordt bijvoorbeeld voorkomen dat men al naar gelang de resultaten van het bedrijf een regeling met als uitgangspunt de winst, wijzigt in een regeling met als uitgangspunt de winstmutatie en andersom, om zo van de mogelijkheden die de regeling biedt, gebruik te kunnen blijven maken. Ook wordt met de minimale looptijd voorkomen dat het deel van het resultaat waarop de werknemers recht hebben, naar aanleiding van de prognoses regelmatig wordt aangepast teneinde de gewenste uitkeringen te kunnen blijven doen. Het laten vervallen van de eis van de minimale looptijd zou derhalve betekenen dat door de mogelijkheid wijzigingen in de flexibele beloningsregelingen aan te brengen, niet gewaarborgd is dat de flexibele beloningen volledig mee-ademen met de resultaten van de onderneming en met de conjunctuur.

De leden van de fractie van het CDA vragen hoe de voorgestelde flexibele beloningsregeling zich verhoudt tot de wetsgeschiedenis inzake bestaande winstdelingsregelingen, waaruit blijkt dat verschillende variëteiten van winstafhankelijkheid geaccepteerd worden. Voorts vraagt deze fractie of de conclusie juist is dat een groot deel van de bestaande winstdelingsregelingen straks niet meer als flexibele beloningsregeling gelden en hoe zich dat verhoudt met de ratio van het wetsvoorstel, namelijk het stimuleren van flexibele beloningsregelingen.

Wij bevestigen dat de nu bestaande winstdelingsregelingen niet zonder meer zullen kwalificeren als flexibele beloningsregeling. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de uitkeringen die op grond van de flexibele beloningsregeling worden gedaan, anders dan bij de huidige winstdelingsregelingen, direct afhankelijk dienen te zijn van het resultaat. In de voorgestelde regeling is het niet toegestaan de winstafhankelijkheid in te perken door voor de uitkeringen een nominaal minimum- of maximumbedrag vast te stellen. Verder moeten de uitkeringen voor alle werknemers gelijk zijn, tenzij bij collectieve arbeidsovereenkomst anders is overeengekomen.

Wij benadrukken dat de voorgestelde winstafhankelijkheid bij flexibele beloningsregelingen geheel is ingegeven door de ratio van de voorgestelde regeling, te weten het leveren van een bijdrage aan een voortdurende verantwoorde loon(kosten)ontwikkeling. Gelet op deze ratio is het essentieel dat het loon mee-ademt met de prestaties van de onderneming en de conjunctuur. Hierbij past een regeling met een duurzaam karakter waarin is vastgelegd dat tussen de flexibele beloningsuitkeringen en het resultaat van de onderneming een directe relatie bestaat waarbij alle werknemers in beginsel een gelijk bedrag krijgen uitgekeerd. In zo'n regeling passen geen grenzen in de zin van maximum- of minimumuitkeringen, omdat daarmee de afhankelijkheid van het resultaat kan worden ingeperkt.

Deze leden vragen daarnaast of bevestigd kan worden dat het gestelde dat bij de verdeling van de loonsom iedere werknemer een gelijk bedrag moet ontvangen, tenzij bij collectieve arbeidsovereenkomst anders is overeengekomen, ook geldt voor regelingen die op andere wijze tot stand zijn gekomen, zoals regelingen die zijn overeengekomen met de ondernemingsraad.

Wij bevestigen dat de mogelijkheid om een uitzondering te maken op het beginsel dat alle werknemers een gelijk bedrag dienen te ontvangen, niet beperkt zou moeten zijn tot de situaties waarin een collectieve arbeidsovereenkomst van toepassing is. Dit zou immers een ongewenste ongelijkheid tot stand brengen. Bij ministeriële regeling zullen hierover nadere regels worden gesteld.

Voorts vragen deze leden of bij toepassing van de flexibele beloningsregeling voor de vaststelling van de winst zowel gekozen kan worden voor de in Nederland behaalde winst van het concern als voor de in Nederland behaalde winst van de individuele inhoudingsplichtige. Voorts vragen deze leden of het ook mogelijk is om de winst van een kleinere eenheid, bijvoorbeeld een bepaald bedrijfsonderdeel of een bepaalde divisie, als grondslag voor de flexibele beloningsregeling te nemen.

Voor de vaststelling van de winst als grondslag voor de flexibele beloningsregeling kan worden gekozen voor de in Nederland behaalde winst van de inhoudingsplichtige of van een met hem verbonden vennootschap. Wij bevestigen dat ook de geconsolideerde winst van een groep van met de inhoudingsplichtige verbonden vennootschappen in aanmerking komt, voor zover deze in Nederland is behaald. De winst van een kleinere eenheid dan de inhoudingsplichtige komt niet in aanmerking als grondslag voor de flexibele beloningsregeling.

De leden van de fractie van D66 vragen waarom fiscale stimulering van flexibele beloning nodig is. Flexibele beloningsvormen hebben als doel om de loonvorming beter af te stemmen op de (ontwikkeling van) de winstgevendheid. Zij kunnen bij een economische neergang bijdragen aan een beheerste ontwikkeling van de arbeidskosten en daarmee het ongunstige effect van zo'n neergang op de werkgelegenheid beperken. Het kabinet wil de totstandkoming van flexibele beloningsvormen met deze fiscale faciliteit ondersteunen. Deze faciliteit is een stimulans voor de sociale partners om afspraken over flexibele beloningsregelingen te maken.

De leden van de fractie van GroenLinks zijn van mening dat bedrijven geen fiscale stimulans nodig hebben om flexibel te belonen. Deze leden vragen welke groepen werknemers hiervan profiteren. Zoals gemeld in de Memorie van Toelichting geven wij met de invoering van deze regeling mede invulling aan de wens van de Stichting van de Arbeid om naast generieke loonsverhogingen ook andere beloningsvormen te betrekken, ter ondersteuning van een modernere loonontwikkeling en een verantwoord beloningsbeleid. Wij schatten in dat circa 700 000 werknemers gebruik zullen maken van de flexibele beloningsregeling.

De leden van de fractie van de SP vragen of werkgevers werknemers onder druk zullen zetten om aan de flexibele beloningsregeling mee te doen. Ook vragen deze leden of werknemers kunnen inschatten hoe hoog hun winstuitkering is en daarmee de restruimte voor het gebruik van de spaarregeling kunnen bepalen.

Het is inderdaad juist dat werknemers waarvoor zowel een spaarloonregeling als een flexibele beloningsregeling geldt, een keuzemogelijkheid hebben om de spaarloonregeling niet meer of niet meer geheel te gebruiken om daarmee de ruimte voor flexibel belonen te vergroten. De werknemer die ervoor kiest de spaarloonregeling niet meer of niet meer geheel te benutten, loopt een zeker risico. Wij zijn echter van mening dat het hier een aanvaardbaar risico betreft. In de meest extreme situatie waarin als gevolg van tegenvallende resultaten van de onderneming geen uitkering wordt gedaan uit de flexibele beloningsregeling, belooft het nadeel voor de werknemer in dit geval maximaal de belastingheffing over het opgegeven spaarloon. Hier tegenover staat de kans op een positief resultaat voor de werknemer, welk resultaat stijgt naarmate het niet benutte deel van de spaarloonregeling groter is.

De zorg betreffende mogelijke druk van werkgevers op hun werknemers om deel te nemen aan een flexibele beloningsregeling, lijkt ons niet terecht. Louter deelname aan een flexibele beloningsregeling is voor alle werknemers per definitie gunstig. Kans op nadeel ontstaat pas als de werknemer ervoor kiest om de spaarloonregeling niet meer of niet meer geheel te benutten.

Wij verwachten niet dat werkgevers werknemers onder druk zullen zetten hun spaarloon in te leveren. Bij dit laatste speelt dat ook de werkgever hiermee een risico zou lopen op nadeel. Het voordeel voor de werkgever van het niet (geheel) benutten van de spaarloonregeling bestaat uit het niet verschuldigd zijn van de eindheffing van 15% over het spaarloon. Hier tegenover bestaat de kans dat hij bij een gunstige ontwikkeling van het resultaat een eindheffing van 15% verschuldigd is over het maximum van de flexibele beloning, waardoor hij uiteindelijk meer belasting verschuldigd is dan in de situatie dat de werknemer de spaarloonregeling geheel zou benutten.

Wij kunnen niet in zijn algemeenheid aangeven in welke mate werknemers kunnen inschatten hoe hoog de flexibele beloning zal zijn om daarmee de restruimte van de spaarloonregeling in te schatten. Een en

ander zal afhankelijk zijn van de aard van de onderneming en de branche waarin de onderneming zich begeeft. Verder hebben ook andere ontwikkelingen invloed op het resultaat van de onderneming, zoals de beweging van de conjunctuur.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen om een toelichting op de verwachting van het kabinet dat de flexibele beloningsregeling tot een werkelijk verantwoordelijke loon(kosten)ontwikkeling leidt. Verder vraagt zij of de loonkostenontwikkeling het enige argument voor deze lastenverlichtende maatregel is.

Een verslechtering van de winstgevendheid – bijvoorbeeld als gevolg van een economische neergang – gaat bij een flexibele beloningsregeling gepaard met een neerwaartse invloed op de ontwikkeling van de loonkosten. Een flexibele beloningsregeling draagt daarmee bij aan een economische neergang bij aan het totstandkomen van een beheerste loonkostenontwikkeling. Om deze reden stimuleert het kabinet met de fiscale faciliteit de totstandkoming van flexibele beloningsregelingen.

Deze leden vragen verder hoe het budgettaire effect van de flexibel belonen regeling zoals weergegeven op blz. 13 van de memorie van toelichting (€ 68 mln. (f 150 mln.)) zich verhoudt tot het bedrag in de tabel op blz. 17 (€ 45 mln. (f 100 mln.)).

Wij antwoorden deze leden dat de op blz. 13 van de MvT genoemde € 68 mln. (f 150 mln.) de structurele budgettaire derving betreft, terwijl in de tabel op blz. 17 van de MvT het budgettaire bedrag voor 2002 is vermeld.

2.4.2 Verruiming afdrachtvermindering onderwijs t.b.v. mensen zonder startkwalificatie

De leden van de fractie van de PvdA vragen of de uitbreiding van de afdrachtvermindering onderwijs met werknemers die geen startkwalificatie hebben verband houdt met de bevinding in het FNV-onderzoek dat van de groep geslaagde herintreders slechts 35% een vaste aanstelling zou krijgen. Tevens vragen deze leden waarom de faciliteit aan de werkgever wordt geboden in plaats van aan de werknemer. Zij vragen op welke wijze een persoonlijk budget voor de herintreder fiscaal vormgegeven zou kunnen worden en of kan worden voorzien in experimenten met dergelijke persoonlijke budgetten. Bovendien vragen deze leden hoeveel herintredende vrouwen met het beschikbaar gestelde budget van € 29 mln. kunnen worden bereikt en hoe kan worden vastgesteld dat iemand geen startkwalificatie heeft. Tot slot vragen de leden van de fractie van de PvdA wanneer deze maatregel zal worden geëvalueerd.

De uitbreiding van de afdrachtvermindering onderwijs ziet niet op de vergoeding van specifieke directe kosten, maar beoogt werkgevers een duwtje in de rug te geven om voormalig werklozen zonder startkwalificatie aan te nemen als werknemer. Tegelijkertijd wordt met de afdrachtvermindering een tegemoetkoming geboden voor indirecte kosten die werkgevers moeten maken. Deze kosten kunnen bestaan uit bijvoorbeeld kosten voor het aanpassen van het productieproces en kosten van begeleiding van de werknemer door bijvoorbeeld een meer ervaren collega. Omdat de tegemoetkoming in de vorm van een afdrachtvermindering duidelijk gericht is op de werkgever en vergoeding van extra (indirecte) kosten die de werkgever maakt, ligt het naar onze mening niet in de rede om de afdrachtvermindering te vervangen door een persoonlijk budget uit te keren aan de werknemer. De verwachting is dat van de maatregel een zodanig stimulerende werking uitgaat dat, als de maatregel haar structurele niveau bereikt, ongeveer 85 000 voormalig werklozen zonder startkwalificatie aan de slag geholpen kunnen worden. Bezien wordt of evaluatie van deze regeling kan worden meegenomen bij de evaluatie van de afdrachtvermindering waarvoor werkgevers in

aanmerking komen die leerlingwerknemers die een beroepsbegeleidende leerweg volgen in dienst nemen. Deze regeling is recent nog geëvalueerd. De resultaten van deze evaluatie zijn aan uw Kamer aangeboden bij brief van de Minister van OC&W van 12 juli 2001. De opzet van de evaluatie wordt overigens in de toekomst sterk vereenvoudigd.

De leden van de fractie van D66 vragen in welke mate er samenloop mogelijk is tussen de diverse regelingen voor afdrachtvermindering. Op deze vraag kan worden geantwoord dat de afdrachtvermindering onderwijs t.b.v. mensen zonder startkwalificatie tegelijk met alle andere afdrachtverminderingen kan worden toegepast, mits aan de voorwaarden van iedere afdrachtvermindering wordt voldaan. Hierop geldt slechts een uitzondering bij de samenloop van de afdrachtvermindering onderwijs en de afdrachtvermindering lage lonen. De som van deze twee afdrachtverminderingen mag niet meer bedragen dan € 3 108 (f 6 850 in 2001) per kalenderjaar. Voorzover dit maximum wordt overschreden, vervalt het recht op de afdrachtvermindering lage lonen.

Het voorgaande betekent dat de werkgever met betrekking tot de groep voormalige werklozen van 23 jaar en ouder die deel gaan nemen aan reguliere arbeid naast de (verruimde) afdrachtvermindering onderwijs tevens de afdrachtvermindering scholing (of scholingsaftrek), de afdrachtvermindering langdurig werklozen en tot een bepaalde hoogte de afdrachtvermindering lage lonen kan toepassen.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen met betrekking tot de afdrachtvermindering onderwijs ten behoeve van mensen zonder startkwalificatie, hoe zekerheid kan worden verkregen dat de werkgever ook daadwerkelijk inspanningen levert om de startkwalificatie van betrokkene te verbeteren. Voorts vragen de leden hoeveel jaar de werkgever voor een persoon zonder startkwalificatie van de regeling gebruik kan maken. De onderwijsinstelling die de opleiding verzorgt geeft aan de werkgever een verklaring af waaruit blijkt dat de in de onderneming werkzame persoon de opleiding volgt of heeft gevolgd. Het afschrift van die verklaring bewaart de werkgever in zijn loonadministratie. Deze verplichting geldt reeds voor de afdrachtvermindering scholing. In de Uitvoeringsregeling afdrachtvermindering zal worden opgenomen dat deze verplichting ook geldt voor de afdrachtvermindering onderwijs. De Belastingdienst controleert of de werkgever de afdrachtvermindering juist heeft toegepast.

De afdrachtvermindering onderwijs kan worden toegepast zolang aan de voorwaarden van de afdrachtvermindering onderwijs wordt voldaan. Op het moment dat de desbetreffende werknemer het startkwalificatieniveau (dwz. het niveau van MBO-2) heeft bereikt of het loon van die werknemer in het desbetreffende loontijdvak meer bedraagt dan het toetsloon voor de afdrachtvermindering onderwijs, vervalt het recht op de afdrachtvermindering onderwijs.

2.5 Gehandicapten en chronisch zieken

De leden van de fractie van de PvdA vragen om een cijfermatige onderbouwing van inkomens en de belastingcompensatie van chronisch zieken in de verschillende belasting categorieën. De leden van de fractie van de ChristenUnie willen weten waarop het bedrag van € 36 mln. (f 80 mln.) voor herinvoering van de vermenigvuldigingsfactoren is gebaseerd.

In de onderstaande tabel worden de inkomenseffecten van de vermenigvuldigingsfactoren (vanaf jaar 3) voor een aantal casusposities met chronisch zieken weergegeven.

Inkomen	Ziektekosten excl. chronisch ziekenforfait			
	€1 000	€1 500	€2 000	€2 500
WML alleenverdiener	-	+ 0,5% (€68)	+ 1,1% (€149)	+ 1,7% (€230)
€ 20 000, alleenverdiener	-	-	+ 0,5% (€75)	+ 1,1% (€168)
Modaal, alleenverdiener	-	-	-	+ 0,2% (€38)

Uit de aangiftegegevens van de Belastingdienst blijkt dat er ruim 460 000 belastingplichtigen thans gebruik maken van de buitengewone uitgavenregeling in de inkomstenbelasting. De vermenigvuldigingsfactoren gelden tot een verzamelinkomen vóór persoonsgebonden aftrek van € 27 847 (f 61 367) en zijn van toepassing indien men meerdere jaren achtereenvolgend gebruik maakt van de regeling. Naar verwachting zullen circa 230 000 belastingplichtigen die gebruik maken van de huidige buitengewone uitgavenregeling in aanmerking komen voor de toepassing van de vermenigvuldigingsfactoren. Van deze groep zullen circa 160 000 belastingplichtigen in aanmerking komen voor de vermenigvuldigingsfactor 1,5. Gelet op de gemiddelde aftrek in de buitengewone uitgavenregeling (€ 1 400 (f 3 085) voor chronisch zieken en € 1 225 (f 2 700) voor overige categorieën) en de gemiddelde marginale druk (circa 25%), wordt het budgettaire belang van de vermenigvuldigingsfactoren geraamd op circa € 36 mln. (f 80 mln.).

Deze leden zijn er verder positief over dat door de introductie van vermenigvuldigingsfactoren bij de buitengewone uitgaven de waarde van de aftrekpost voor lagere en middeninkomens wordt opgetrokken, maar vinden een nadeel van de voorgestelde maatregel dat ook niet-chronisch zieken en niet-gehandicapten dit voordeel genieten indien ze ziektegerelateerde uitgaven hebben die hoger zijn dan de niet-aftrekbare drempel. De leden van de fractie van de VVD willen weten of het juist is dat de vermenigvuldigingsfactoren slechts bij een klein percentage van de gehandicapten en chronisch zieken werken. Ook de leden van de fractie van het CDA zijn bezorgd dat de vermenigvuldigingsfactoren ongericht zijn en niet ten goede zullen komen aan de chronisch zieken en gehandicapten. Zij vrezen dat een groot deel de kosten van de uitbreiding van de regeling niet terecht zal komen bij de chronisch zieken en gehandicapten. Hiermee samenhangend vragen de leden van de fractie van D66 een reactie op de stelling van de Chronisch zieken en Gehandicapten Raad (in zijn rapport Standpunt CG-Raad: reactie op het Eindrapport van de werkgroep Inkomenspositie van Gehandicapten en Chronisch Zieken), dat grote delen van het budget voor het chronisch ziekenforfait worden gebruikt door anderen dan de doelgroep. De leden van de fractie van de PvdA menen dat de hoogte van de faciliteit willekeurig is doordat de toevallige meerkosten boven de drempel in aanmerking worden genomen. Zij geven het kabinet in overweging om de vermenigvuldigingsfactor alleen van toepassing te verklaren op die bijzondere ziektekosten die samenhangen met chronische ziekte of handicap. Daarnaast stellen zij voor de vermenigvuldigingsfactor niet per jaar te laten oplopen maar direct vanaf het eerste jaar volledig van toepassing te laten zijn. In het verleden is gekozen voor het toekennen van faciliteiten voor chronisch zieken en gehandicapten aan personen die enkele jaren achtereenvolgend buitengewone uitgaven hebben die boven de niet-aftrekbare drempel uitgaan. Deze drempel houdt verband met het bedrag aan ziektekosten dat geacht wordt niet zo uitzonderlijk te zijn dat daarvoor een fiscale tegemoetkoming moet worden gegeven. De gedachte is dat chronisch zieken en gehandicapten die te maken hebben met extra uitgaven in verband met hun ziekte en handicap, naar alle waarschijnlijkheid jaarlijks uitgaven

hebben die boven de «normale» uitgaven uitgaan. Door aan te sluiten bij het enkele jaren achtereen hebben van ziektekosten die boven de drempel uitgaan, wordt naar ons oordeel in ieder geval aan chronisch zieken en gehandicapten met extra uitgaven een extra fiscale faciliteit verleend. Daarnaast hebben de vermenigvuldigingsfactoren alleen betrekking op lagere en middeninkomens waardoor de aftrekpost buitengewone uitgaven voor deze groepen meer waard wordt. Zij krijgen hierdoor een hogere tegemoetkoming dan voorheen het geval was.

Wij beseffen dat er personen zijn die niet chronisch ziek of gehandicapt zijn en die door omstandigheden toch een aantal jaren achtereen ziektekosten hebben die hoger zijn dan de drempel. Daarmee komen zij ook in aanmerking voor toepassing van de vermenigvuldigingsfactor. Wij merken overigens op dat die personen, alhoewel niet chronisch ziek of gehandicapt, kennelijk wel langere tijd achtereen ziektegerelateerde kosten hebben die boven de «normale» uitgaven in verband met ziekte enz. uitgaan; in zoverre zijn de ziektegerelateerde uitgaven ook voor deze groep uitzonderlijk. De reden dat is gekozen voor deze benadering is dat het niet goed mogelijk is om de groep chronisch zieken en gehandicapten op een adequate manier af te bakenen. Wij verwijzen hiervoor ook naar het rapport van de werkgroep Inkomenspositie van Gehandicapten en Chronisch Zieken, waarin wordt geconcludeerd dat indicatiestelling op korte termijn geen oplossing biedt voor de problematiek van ziektegerelateerde kosten en dat vooralsnog oplossingen die aansluiten bij de langere duur van aantoonbare ziektegerelateerde kosten betere garanties bieden voor doelmatig beleid met betrekking tot de binnen de groep chronisch zieken en gehandicapten bestaande specifieke kostenproblematiek. De werkgroep oordeelt dat zal moeten worden bezien of aan een indicatiestelling invulling kan worden gegeven door de RIO's, die per 1 januari 2002 verantwoordelijk zullen worden voor de indicatiestelling in de gehandicaptenzorg.

Liever dan te concluderen dat in verband met de bestaande problemen op dit terrein verbetering van de compensatie van chronisch zieken en gehandicapten voor ziektegerelateerde kosten niet mogelijk is, hebben wij gekozen voor een oplossing die in ieder geval chronisch zieken en gehandicapten met extra uitgaven soelaas brengt.

Ten aanzien van de opmerking van de leden van de fractie van de PvdA dat de hoogte van de faciliteit willekeurig is doordat de toevallige meerkosten boven de drempel in aanmerking worden genomen, merken wij het volgende op. Inderdaad is het uiteindelijke resultaat van de toepassing van de vermenigvuldigingsfactor van geval tot geval verschillend, want afhankelijk van het bedrag waarmee de ziektekosten de niet-aftrekbare drempel te boven gaan. Daarmee is de faciliteit echter niet willekeurig. Door de systematiek van de buitengewone uitgaven, waarbij dat deel van de uitgaven dat uitgaat boven de «normale» uitgaven, voor aftrek in aanmerking komt, grijpt een vermenigvuldigingsfactor die van toepassing is op dat meerdere juist aan bij het «bovennormale» deel van de uitgaven en is daarmee juist toegesneden op het individuele kostenpatroon in relatie tot het inkomen.

Wij hebben ervoor gekozen om de van toepassing zijnde vermenigvuldigingsfactor in de loop van enkele jaren naar zijn maximum te laten oplopen. Daarmee wordt naar ons oordeel recht gedaan aan de gedachte dat het hebben van hogere uitgaven gedurende enkele jaren achtereen een mogelijke indicator is voor het hebben van structureel hogere kosten hetgeen vaak het gevolg is van chronische ziekte of handicap. Door pas in de situatie dat iemand drie jaar achtereen boven de drempel uitkomt de hoogste vermenigvuldigingsfactor te geven, komt het zwaartepunt van de faciliteit te liggen bij de groep waarvan de kans dat er sprake is van chronische ziekte of handicap, het grootste is. De groep chronisch zieken en gehandicapten zal immers in de praktijk de groep zijn met structurele, derhalve meerjarige, extra kosten. Met het onmiddellijk toepassen van de

maximale vermenigvuldigingsfactor zou naar ons oordeel het deel van de faciliteit dat niet bij de directe doelgroep van chronisch zieken en gehandicapten terechtkomt, worden vergroot.

De leden van de fractie van de VVD vragen om een korte beschouwing van de voor- en/of nadelen van het omzetten van het chronisch ziekenforfait in een heffingskorting. De leden van de fractie van de PvdA zijn van mening dat het chronisch ziekenforfait een heffingskorting moet worden die ook tot waarde kan worden gebracht indien de betrokkene onvoldoende belasting betaalt. Zij vragen het kabinet hierop te reageren.

In de Verkenning Belasting en Premies wordt een beschouwing gegeven van het omzetten van aftrekposten en belastinguitgaven in heffingskortingen. Eén van de aftrekposten die hierbij wordt genoemd is de buitengewone uitgavenregeling. In de Verkenning worden varianten geschetst die de aftrekpost in een heffingskorting tegen het tarief eerste schijf en tegen het tarief tweede schijf omzetten. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de budgettaire opbrengst c.q. derving indien de buitengewone uitgavenregeling zou worden omgezet in een heffingskorting.

Tabel Budgettaire opbrengst omzetting buitengewone uitgavenregeling in heffingskorting (in mln. euro's)

	Opbrengst bij omzetting tegen tarief 1e schijf	Opbrengst bij omzetting tegen tarief 2e schijf
Buitengewone uitgaven	11	- 18

Motie Melkert

In de Motie Melkert (Kamerstukken II, vergaderjaar 2000–2001, 27 400, nr. 11) wordt het kabinet verzocht te onderzoeken op welke wijze het huidige belastingforfait chronisch zieken en arbeidsgehandicapten omgezet kan worden in een heffingskorting. Dit betekent dat niet de gehele buitengewone uitgavenregeling wordt omgezet in een heffingskorting maar alleen het forfait voor chronisch zieken en arbeidsongeschikten.

Een dergelijke wijziging van de systematiek heeft echter ingrijpende gevolgen. In de huidige systematiek zorgt het forfait voor chronisch zieken en arbeidsongeschikten er voor dat de drempel in de buitengewone uitgavenregeling (11,2% van het verzamelinkomen vóór persoonlijke aftrekposten) wordt verlaagd. Wanneer het forfait wordt omgezet in een heffingskorting zal dit niet meer het geval zijn. Hierdoor zal een deel van de chronisch zieken en arbeidsongeschikten niet meer over de drempel heen kunnen komen, waardoor zij niet meer gebruik kunnen maken van de ziektekostenaftrek. Dit zal tot gevolg hebben dat zij ook niet meer in aanmerking zullen komen voor de chronisch zieken- en arbeidsongeschiktenkorting indien ook daarvoor zou gelden dat de afgelopen 2 jaren gebruik is gemaakt van de buitengewone uitgavenregeling.

Tevens zou een dergelijke wijziging van de systematiek betekenen dat het verzamelinkomen wordt verhoogd. Hierdoor zouden sommigen chronisch zieken en arbeidsongeschikten niet meer of minder in aanmerking kunnen komen voor inkomensafhankelijke regelingen zoals bijvoorbeeld de huursubsidie.

Het ligt derhalve niet voor de hand om het forfait voor chronisch zieken en arbeidsongeschikten om te zetten in een heffingskorting.

De leden van de fractie van de PvdA heeft sterke bedenkingen bij het voorstel om ook uitgaven wegens ziekte enz. van ernstig gehandicapte thuiswonende kinderen van 27 of ouder als buitengewone uitgaven in

aanmerking te laten komen. Deze leden vragen wanneer er sprake is van uitgaven waarvan in redelijkheid niet kan worden gevergd dat een inwonend ernstig gehandicapt kind deze voor zijn rekening neemt en zouden er de voorkeur aan geven het hiermee gemoeide budget in te zetten voor een verhoging van de faciliteit voor chronisch zieken en gehandicapten. Waar in de artikelsgewijze toelichting wordt geschreven dat het gaat om uitgaven waarvan in redelijkheid niet kan worden gevergd dat een inwonend ernstig gehandicapt kind deze voor zijn rekening neemt, is beoogd aan te geven dat ook voor deze categorie uitgaven de hoofdregel geldt van artikel Wet IB 2001 voor de aftrek van persoonsgebonden aftrek, namelijk dat het moet gaan om op de belastingplichtige drukkende aftrekposten. Een ouder die bijvoorbeeld de ziekenfondspremie betaalt voor een kind met een uitkering op basis waarvan recht bestaat op ziekenfondsverzekering, zal niet voor aftrek van die uitgaven in aanmerking komen. Ook een ouder die ziektekostenpremie betaalt voor een kind met een eigen inkomen, waaruit het normaliter de premie zelf zou voldoen, zal niet voor aftrek van die uitgaven in aanmerking komen. Die uitgaven drukken niet. Heeft het kind echter geen inkomen, dan kan de ouder wel in aanmerking komen voor aftrek zo hij de premie betaalt.

In veel gevallen zullen de uitgaven wegens ziekte enz. op het kind zelf drukken. Het ligt echter voor de hand aan te nemen dat in die gevallen waarin zij op de ouders drukken, het gaat om relatief omvangrijke uitgaven. Mede gelet hierop geven wij er de voorkeur aan om deze maatregel te handhaven en de daarmee gemoeide middelen niet in te zetten voor een marginale verhoging van de extra faciliteit voor chronisch zieken en gehandicapten.

Deze leden zeggen verder de voorkeur te geven aan het inzetten van het budget, voor de uitbreiding van de buitengewone uitgavenregeling met de ziektekosten van inwonende, invalide kinderen van 27 jaar of ouder, voor een verhoging van het chronisch ziekenforfait. Zij willen weten om welke verhoging het zou gaan.

De uitbreiding van de buitengewone uitgavenregeling met de ziektekosten van inwonende, invalide kinderen van 27 jaar of ouder wordt geraamd op circa € 5 mln. Indien dit budget zou worden ingezet voor een verhoging van het chronisch ziekenforfait, dan zou dit forfait met circa € 100 (f 220) omhoog kunnen.

De fractie van D66 vraagt in te gaan op de opmerking van de CG-raad dat het met betrekking tot de niet-medische hulpmiddelen beter is richtlijnen te geven dan de jurisprudentie te codificeren, omdat die in de ogen van de CG-raad minimalistisch is.

Door het voorziene nieuwe tweede lid van artikel 6.17 Wet IB 2001 wordt expliciet in de wet vastgelegd dat mede als hulpmiddel wordt aangemerkt een middel dat de belastingplichtige in staat stelt tot het verrichten van een normale lichaamsfunctie waartoe hij zonder dat middel niet in staat zou zijn. Daarmee wordt naar ons oordeel een grotere duidelijkheid bereikt met betrekking tot dit soort uitgaven. In de wet zelf is nu de potentiële aftrekbaarheid van uitgaven geregeld. De bedoeling van de delegatiebevoegdheid is om een algemene aanduiding te geven van de middelen die in ieder geval tot deze niet-medische hulpmiddelen kunnen worden gerekend. Het oogmerk dat wij hebben met deze uitwerking is niet om de mogelijkheden te beperken, maar om deze te verduidelijken. Deze nadere en verduidelijkende regels zullen vooreerst zijn gebaseerd op de bestaande praktijk en jurisprudentie. Met de vastlegging in een uitvoeringsbesluit ontstaat echter tevens de mogelijkheid om snel en op maat in te spelen op actuele ontwikkelingen op dit vlak. Van een minimalistische benadering is naar ons oordeel dan ook geen sprake. Het concept van het uitvoeringsbesluit, dit in antwoord op een vraag van de leden van

de fractie van de PvdA, is thans nog niet beschikbaar. Het besluit zal in de eerste maanden van het komende jaar worden uitgebracht.

De leden van de fractie van de VVD vragen naar de aftrekbaarheid van woningaanpassing voor gehandicapten.

De aftrek van kosten van woningaanpassing als uitgaven in verband met ziekte enz. was niet expliciet in de Wet op de inkomstenbelasting 1964 opgenomen en is ook niet opgenomen in de Wet IB 2001. Kosten van woningaanpassing zijn dan ook naar hun aard geen ziektekosten. Desondanks kunnen ze onder omstandigheden worden aangemerkt als kosten van hulpmiddelen in de zin van de regeling voor buitengewone uitgaven. Daarvoor geldt allereerst de algemene voorwaarde dat de kosten moeten drukken. Voorzover de kosten bijv. worden vergoed via de WVG is aftrek niet mogelijk. Daarnaast moet de voorziening ertoe strekken de zieke of gehandicapte in staat te stellen tot het vervullen van een normale lichaamsfunctie waartoe hij zonder die voorziening niet in staat zou zijn. Ten slotte moet de voorziening uitsluitend of nagenoeg uitsluitend ten gevolge van medische indicatie of op medisch voorschrift zijn aangebracht en (nagenoeg) niet tot waardevermeerdering of verbetering van de woning leiden. Aanpassingen van de woning die ook door gezonde personen worden gebruikt komen niet in aanmerking. Denk bijvoorbeeld aan het aanbrengen van een gladde vloer in verband met allergie of van centrale verwarming in verband met reuma enz. Bekende voorbeelden van woningaanpassingen die kwalificeren zijn het aanbrengen van een traplift, het verbreden van deuren in verband met het gebruik van een rolstoel binnenshuis, het aanbrengen van een badlift, enz.

De leden van de fractie van de VVD vragen naar de problematiek van kinderen met zorgafhankelijke ouders. Ook leden van de fracties van het CDA en D66 vragen daarnaar.

Bij de behandeling van de Belastingherziening 2001 is aandacht gevraagd voor de positie van kinderen die hun zorgafhankelijke ouders in huis nemen. Dezerzijds is toen toegezegd dat deze problematiek nog eens zou worden gezien.

Hierbij gaat het enerzijds om eventuele medische kosten die kinderen zouden maken ten behoeve van inwonende ouders en anderzijds om ondersteuning in het levensonderhoud van inwonende ouders. Door de wijzigingen die op deze onderdelen zijn aangebracht bij de Belastingherziening 2001 kunnen dergelijke kosten bij kinderen niet meer tot aftrek leiden.

Fiscaal gaat het bij beide onderdelen om op de kinderen drukkende kosten, derhalve kosten die de ouders zelf niet voor hun rekening kunnen nemen. Met betrekking tot de ziektegerelateerde kosten merken wij op dat deze worden vergoed door ziekenfonds of ziektekostenverzekering en voor het eventuele deel van een eigen risico e.d. geacht te kunnen worden voldaan uit het reguliere inkomen, AOW, pensioen e.d. Een uitbreiding van de wettelijke mogelijkheden voegt derhalve naar ons oordeel nauwelijks iets toe aan de daadwerkelijke mogelijkheden tot aftrek maar complieert wel de fiscale regeling.

Iets dergelijks speelt ten aanzien van ondersteuning van inwonende ouders en de eventuele meerkosten in het gezin ten gevolge van het inwonen van de ouders. Waar er al reële meerkosten zijn, moet worden beoordeeld in hoeverre daar geen besparing bij de ouder tegenover staat. In dat geval hoeven de meerkosten niet op het kind te drukken omdat het niet onredelijk is te veronderstellen dat de ouder zelf de meerkosten voor het kind voor zijn rekening neemt. Als voorbeeld noemen wij bijv. extra stookkosten en kosten van maaltijden ten behoeve van inwonende ouders. Tegenover deze kosten staat de besparing bij de ouder, bij permanente inwoning zelfs van de huisvestingskosten.

Bovendien speelt hier nadrukkelijk het probleem van de afbakening en de fraudegevoeligheid. Hoe moet ten aanzien van ouders worden vastgesteld of deze zorgbehoevend zijn. Hiervoor lijkt bijvoorbeeld – anders dan bij invalide kinderen die in een AWBZ-inrichting verblijven en weekenden e.d. thuis doorbrengen – een opname-indicatie niet het meest aangewezen middel. Daardoor zou bijv. relatief kortstondig verblijf bij een kind i.v.m. ziekte van de ouder buiten de regeling vallen. Dan is er de bepaling van het in aanmerking te nemen bedrag. Om een regeling als waarop hier wordt gedoeld enigszins uitvoerbaar te houden, zou moeten worden uitgegaan van forfaitaire bedragen per dag dat de ouder inwoont. Bij een dergelijk systeem is niet verifieerbaar of daadwerkelijk ouders bij de kinderen hebben verbleven en hoe lang dat verblijf daadwerkelijk heeft geduurd.

Alles overziende, de dekking van medische kosten, de eigen bijdrage in daadwerkelijke kosten die van de ouders mag worden verwacht, de afbakeningsproblematiek en de fraudegevoeligheid, kiezen wij er voor om op dit punt geen aanvullende maatregelen voor te stellen.

Voorzover het gaat om kosten van niet-inwonende ouders die kinderen voor hun rekening nemen merken wij het volgende op. Hierbij zou kunnen worden gedacht aan kosten voor thuishulp, opname in een particulier tehuis e.d. Voor deze vorm van zorg is er in Nederland een in beginsel dekkend stelsel van voorzieningen. Waar daar nog fricties optreden zijn wij van oordeel dat deze in de sfeer van die voorzieningen moeten worden opgelost. Wij zijn niet voor het treffen van fiscale maatregelen die uitgaven van kinderen voor dergelijke voorzieningen structureel zouden faciliteren.

De leden van de fracties van de VVD, GroenLinks en de SGP vragen een reactie op de brief die de Chronisch zieken en Gehandicaptenraad (CG-Raad) op 16 oktober 2001 aan de vaste kamercommissie voor Financiën heeft gezonden. De brief van de CG-Raad vormt een reactie op het eindrapport van de werkgroep inkomenspositie Gehandicapten en Chronisch zieken (IGCZ) dat de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 18 juni 2001 aan de Tweede Kamer heeft aangeboden. De voorstellen op fiscaal terrein van deze werkgroep zijn in het onderhavige rapport overgenomen.

De herinvoering van de aftrek ziektekosten voor inwonende gehandicapte kinderen onder de 27 jaar gaat de CG-Raad niet ver genoeg. Hij pleit voor het aftrekbaar maken van alle onderhoudskosten van gehandicapte kinderen van 27 jaar en ouder. Wij menen dat hiermee de grenzen van de buitengewone lasten wegens bijzondere ziektekosten worden overschreden. Het is immers niet de bedoeling om consumptieve uitgaven aftrekbaar te doen zijn voor de inkomstenbelasting.

Tevens verwerpt de CG-Raad de introductie van de vermenigvuldigingsfactoren. De hiermee gemoeide budgettaire kosten van € 36 miljoen (f 80 miljoen) komen naar hun mening nauwelijks ten goede aan zijn doelgroep.

Wij betreuren deze opstelling van de CG-Raad. Wij wijzen erop dat de buitengewone uitgavenregeling een sluitstuk is ter vergelding van kosten die daadwerkelijk gemaakt zijn, gerelateerd aan het inkomen buitengewoon zijn en samen met andere uitgaven boven een inkomensafhankelijke drempel uitkomen. Daar waar geen kosten behoeven te worden gemaakt dan wel dat de gemaakte kosten in relatie tot het inkomen niet buitengewoon zijn te noemen, bijvoorbeeld omdat verstrekkingen in natura worden gegeven, is een fiscale tegemoetkoming niet op zijn plaats. Dit mede als antwoord op vragen van leden van de fracties van GroenLinks en de SP die hier naar vragen.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen of na indicatiestelling niet een verlaagde drempel kan gelden. Met de werkgroep IGCZ zijn wij van

mening dat indicatiestelling op korte termijn geen oplossing biedt voor de problematiek van ziektegerelateerde kosten. Met name het ontwikkelen en in stand houden van een voor dit doel toegesneden indicatiestelling en de daarmee samenhangende kosten in relatie tot de eventuele tegemoetkomingen staan het inslaan van deze weg op korte termijn in de weg. Voor de uitvoerige beschouwing rondom dit thema willen wij deze leden verwijzen naar het rapport van de IGCZ.

De leden van fractie van de SP willen een reactie omtrent het beperken van de aftrek tot specifieke ziektekosten waardoor meer steun gegeven kan worden aan hen die daarvoor het meest in aanmerking komen. Met de werkgroep IGCZ zijn wij echter van mening dat specifieke kostensoorten niet afdoende te definiëren zijn en om die reden uitvoeringstechnisch onwenselijk zijn.

De leden van de SP vragen naar de toegezegde verdere verruiming van de regeling voor de aftrek van dieetkosten.

In antwoord hierop kunnen wij mededelen dat het onderzoek naar de mate waarin de drempel in de dieetkostenregeling kan worden verlaagd is afgerond. Bij nota van wijziging zal deze drempel met terugwerkende kracht tot 1 januari 2001 worden verlaagd naar € 113 (f 249). Tevens zal de tabel met dieetbedragen in de Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001 met terugwerkende kracht tot 1 januari 2001 aan deze verlaging worden aangepast.

De leden van de fracties van GroenLinks en de Christen Unie spreken beiden twijfels uit over het effect en de adequaatheid van de maatregel, betreffende de invoering van vermenigvuldigingsfactoren. De overweging die ten grondslag lag aan de (her-)invoering van vermenigvuldigingsfactoren voor buitengewone uitgaven die boven de drempel uitkomen, is de volgende. In de motie Melkert wordt geconstateerd dat het chronisch ziekenforfait mensen met een hoog inkomen beter bedient dan mensen met een laag inkomen. Het invoeren van vermenigvuldigingsfactoren voor buitengewone uitgaven die boven de drempel uitkomen voor lagere en midden inkomens komt hieraan tegemoet omdat de aftrekpost buitengewone uitgaven (en het daarin verdisconteerde chronisch ziekenforfait) door het invoeren van vermenigvuldigingsfactoren voor die inkomens meer waard wordt.

Het effect van dergelijke vermenigvuldigingsfactoren is wat dit punt beter dan het effect van een heffingskorting voor de buitengewone uitgaven. Daarnaast heeft ook de CG-raad al eens voorgesteld om voor de korte termijn vermenigvuldigingsfactoren in te voeren. Bovendien wordt via vermenigvuldigingsfactoren de waarde van de aftrek verhoogd in die gevallen dat meerdere jaren achtereen sprake is van aftrek van buitengewone uitgaven. Hierdoor wordt juist in de situaties dat een belastingplichtige enkele jaren achtereen hoge en daarmee buitengewone uitgaven heeft, een hogere tegemoetkoming geboden.

De leden van de fractie van de SGP constateren met dankbaarheid de introductie van de mogelijkheid van aftrek van ziektekosten van thuiswonende ernstig gehandicapte kinderen van 27 jaar of ouder en zij memoreren hun pleidooi daartoe. Zij vragen het kabinet nader in te gaan op het verband tussen de doelgroepafbakening en de indicatiestelling. Is indicatiestelling via een RIO een noodzakelijke voorwaarde om voor deze aftrekmogelijkheid in aanmerking te komen, zo vragen deze leden. Op grond van de voorgestelde wijziging van artikel 6.16 van de Wet IB 2001 wordt de kring van verwanten ten aanzien waarvan ziektegerelateerde kosten als buitengewone uitgaven in mindering kunnen komen uitgebreid met thuiswonende ernstig gehandicapte kinderen van 27 jaar of ouder. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan die groep van ouders die ervoor kiezen om een kind dat op grond van zijn handicap in aanmerking komt voor opname in een AWBZ-inrichting toch thuis te

houden en thuis te verzorgen. Wij sluiten daarbij aan bij de groep van kinderen die dermate zorgafhankelijk zijn dat er de facto geen andere mogelijkheid is dan verzorging door derden. In onze maatschappij zijn er meer personen die zijn gebaat bij een leven in een liefdevolle en vertrouwde omgeving. Hoezeer wij inspanningen op gezins- en familie-niveau om een dergelijke omgeving aan familieleden te verstrekken ook waarderen, wij achten het niet wenselijk om daarvoor een fiscale faciliteit in het leven te roepen. Wij kiezen er dan ook niet voor om deze faciliteit uit te breiden tot andere kinderen die om welke andere reden dan een ernstige handicap dan ook, thuis blijven wonen. Als niet onbelangrijk element speelt hierbij ook de eenvoud van uitvoering en de controleerbaarheid een rol. Wij achten het minder gewenst dat ouders en Belastingdienst in discussie moeten omtrent de noodzaak van het thuis wonen c.q. verzorgen van een kind. Indicatiestelling voor opname in een AWBZ-inrichting gebeurt thans door de regionale teams van het landelijk Centrum Indicatiestelling Gehandicaptenzorg. In de toekomst zal die taak worden overgenomen door de RIO's.

Diversen

De leden van de fractie van de SGP schetsen een situatie waarin naar hun mening een onbedoeld effect van de invoering van de Wet IB 2001 optreedt. Het gaat om het geval van een 24-jarige dochter die samenwoont alleen met haar moeder die geen inkomen heeft omdat zij een uitkering op principiële gronden niet heeft aangevraagd heeft (gemoedsbezwaarde). Dit betekent in dit geval volgens die leden een inkomensdaling van jaarlijks € 1507 (f 3 321), doordat de verhoging van het maximum van de gecombineerde heffingskorting bij een minstverdienende partner niet geldt.

In het bedoelde geval kon onder de Wet op de inkomstenbelasting 1964 de basisaftrek worden overgedragen van de moeder naar de dochter. Wel moest uiteraard voldaan zijn aan de overige voorwaarden, beiden moesten ouder zijn dan 18 jaar en gezamenlijk een duurzame huishouding voeren, zoals opgenomen in artikel 56 van die wet.

In de Wet IB 2001 wordt aan belastingplichtigen die elkaars bloedverwant zijn en die fiscaal als partner aangemerkt wensen te worden, de eis gesteld dat beiden de leeftijd van 27 jaar hebben bereikt (artikel 1.2 derde lid, onderdeel a Wet IB 2001). Dit houdt in dat de moeder en de dochter uit het voorbeeld geen partner in fiscale zin kunnen zijn. Dit betekent vervolgens ook dat beiden uitgesloten zijn van de toepassing van artikel 8.9 Wet IB 2001. Dit artikel regelt de verhoging van het maximum van de gecombineerde heffingskorting bij een minstverdienende partner.

Bij de invoering van artikel 1.2 van de Wet IB 2001 is het volgende opgemerkt. «Onder de werking van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 kan een kind van 27 jaar of ouder kwalificeren als «partner» waarvoor partnerfaciliteiten kunnen worden geclaimd. Een kind jonger dan 27 jaar maar ouder dan 18 jaar kan eveneens voor bepaalde partnerregelingen in aanmerking komen als het kind niet in belangrijke mate wordt onderhouden door zijn ouder(s). Dit systeem leidt tot onevenwichtigheden. Bij een alleenstaande ouder met een kind ouder dan 18 jaar, maar jonger dan 27 jaar, is voor de ouder overdracht van de basisaftrek (tariefgroep 3) mogelijk als de ouder verklaart het kind niet in belangrijke mate te onderhouden. Wanneer de ouder het kind wel in belangrijke mate onderhoudt bestaat alleen aanspraak op de alleenstaande-ouderaftrek (tariefgroep 4), met een lagere belastingvrije som dan tariefgroep 3. Het uitsluiten van de ouder-kindrelatie van «partnerfaciliteiten» betekent dat deze onevenwichtigheid vervalft. Dit leidt tevens tot harmonisatie van wetgeving op dit punt. De ouder-kindrelatie wordt in de sociale wetgeving namelijk eveneens niet als een «partnerrelatie» aangemerkt. Voor de ouder-kindrelatie zijn afzonderlijke faciliteiten in het wetsvoorstel opgenomen, met name de

alleenstaande-ouderkorting en de aanvullende alleenstaande-ouderkorting.» (Kamerstukken II, vergaderjaar 1999–2000, 26 727, nr. 7, blz. 443.) Duidelijk is dat er met zoveel woorden voor is gekozen een ouder–kindrelatie te definiëren als een relatie waarbij het kind jonger is dan 27 jaar. Hierboven is aangegeven waarom deze keuze is gemaakt. Voor ouder–kindrelatie is met name de alleenstaande-ouderkorting en de aanvullende alleenstaande ouderkorting bedoeld. In het door de leden van de fractie van de SGP bedoelde geval zal dit echter geen soelaas bieden.

De leden van de PvdA-fractie vragen of het voor 1 januari 2002 te verwezenlijken is om de aan kinderen gerelateerde heffingskortingen aan iedere co-ouder voor de helft uit te betalen. Zij geven aan dat een onderzoek daarnaar is toegezegd door de staatssecretaris tijdens de behandeling van de herziening Belastingstelsel 2001.

Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet IB 2001 is toegezegd dat de Staten-Generaal in 2001 nader zal worden geïnformeerd over het onderwerp fiscaliteit en co-ouderschap in de inkomstenbelasting (kamerstukken I, vergaderjaar 1999–2000, 26 727 en 26 728, nr. 202d, blz. 53). Bij het voorbereiden van een notitie in dat kader is in het systeem van de aan kinderen gerelateerde heffingskortingen een aantal onevenwichtigheden geconstateerd. Om die reden worden de samenhang en de cumulatieve werking voor bepaalde groepen van de heffingskortingen die met het hebben van kinderen samenhangen, nader bezien. Een van de oplossingsrichtingen voor de onevenwichtigheden in het systeem van de aan kinderen gerelateerde heffingskortingen waarnaar gekeken wordt, is de mogelijkheid de aan kinderen gerelateerde heffingskortingen aan beide ouders (ieder voor de helft) toe te kennen. Wij staan in beginsel positief tegenover deze optie. Echter, oplossing van deze problematiek vergt, door de complexiteit van de materie, een grondige afweging. Met name moet bekeken worden of er door wijzigingen in het systeem niet andere, en mogelijk grotere, onevenwichtigheden ontstaan dan in het huidige systeem. Een dergelijke grondige afweging vergt meer tijd dan er op basis van de hierboven geciteerde toezegging voor handen is. De eerste ondergetekende streeft er nu naar om in het volgend voorjaar de bedoelde notitie af te ronden.

Europeesrechtelijke aspecten

De leden van de fractie van D66 vragen naar de terugwerkende kracht van steunmaatregelen zoals het onder de milieu-investeringsaftrek brengen van milieuadviezen, de groencertificaten en de filminvesteringsaftrek. In principe is het kabinet van plan om indien de Europese Commissie de desbetreffende steunmaatregelen goedkeurt deze terugwerkende kracht te verlenen. Naast goedkeuring van de Europese Commissie is deze verder niet afhankelijk van de goedkeuring van externe instanties. Hoewel de bevoegdheid van de Europese Commissie zich ook uitstrekt tot de periode waarover steun kan worden verleend zijn er geen aanwijzingen dat de Europese Commissie, indien zij de steun goedkeurt, niet akkoord zou gaan met een terugwerkende kracht.

Toelichting op de artikelen

De leden van de fractie van het CDA hebben er grote moeite mee dat de flexibele beloningsregeling betrekking moet hebben op de in Nederland gemaakte winst omdat de toerekening van de totale winst aan Nederland in veel gevallen problemen zal opleveren. Hierbij speelt ook het probleem van de toerekening van gemeenschappelijke kosten aan de in Nederland behaalde winst.

Bij de bepaling van de in Nederland behaalde winst zal in internationale situaties een splitsing van de winst moeten plaatsvinden in de in Nederland behaalde winst en de elders behaalde winst. Wij vinden het niet wenselijk voor deze splitsing dwingende regels voor te schrijven. De inhoudingsplichtige krijgt derhalve een zekere mate van vrijheid in de wijze waarop hij de in Nederland behaalde winst voor toepassing van de flexibele beloningsregeling bepaalt. In de ministeriële regeling zal hieromtrent onder meer worden aangegeven dat de in Nederland behaalde winst in redelijkheid dient te worden vastgesteld met inachtneming van een bestendige gedragslijn. De wijze waarop de in Nederland behaalde winst wordt bepaald, dient in de flexibele beloningsregeling te worden vastgelegd.

Tot slot maken wij van de gelegenheid gebruik een omissie te herstellen. Abusievelijk is in de Toelichting op de artikelen een passage weggevallen. De passage heeft betrekking op artikel IV, onderdeel C (artikel 25a van de Wet inschakeling werkzoekenden) en luidt als volgt:

Artikel IV, onderdeel C (artikel 25a van de Wet inschakeling werkzoekenden)

In het onderhavige artikel 25a wordt het overgangsrecht met betrekking tot de tot nu toe bestaande werkaanvaardingspremie geregeld door middel van een nieuwe overgangsbepaling in het daartoe bestaande hoofdstuk 5 van de WIW. Deze regeling houdt in dat voor personen die vóór de inwerkingtreding van het Belastingplan 2002 I – Arbeidsmarkt- en inkomensbeleid op 1 januari 2002 zijn uitgestroomd uit de bijstand of een gesubsidieerd dienstverband naar reguliere, niet gesubsidieerde arbeid, de tot nu toe geldende premiereregeling op grond van de WIW, van toepassing blijft. Daar de premiebetaling op grond van die regeling in vier termijnen van een halfjaar plaatsvindt, zal de regeling na maximaal twee jaar zijn geëxpireerd.

De Staatssecretaris van Financiën,
W. J. Bos

De Minister van Financiën,
G. Zalm